

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi Könyvtárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A fiumei püspökség.

Írta: dr. Csanady Jenő, egyetemi magántanár.

Alkotmányunk visszaállítása óta egy percze sem szűnt meg az a jogos törekvés, mely azt czélozza, hogy Magyarországot szilárd nemzeti alapra helyezzük. Szükségünk is van erre különösen azért, mert a történelem tanúsága szerint minden modern államintézménynek ez képezi lelkét, legfőbb biztosítékát, ami nélkül még maga az alkotmány is üres, tartalom nélküli vázra silányul. Hogy a független Magyarország e törekvése jogos, ezt senki kétségbe sem vonhatja, hacsak nem tagadja Magyarország szuverén önrendelkezési jogát, amit pedig tagadásba venni az örültséggel határos.

És mégis ez történik nap-nap után, különösen déli határainkon, ahol egy maroknyi nép, a horvát, nagyzási marmorában magát mindenre feljogosítottának hiszi. Az illirizmus idejében született államok, annyi csalódás után, még ma is élnek a horvátok képzeletében és pedig annyira, hogy egy kísérletként felállított szervezetből Fiumét illetőleg oly jogot vindikálnak maguknak, amely egyként ellenkezik Magyarország ősi jogával és a korona felségjogával. Hogy ez valóban így van, különösen akkor tűnt ki, mikor Fiume a fanatikus horvát papoktól fenyegetett autonómiáját, hogy megvédelmezhesse, a magyar kormánytól a fiu-

mei püspökség felállítását kérelmezte. E hirre — úgy halljuk — Vucsic Rókuszt fölszentelt püspök, ki ez idő szerint az üresedésben lévő zengg-modrusi püspöki megyét kormányozza, Rómába sietett, hogy a szentszéknél a magyar kormány-nak a fiumei püspökség alapítását czélzó törekvését még idejében lehetetlenné tegye.

A kérdés ma szünetel, így van időnk arra, hogy a nagyközönséget teljesen tájékoztassuk és érdeklődését fölkeltsük. E czélból akarjuk e kérdést minden oldalról megvilágítani. Hiszszük, hogy ezek után a magyar közvélemény Vucsic Rókusznak zengg-modrusi megyés püspökké való kinevezését lehetetlenné fogja tenni; a magyar kormánynak pedig erőt fog adni arra, hogy a fiumei püspökséget felállítsa, amire nemzeti szempontból valóban nagy szükség van.

Hogy minden oldalról megvilágítsuk a kérdést, ezért először történelmi, azután jogi szempontból fogjuk tárgyalni.

A történelem tanítása szerint az Adriai-tengeren legelőször a föniciái kereskedők jelentek meg, később a pelasgok, görögök és etruszkok ragadták kezökbe az adriai kereskedelmet, kiknek kezéből utóbb a benzülött drako-illir törzs, a liburni ragadta ki, a melynek uralma idejében úgy az Adriai-tenger, mint vidéke Liburnia nevet viselt. Ennek fővárosa volt Tersatica, melyet Nagy Károly 799-ben feldúlt. A romok közvetlen közelében, ott, hol a Fiumára a quarnerói öbölbe ömlik, épült föl Fiume; de

főlépült Tersatica is. Tudjuk ugyanis, hogy ama dalmáciai várak és városok között, melyek 1102-ben Könyves Kálmán királynak meghódítottak, említették Tersact is. Abból az általános elfogadott véleményből, hogy Tersatica vagy ennek rövidített neve: Tersact, Fiume régi neve, következtetem azt, hogy Tersact, mint város, elvesztette jelentőségét és csak mint Fiume vára jöhet tekintetbe. Tersact vár és Fiume tehát már Kálmán király idejében a szent korona hatalma alá került. Későbbi történetéről csak annyit tudunk, hogy III. Béla király (1172—1196) idejében Tersact várát és vidékét a Frangepán-család bírta, amely család hatalma alól később Fiume magát felszabadította, amikor az aquileai patriarcha fenhatósága alatt a Duyno-család uralma alá került, e családnak 1399-ben történt kihalása után pedig a Habsburgokat ismerte el urainak.

Ez időtől fogva, mint önálló, külön terület szerepel, a melynek önállóságát és statutu-mait I. Ferdinánd 1530-ban meg is erősítette. 1659-ben I. Lipót császár Fiuménak külön tengeri lobogót engedélyezett, VI. Károly császár 1717-ben szabad kikötővé tette és 1723-ban, mint külön terület írta alá a pragmatika szankciót. E hivatalos adatok kétségtelenül igazolják, hogy Fiume sohasem tartozott Horvátországhoz.

1776-ban Mária Terézia Fiumét Magyarországnak adományozta és ezzel visszakerült a szent koronához, a hova ősi jogon úgy is tartozott. Az első kísérletező szervezés azonban nem volt szerencsés, 3 év után meg is szűnt. Ugyanis a királynő Majláth József királyi biztos javaslatára Zágráb megye délnyugati részéből és Károlyváros szomszédos községeiből Szörénymegyét alakította és ezt Fiumével oly összeköttetésbe hozta, hogy Fiume kormányzója legyen egyúttal Szörénymegye főispánja is. El-

Az orosz forradalom hősnői.

Írta: dr. Nagyiványi Fekete Gyula.

(Utánpótlás hílos.)

A forradalmi mozgalom II. Sándor csár korában elérte tetőpontját, az egész orosz társadalmat áthatották az új eszmék, a borzasztó zivatar feldúlt mindent. Megjötték a reformok, de csak azért, hogy a zsarnok kormány mielőbb elfemesse őket. Amde az idő megkövetelte a magáét s mivel az autokrácia a sötétség ördögeivel szövetekezett, a társadalom forradalomhoz nyúlt, melynek mai napig tartó szakában mily szerep jutott az orosz asszonyoknak, nyomban kimutatom. Az orosz nő hűségese szövetségese a férfi bajtársnak, kit elkísér a bitófáig és Szibéria jégmezőire is, mert faja szabadságát és dicsőségét mindenek fölött imádja. Csakhogy a nők entuziazmusosa tengernyi vérbe került. Akik I. Miklós uralkodásával leszámoltak, elámulva tapasztalták, hogy a Szibériába száműzöttek két harmada asszony volt. Már az 1819-iki kozáklázadaskor nők álltak a mozgalom élén, kik közül huszonkilenc korbácsütésre ítéltetvén, hősi megadással elszenvették a halálos ítéletet. Midőn a vezető a korbácsütések alatt meghalt, édesanyja odavezette kis unokáit a tábornokok elé, felkiáltván: „Gyermekek, tanuljátok apátoktól, hogy kell a népért meghalni.“ Az 1830-iki szabadságharc lázadaskor, mely a nemesség hatalmát megtörte, elítéltek halálra 375 asszonyt, kik gyermekeikkel ölüben az ágyuk torka elé állottak.

A nowgorodi katonai lázadás vezetői is

asszonyok voltak. Az orosz társadalom összes fokozataiban a szabadságharc dala visszhangra talált a nők szívében, kik ha egyszer az eltiport jogok védelmére harczra keltek, az állhatatosság és energia mezején felülmúlták a férfiakat.

A nőemancipáció hadjárata 1860—1870-ig azt mutatja, hogy akkor az összes előkelő belletristák az új nők ellen foglaltak állást, ellenben oldalukon álltak a publicisták legjelesebbjei. Hogy a kegyetlen módon gyakorolt s a hatóságok részéről támogatott szülői hatalomtól menekülhessenek: 1860 óta előkelő s művelt leányok átházasságra lépnek hasonló érzelmű fiatal emberekkel, kik az esküvő után azonnal teljesen szabadon hagyják nőtársaikat, ezek azután elnyervén az utlevelet, Svájcban, Franciaországban és Németországban egyetemi tanulmányokat végeznek.

Perowskaja Zsófia hatalmas erélyével az orosz nők politikai entuziazmusának betetőzője, s ezen jellemű nők félelmetes ellenségei az ellentábornak. Azt írja rólok gróf Pahlen, hogy az orosz társadalomban nagy azon asszonyok és leányok száma, kik fél Oroszországot forradalmi szervezetekkel fonják körül. A 23 forradalmi központ közül öt a nők kezén van. Pedig ezek nem közönséges alakok, mert dús-gazdag arisztokrata nők is szövetségeseik. Armfeld Natália titkos tanácsosnak, Batjuskow Borbála és Perowskaja Zsófia tábornokoknak, Leschern Zsófia gazdag grófnak leánya volt, akik és számtalan előkelő társnőik felkeresték a népet, mint napszámosnők dolgoztak a parasztokkal, kiket meghódítva a jó ügynek, rokonaik szimpátiáját szereztek meg. A 920 elítelt férfival szemben Pahlen igazságügymi-

niszter szerint 258 politikai bűntettért elítelt nő állott; szóval már a Miklós czár korabeli elítelt forradalmárok negyedrésztét hölgyek tették ki. Leginkább felrázta a társadalmat „az ötven“ egyén politikai bűnpere, melyben 16 asszonyt részben életfogytig tartó fegyházra, részben szibériai fogságra ítélték el. Mindezek hymnuszok enklésével mentek az éhes bestia ítélszéke elé, melyre gunykazajjal tekintettek. És írja a jeles Stepnjak, hogy: „fiatal, anyagi leányok nyugodt mosolylyal és büszke öntudattal mentek és mennek oda, honnét nincs többé visszatérés.“ Különösen a Zsófia név a forradalmi apokalyptikus neve. Ott van Perowskaja, Leschern, Bardina, Ginsborg Zsófia, mindannyi nagysága a forradalmi mozgalomnak. Mindezek az asszonyok egész életükben míg Oroszországban vannak, nyugalom nélkül „dolgoznak“, ha nincsenek a börtönben, agítálnak, ha nem agítálnak is — börtön a tüzhelyük. Az orosz nő fanatizmusosa, szabadság utáni törekvése végtelen hajlékonyságával hasonlít a toledói pengéhez. Ha házmotózást végez a csendőrség, a háziasszony levegőbe röpti házával együtt önmagát és a csendőrt egyaránt. Midőn Leschern Zsófia halálos ítéletét élethosszig tartó fegyházra változtatták át, kétségbeesésében sirt, hogy nem halhatott meg a bitófán imádott elvtársaival együtt, mi által becsületétől megfosztottnak tekintette magát. Bárhol vettek részt a forradalmi mozgalomban nők Saszolics Vera lövése óta mindig fegyveres ellenállást fejtettek ki. Itt nem félnek börtöntől és kivégzéstől. Amint egyszer az orosz nő megjelenik a forradalom színpadján, arról haláláig le nem tér többé, ellenkezőleg hol itt, hol ott megjele-

rendelte tovább a királynő, hogy a Fiumében kezdett, de ezer forint értéket meghaladó perekben a horvát báni táblához, közigazgatási ügyekben pedig az 1762—1779-ig fennállott horvát helytartótanácsához felebbezzének.

A horvát tartománygyűlés azonban a szervezet ellen tiltakozott, és a szent koronának az adományozásban is megnyilvánuló felségjog ellenére Fiumét egészen magának követelte. A horvát tartománygyűlés e minősíthetetlen követelésének megtorlása végett Mária Terézia a horvát helytartótanácsot feloszlatta, az ügyek vitelére a magyar királyi helytartótanácsot utasította és 1779-ben Magyarországnak a következő tartalmu oklevelét adta ki: „Magyarországnak s a hozzá tartozó országok közjává irányzott intézkedéseink mellett a magyar kereskedelemről is gondoskodni akarván: azon tenger-melléket, mely rövid ideig ausztriaiának nevezetett, de ősi joggal Magyarországhoz tartozott, ahhoz visszakapcsoltuk; azonfelül belcegeziünk, hogy Fiume városa, kerületeivel együtt, ezenül úgy tekintessék, mint Magyarország szent koronájához csatolt külön test, s a buccari-i kerülettel, mely elejétől fogva Horvátországhoz tartozott, össze ne kevertessék.» Ezzel Fiume egy közigazgatás, mint igazságszolgáltatás tekintetében a magyar törvényhatóságokhoz hasonló állást nyert és ennek megfelelően az 1807. IV. t.-cikk Fiume kormányzóját a főrendeknél, követeit az alsó táblánál ülésével és szavazattal ruházta fel.

Rövid francia uralom után Fiume 1822-ben ismét visszahelyeztetett alkotmányos jogállásába; az 1848. XXVII. t.-cz. pedig törvényhatóságnak nyilvánította és ezzel a szorosán vett Magyarországnak kiegészítő részévé tette. Szabadságharcunk leveretése után azonban az abszolút kormány ez intézkedést megsemmisítette és Horvát-Szlavonországot Fiumével és a Muraközszel nagyobbítva, Horvát-Szlavon királyság név alatt Magyarországból kiszakította. Ugy látszott, Horvát-Szlavonországnak árulás árán megvalósítja illir-álmát.

Ez azonban nem jöczim s hogy államalkotásnak sem lehet alapja, azt bebizonyította az 1867-ik év, amikor az abszolút kormány Horvát-Szlavon királyságot minden feltétel nélkül kiszolgáltatta Magyarországnak. Ennek dacára Magyarország, hogy megnövelje azoknak pártját, kik az anyaországgal békében élni óhajtottak, már az 1867. évi április havában Horvát-Szlavonországnak kiegyezést ajánlott, melynek eredménye az 1868. XXX. t.-cikk, amelyben Magyarország a korábbihoz képest

nik félelmetes amazon alakja. A férfiak kifáradnak, megpihennek, nézetet változtatnak, meghajolnak a kegyelem előtt, de a nő kérelmetlenül megy előre. Ha az asszony kifáradt és már nem bizik erejében, hogy a bánat és a boszu keresztjét hordozhassa, csak egy menhely marad számára — a sír. Különösen 1883 óta valóságos epidémia módjára lépett föl a nők közt az öngyilkosság, melyet a kétségbeesés okozott. Így halt meg Badina Zsófia, Szavadskaja Eugénia, Kolotilowa és Klein Lydia. Annak dacára áll az, hogy a harcban a nők idege kitartóbb mint a férfiaké, ezek közt egyszer annyi az öngyilkosság és a téboly esete.

Ha valaha a lengyel-orosz nemzet közt kibékülés jön létre, nagyrészt az orosz hölgyek érdeme lesz, kik a legnagyobb szenvedelemmel arra törekednek, hogy a két nagy szláv nép közt fennálló antagonizmus eltemetésével, valahára hajjon ki annyi szerencsétlen lélek százados bánata. Mindenütt, hol a népek nagy nemzeti eszméért ontották véréket, megjelennek a harczmezőn a lelkes, szabadságmádó orosz hölgyek, megköszönendők a megsebesült hősök sebeit. Különösen a zsidók lányai első a csatában, minden mozgalomért lelkesülve hevülnek, az impulzív érzékenység, közlekeny, tüzes és kitartó temperamentumuk kergeti őket a csatamezőre. A modern orosz ifjúság típusai igazi szabadsághősök, kikről hálásan és dicsőítve megemlékeznek minden jeles orosz író. Az orosz forradalom története annyi zsidóáldozatról tesz tanúságot, hogy sirjaikkal az ut Szentpétervártól Párisig megtelik.

Az utolsó 40 év óta azonban sok az ellensége az orosz asszonynak. A mai kulturális helyzetét, az orosz asszony önmagának

tetemesen több jogot és kiváltságot engedélyezett a testvérországnak. Fiumét azonban az 1848. V. t.-cikk alapján meghívta az 1867-iki országgyűlésre, amelyben azóta is képviseli magát.

Mindezek kétségtelenül igazolják, hogy Horvát-Szlavonországnak Fiuméra igénytsem ősi jog, sem törvény alapján nem emelhet. Ez igazság annyira megtevesztette a magyar országgyűlést, hogy Horvát-Szlavonországgal kötött kiegyezés 66. §. 1-ső pontjába nem is ellenezte a következők felvételét: „... Fiume... város, kikötő és kerület a magyar koronához csatolt külön testet (separatum sacrae regni coronae adnexum corpus) képez, amelynek, mint ilyennek, külön autonómiájára nézve, Magyarország országgyűlése s Horvát-, Szlavon- és Dalmátországnak országgyűlése s Fiume városa közt, küldöttségi tárgyalások útján, közös egyetértéssel lesz megállapodás czéközlendő.» Ezzel Horvát-Szlavonországnak nyert Fiume ügyeire befolyást, anélkül, hogy erre valamely korábban birt vagy szerzett tételes törvény csak föl is batorithatta volna.

Horvát-Szlavonországnak ugyancsak élt is e joggal. Ugy 1869-ben, mint később (1883) tartott tanácskozáson a megegyezést lehetlenné tette; Fiumét magának követeli, melynek követését minden egyes alkalommal tartománygyűlésére meg is hívja, mit azonban Fiume mindannyiszor visszautasított. Ily körülmények között a magyar kormány nem tehetett egyebet, minthogy Fiume önkormányzati hatáskörének ideiglenes szabályozása végett javaslatot terjesztessen a korona elé, amelyben a fentebb említett elvet: „Fiume város, kikötő és kerület a magyar koronához csatolt külön testet képez“ megvalósítja. E javaslatot a király 1870. július 28-án megerősítette.

A királyi megerősítést nyert javaslat van érvényben ma is, amelynek 5. szakasza ezeket mondja: A vallás- és közoktatásügy tekintetében a város és kerülete a magyar törvényhozás s a magyar illető szakminiszter alatt áll.

Lássuk már most, Fiume mikor kerülhetett a zengg-modrusi püspökség hatósága alá? E püspökség, mint neve is mutatja, két püspökségből egyesült. A zenggi némelyek szerint III. Béla királynak köszöni alapítását; a modrusit, amelynek régi neve „Corbavia“, Chitlén Péter magyar nemes 1185-ben alapította, amelynek székhelyét II. Pius pápa 1460-ban Modrusba helyezte át, amelytől második nevét nyerte. E két püspökséget VIII.

köszöni, hosszú és véres volt az út, melyet befutott, de immár feléje ragyog a felszabadulás napsugara. III. Sándor rettenetes ellensége volt a nőknek, kiket „ostoba álmodozók“ gyanánt ítélte meg. Különösen 1882 óta megindult az ádáz harc a nők haladása és mozgalma ellen.

A magasabb női műveltség elérését nemzeti veszedelemnek tekintik, szomorú a dologban különösen az, hogy az autokrata kormány erős támogatást nyer a sötét lelkű orosz papságban, mely hatalmának megőrkötéséért legbecesebb nemzeti kincseket is feláldozni képes. De az orosz asszony semmi földi hatalomtól sem félve, halad erénytelenül előre a diadal útján. — A feminizmus diadala egyszersmid az orosz társadalom politikai diadala egyaránt. Hölgyek tanították az orosz népet írni és olvasni, gondoskodtak új tanulmányokról s az iskola egész martiriumát elviseve, a proletariátust, mely most a politikai harczmező nagy felnyezője — ők felvilágosították. Ezen hősi felvilágosításnak rettenetes következményei: éhség, hideg, rabszolgaság és rendőri üldözések. Minden orosz tanítónő egyuttal politikai agitátor. Oroszország államiségét nem szűz területen építi fel. Hogy ezen területet helyreállítsa, a kolosszális, évszázadok óta fennálló épületét az abszolútizmusnak le kell rombolnia, egyik követ a másik után el kell hordania. És ezen pusztító folyamatban 50 év óta első helyet foglalják el az orosz nők. Hány ily hősnőt temettek már el maguk alá a romok, hány lett nyomorékká! Ha ezek a hősnők nem dolgoztak volna, az új épületnek, a szent szabadság palotájának még alapkövét sem rakhatta volna le a ma szerencsétlen orosz nemzet.

Orbán pápa (1632—1644) egyesítette; XVI. Gergely pápa pedig 1836-ban a Novi, Buccari és Brebir területekkel növelte. Fiume az Árpádok idejében a zenggi püspökséghez tartozott; az elszakadás után azonban a pólai püspökség kötelékébe vétetett föl, a mely viszont az aquileai patriarchának volt alárendelve. Mikor Fiume Mária Terézia adományozása folytán visszakerült a szent korona alá, ezzel természetesen a zengg-modrusi püspökséghez is és jelentőségének megfelelően társas-káptalannal tüntetett ki, amivel ma is bir.

A fentebbiekben tehát kimutattuk, hogy Fiume Horvátországhoz sohasem tartozott; hogy Horvát-Szlavonországnak e kérdésbe mégis beleárthatja magát, ezt a világtörténelemben páratlan magyar nagylelkűségnek köszönheti, a melynek eredménye az 1868. XXX. t. cz. 66. §-a.

Mindezeket eltelintve, már most az a kérdés: van-e joga a magyar királynak a zengg-modrusi egyházmegyéből Fiumét és kerületét, vagy akár még más kerületet is kicsatolni és ezt különálló püspökséggé emelni? Erre határozottan ezt felelhetjük: van.

Magyarországban a királyság megalapítása óta a királyi felségjogokhoz egy csaknem egyedül álló (nasonlót csak Roger szicíliai fejedelem nyert II. Orbán pápától) felségjog járult, mely Szent Istvánnak, mint a nemzet apostolának a róm. kath. egyház körül szerzett érdemein és II. Szilveszter pápa elismérésén alapszik. A magyar királyok apostoli joga, melyet később a magyar közjog főkegyuri jognak (ius supremi patronatus) nevezett, becses része Szent István király által a nemzet egyetértésével hozott alkotmányoknak és így a magyar alkotmányoknak ősrégi tételét képezi és a szent koronának elidegeníthetetlen sajátja. Eszerint a magyar királyok, csakugy mint a pápa helytartói, teljhatalmu küldöttei, követei, önállóan rendezik az egyházi viszonyokat, nevezetesen: érsekségeket, püspökségeket, monostorokat alapítanak; az egyházmegyét több egyházmegyére osztják, az eltörült vagy elpusztult egyházavakot más egyházi célokra fordítják; rendezik azok joghatósági, területi és jövedelmi viszonyait; szabadon betöltik az egyházi javadalmakat, egyházi kiváltságokat, méltóságokat adományoznak; megszabják az új egyházak és hivek köteleit és ünnepélyes alkalmakkor az apostoli keresztet magok előtt vitethetik.

A róm. kath. egyházban e kiterjedt jog illeti meg királyainkat s ha e jog idők folytán többféle átalakuláson, változáson ment is át, királyaink mindannyit gyakorolták, Mária Terézia óta is mindannyit csorbitatlanul birják. Így Mária Terézia 8 új püspökséget alapított, nevezetesen: Munkácsra és Nagyváradon görkath. püspökséget; a róm. kath. számára pedig a szepesi, besztercebányai, roznyói, székesfehérvári, szombathelyi és diakovári püspökségeket alapította; I. Ferencz király pedig az egri püspökséget érseki rangra emelte és alapította a kassai és szatmári püspökségeket.

A magyar királyok tehát minden időben alapítottak érsekségeket és püspökségeket, püspökségeket érseki rangra emeltek, a létező püspökségeket új püspökségekre osztották föl. Igaz, van arra is eset, hogy egy magyar püspökséget a pápa emelt érseki rangra. Nevezetesen IX. Pius pápa 1852-ben a zágrábi püspökséget érsekséggé tette; de ennek megvan a magyarzata, az, hogy abban az időben Magyarország nem volt koronás, apostoli királya és természetesen a tényleges uralkodó ily jogot nem is gyakorolhatott, hanem csak elnézhette, megengedhette vagy hozzájárulhatott. Így még e kivétel is tételünket erősíti.

A magyar királynak tehát joga van a pápa utólagos jóváhagyása mellett Fiumében püspökséget állítani fel, az új püspökséget a zágrábi érsekség hatalma alól kivenni és pl. az esztergomi érsekség fennhatósága alá rendelni. Csak azért említettük az esztergomi érsekséget, mert bár a zágrábi érsekség és az alája rendelt három püspökség is magyar érsekség és magyar püspökségek; de mert Horvát-Szlavonországnak Magyarország Magyarországnak és tájkörü autonómiával rendelkezik, Fiume és kerülete pedig Magyarországhoz tartozik, így kívánatos, hogy annyi baklövés után okuljon a nemzet és Fiumét egyházi kötelékkel is Magyarországhoz fűzze.

A legutóbb történetek nagyon is indokoltá teszik a fiumei püspökség alapítását, ami tisztán és egyedül a koronától függ. A fiumei püspökség magyar érdek, amelyről lemondani nem is szabad, a megindult izgatás után a magyar állam felsőbbsege miatt már nem is lehet. De mikor ezt hangsúlyozzuk és óhajtjuk, hogy mindez a köztudatba menjen és ez oly erős legyen, hogy meg is valósulhasson a fiumei püspökség; nem hallgathatjuk el azt sem, hogy azok, kik e tervnek útjába akadályokat gördítenek, szembe szállanak a magyar király apostoli jogával és ezzel megsértik a felségjogot is. Jó lenne ezt nem feledni azoknak, kik oly készségesen tájékoztatják a Szentszéket, biztatják, hangolják a magyar királynak még jóformán tervbe sem vett intézkedése ellen. Tudja meg a horvát papság, hogy Magyarország apostoli királya joggal bír minden előzetes bejelentés nélkül a fiumei püspökséget felállítani és csak utólag kérni a pápa jóváhagyását. De ne feledje el a nemzet, a kormány se a horvát papság, különösen a kapaszkodóknak ily szolgálatait; az egyházi javadalmak és méltóságok adományozásakor különösen figyeljen arra, kik, hogyan feleltek meg alkotmányos kötelezettségeiknek az apostoli királyi szemben. Első sorban a kormány ne téveszsze ezt szem elől, mint a közelmúltban annyiszor szem elől tévesztette, mert a mulasztás e téren a legkönnyebben válhat végzetessé.

Budapest, augusztus 4.

A miniszterelnök a királynál. Ischlből jelentik, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök valószínűleg a hónap közepe táján fog odaérkezni, hogy a királynak jelentést tegyen az általános helyzetről. Ugyanabban az időben báró *Bienerth* osztrák miniszterelnöknek is alkalma lesz az uralkodó elé járulni. Az idén a királyt Ischlben egy uralkodó sem fogja meglátogatni.

A horvát bánhelyettes útja. Eszékről táviratozák: *Cuvaj* osztályfőnök, bánhelyettes tegnap befejezte verőczemeyei körutazását és ma reggel Babunából, ahol az éjt gróf *Jankovich* Aladár titkos tanácsos kastélyában töltötte, visszatért Zágrábba. A tegnapi verőczei fogadtatásán, amely *herczeg Schaumburg-Lippe* kastélyában folyt le, az osztályfőnök hosszabb beszédében foglalkozott azon benyomásokkal, melyeket útja folyamán szerzett és reflektált a sajtó bírálatára, melyet legutóbbi eszéki beszédével szemben dyakorolt.

— Azon barátságos fogadtatásban, — mondotta — melyben mindenütt részesültem és amelyért e helyről fejezem ki hálámat, annak jelét látom, hogy fordulat küszöbén állunk, amely a becsületes munka és becsületes törekvések érájának hajnalhasadását jelentik. Ezt a jelenséget senki sem tagadhatja. Rövid idővel ezelőtt még hazánk nagy részében az egyesek és az egyes néprétegek hazafiságát azon indulatok súlyával mérlegelték, melyekkel ezek a közjóért dolgozó férfiakat illették. Most látjuk immár, hogy a közéletben szereplő személyek ismét általános tiszteltetel találoznak s őket a szeretet és megismerés külső jeleivel is elhalmozzák. Ebben az irányban tehát javulás konstataható, mert egész utazásom közben egyetlen incidens sem történt, amely megsértette volna hivatali méltóságomat. (Élénk helyeslés és Zsivó!-kiáltások.) *Cuvaj* bánhelyettes reflektált ezután *Josipovich* miniszter ismert interjújára, amiből azt következteti, hogy a közös kormány hozzájárult a vasutas szolgálati pragmatikára vonatkozó javaslataihoz, hogy a konfliktus megoldását elősegítse. Az osztályfőnök élénk tetszés közben így végezte beszédét: — Engem a mostani kormány darabontjának is neveztek már. Pedig 37 éves becsületben teljesített szolgálati időre nézek vissza. Családom existenciáját, hála Istennek, sikerült biztosítanom

és ha az ország, valamint a szolgálat érdeke úgy kívánja, zugalódás nélkül megválok állásomtól. Mit mondjak azonban egyes ellenzéki lapok alávaló támadásairól? Magas kulturális fokon álló nemzetek nem tekintenek aljasságot argumentumnak, melyet politikai harcban fel lehet használni. Manapság tárgyi momentumok és érvek döntenek. Senkitől sem szabad megtagadni a hazafiságot, mint ahogy én sem vitatom el politikai ellenfeleim hazafiságát. Egyébként mindezen eseményekben a küszöbön álló nemzeti evolúció jeleit látom.

Francia hang a trónörököséről. A párisi *National Review*-ben *Andre Mevil* cikket írt *Ferencz Ferdinánd* osztrák-magyar trónörököséről. Azt mondja róla, hogy *Ferencz Ferdinánd* katolikus fejedelem lesz s el fog követni minden a *birodalmi egység fentartására*. Kevésbé ismeretesek a külpolitikára vonatkozó céljai. Az az egy bizonyos, hogy *Hohenzollern*ekkel rokonszenvezik s nagyjában *Ferencz József* szövetségi politikájához fog ragaszkodni. Cikkét így fejezi be: Bármit is fog fejlődni Ausztria-Magyarország politikája, Angliának, Franciaországnak és Oroszországnak erőseknek kell lenni, mert csak a népek ereje lesz képes megküzdeni minden eshetőséggel.

A nemzetiségi akciója. Mint a *Lupta* jelenti, a nemzetiségi csoport Deésen *Mihályi* Tivadar orsz. képviselő házában értekezletet tartott, melyen *Mihályi* elnöke alatt *Popovics*, *Vajda*, *Vlád*, *Maniu*, *Suciu* és *Petrovics* képviselők vettek részt. Az értekezlet megállapította a parlament szünet alatt indítandó politikai akció részleteit és elhatározta, hogy az általános, egyenlő és titkos választójog érdekében a románlaktá vidékeken számos népgyűlést fog rendezni. Így Nagysomkúton már volt is román népgyűlés, melyen az egész környék románsága résztvett. *Mihályi*, *Vajda* és *Vlád* képviselők beszédeket tartottak, melyekben főképp a nemzetiségi párt politikájával és az általános választói joggal foglalkoztak. A népgyűlés határozati javaslatot fogadott el, melyben bizalmat szavaz a nemzetiségieknek és követeli az általános, egyenlő titkos választói jog megvalósítását.

A városok segítése. Abból az alkalomból, hogy *Hadik* János gróf államtitkár *Hartl* Sándor dr. miniszteri tanácsosnak, a belügyminiszterium városi ügyosztálya főnökének kíséretében az elmúlt héten néhány napig Tiszadobon volt a belügyminiszternél, egyes lapokban az a hír jelent meg, hogy a nevezettek arról tanácskoztak, hogy a városoknak az 1909-dik költségvetés keretében megszavazott 2 milliónyi segélyösszeget rendeleti uton osztják-e szét, vagy pedig bevárják-e a parlamenti viszonyok kialakulását és akkor törvényhozási uton határozzák meg a felosztás kulcsát. A mi értesülésünk szerint erről sem Tiszadobon, sem másutt nem folyt tanácskozás. A megszavazott két millió szétosztásának akadálya nincsen s a pénzügyminiszterium, amelynek költségvetésében van fölveve ez az összeg és amely hivatva van ezen ideiglenes segély szétosztása tekintetében intézkedni, a városok érdekében, bizonyára megteszi, hogy a gyakorlati lehetőség szerint a lehető leggyorsabban fog a szétosztás iránt intézkedni. A szétosztási kulcs tekintetében sem lesz nehézség, mert ez a 2 millió csak ideiglenes jellegű segítség lévén, nem ütközik akadályba az, hogy a szétosztásnál alapul az a kulcs szolgáljon, amelyet abban a javaslatban állapítottak meg, melyet a belügyminiszterium a városok segélyezésének végleges rendezésére már kidolgozott, amelyet Tiszadobon tárgyaltak. A végleges rendezésről szóló javaslatnak kulcsát minden törvényhozási intézkedés nélkül alkalmazhatják a mintegy pillanatnyi segélyül megszavazott két millió szétosztásánál s így ez már soká nem késhetik. Azt hisszük, ezzel teljesen megnyugtattuk azokat az illetékes tényezőket, amelyek attól tartanak, hogy a segélyszétosztás a parlamenti viszonyok kialakulásától függ. Ez már tisztára technikai adminisztratív ügy, amelynek a pénzügyminiszterium részéről minél gyorsabb lebonyolítását, a városok érdekében, mi is igen óhajtandónak tartjuk.

Nem igaz!

— Babes Viktor vádirata. —

Budapest, augusztus 4.

A romániai orvosok akciója, melylyel a Budapestre összehívott nemzetközi orvos-kongresszust arra használják föl, hogy Magyarország ellen tüntessenek — immár kezd nagyon izléstelen herczehurcza lenni. A román orvosok tudvalevőleg megtagadták részvételüket ezen a kongresszuson azon a czimen, hogy Magyarország, amint *Vlád Aurélné* elítéléséből is ki tűnik, üldözik a románokat. Efelőtt könnyű volna napirendre térni. Jó. Hát ne jöjjenek. Hogyha orvosi lelkiismeretükkel össze tudják egyeztetni azt, hogy a tudomány szempontját alant, maszlagos politikai propagandának alája rendeljék, ám lelkük rajta. Budapest is, az orvosi tudomány is meg lesz nélkülök is. A román orvosok azonban tovább folytatják az ügyet s jól szervezett rágalmozó hadjáratban igyekeznek igazolni álláspontjukat.

A magyar orvosok közül egy budapesti német lap egyik legutolsó számában dr. *Preis* Hugó egyetemi orvostanár felelt a román körlevélre, melyről megállapította, hogy a román orvosok határozatánál sokkal többet nyomott a latban a magyargyűlölet, mint a tudomány s a kollegialitás szeretete.

Erre a cikkre ma ugyanebben a lapban felel dr. *Babes* Viktor bukaresti tanár s ismét foglalkozik a román körlevélben foglalt ama két esettel, amelyek miatt a román orvosok nem hajlandók a budapesti kongresszusra eljönni. Az egyik *Vlád Aurélné* esete, akit megbüntettek, mert egy román iskolában a gyermekek lelkére kötötte, hogy anyanyelvüket ápolják; a másik eset pedig az, hogy a magyar egyetemek rektorai megtöltötték a magyarországi román diákoknak, hogy a jassy-i tudományos kongresszuson résztvegyenek. Megfelel-e ez a két eset a tényeknek? — kérdezi dr. *Babes* — azután így folytatja szavait dr. *Preis*hoz intézve.

„Ön téved, ha azt hiszi, hogy modern államban a nemzet hegemoniáját más eszközökkel szabad fenntartani, mint a civilizációnak magasabb foka által, amelylyel azonban az önkény, a törvénytelenység és a nemzetiségi üldözése össze nem egyeztethető. Ha önnek tisztelt kollega ur öszinte óhajtása volna, hogy egy alapos vitát ki ne kerüljön, hanem a tények alapján akarná a mi vádjainkat megerősíteni, akkor arra kellett volna törekednie, hogy levelében bizonyítékokat idézzen állításának igazolására, hogy a románokat Magyarországon nem üldözik, Ennélfogva újból kérdezzük önt, igaz-e, hogy Magyarországon 6 millió magyar mellett 3 és fél millió román él, amely utóbbiak azonban csak kivételesen gyakorolhatják emberi jogukat, mint szabad és egyenlőjogi állampolgárok és hogy a sajtószabadság az ő részükre nem létezik; hogy tíz év alatt a román és a nem magyar intelligenciának azt a törekvését, hogy a törvény értelmében szabadon gondolkozzék és írjon, 182 évi börtönnel és 300.000 koronán felüli büntetéssel sújtották. Igaz-e, hogy román írókat bírói uton üldözték, mert tudományos munkákat történelmi okmányok alapján bocsátottak nyilvánosságra? Igaz-e, hogy a Romániával szemben levő határ el van zárva az egész román nyilvánossággal szemben, Romániának a legtöbb irodalmi termékével szemben, míg a magyar sajtótermékeknek szabad útjuk van Romániába. Igaz-e, hogy 3¹/₂ millió román csak ötven képviselőt küldhet a parlamentbe, míg 6 millió magyart 300 képviselő képviselhet? Igaz-e, hogy az adminisztratív állásokból, valamint Magyarországon legtöbb nyilvános hivatalából a románok majnem teljesen ki vannak zárva (kivéve azon keveseket,

akiket minden alkalommal mint a magyar kormány nagylelkiségének eleven példáit szokták bemutatni? Igaz-e, hogy a román lelkészséget kényszerítik, hogy a román diákoknak a vallásoktatást magyar nyelven kell teljesíteni? Igaz-e, hogy a magyarok a románok siremlékeit és emlékműveit lerombolják és profanizálják? Igaz-e, hogy míg a magyar orvosok a román orvosokat Budapestre hívták, a magyar tekintélyek Magyarországra román diákokat fenyegetésekkel tiltották, hogy Jassyban a tudományos kongresszuson résztvegyenek?

Erre a sok kérdésre könnyű dr. Babesnek megadni a választ. Nem igaz, egyetlen szó sem igaz a hosszú vádiratból. Nem igaz, hogy Vlădnét a román anyanyelv védelme miatt fogták perbe. Vlădnét a miatt itélték el, mert a magyar nyelvet gyalázza, a magyar államiság ellen izgatott. Nem igaz, hogy tudományos kongresszusról tiltották volna el a budapesti román diákokat, hanem igaz, hogy tiltották őket egy Jassyban rendezett magyar-ellenes manifesztációtól. És szemén-szedett hazugság, ferdités és rágalom a többi vád is, mely a sok kérdésben sziszeg.

Ha külföldi ember, vad idegen sületlen zöldségeket hazudik rólunk, akkor is csunya az eset, mert annak, aki egy egész nemzetet vádol, kötelessége volna, hogy meggyőződjék előbb a vádak igazságáról. Babes dr. azonban maga is Magyarországon született, tanulmányait a budapesti egyetemen végezte, itt a baktériológia rendkívüli tanára volt, alkalma nyílt tehát rá, hogy alaposan megismerje az itteni viszonyokat. Az ő esete tehát súlyosabb beszámítás alá esik, mert megállapítható, hogy amikor volt hazáját megrágalmazta a világ előtt, ezt tudatos ferditéssel tette.

Budapest, augusztus 4.

Az oláhfalusi mandátum. Megintuk, hogy Simkó József, az oláhfalusi kerület képviselője, akit gróf Apponyi Albert középiskolai tanárnak nevezett ki, lemondott mandátumáról. Az oláhfalusiak most természetesen új képviselő után néztek. A kerület nagy küldöttsége felkereste a Székelyudvarhelyen tartózkodó Nagy Andor fővárosi bizottsági tagot, az Országos Gazdasági Bank vezérigazgatóját és felajánlották neki az oláhfalusi mandátumot. Nagy Andor, aki ismert és igen szimpátikus tagja a fővárosi társadalmi és közgazdasági életnek, kiváló közgazdász s akinek értékes működése már jórészen felkellette a politikai körök figyelmét, függetlenségi, programmal elfogadta a jelöltséget, azonnal leutazott a kerület székhelyére és vasárnap délután megtartotta programbeszédét. Nagy kíséretében volt Gyarmathy Dezső képviselő. Amidőn azt fejtegette, hogy Kossuth Ferencz mint egy ujkori Mózes van hivatva a magyar nemzetet az igéret földre vezetni, a lelkesedés oly fokra hágott, hogy jelölt az éljenzés és taps miatt percekig nem folytathatta beszédét. A jelölt másfél óráig tartó beszédében leginkább az aktuális politikai kérdésekkel foglalkozott. A lelkesedés óriási és feltétlenül egyhangú választásra van kilátás, mert az önjelöltek látván a választóknak Nagy Andor zászlaja körül való tömörülését, a jelöltségtől visszaléptek. Kossuth Ferencz pártvezérhez a következő táviratot intézték a kerület vezérférfiai: „Nagyméltóságú Kossuth Ferencz ur magyar királyi miniszter Wiesbaden. Az oláhfalvi kerület egybegyűlt többszáz választója a mai nagygyűlésen Nagy Andor fővárosi bizottsági-tagot, budapesti bankigazgatót képviselő-jelöltnek kikiáltotta. A jelölt a jelölést függetlenségi, 48-as programmal elfogadta és programbeszédét óriási lelkesedés mellett nyomban mindkét községben megtartotta. Amidőn arra kérjük Nagyméltóságodat, hogy a jelölést tudomásul venni kegyeskedjék, fohászunkodunk az Égek Urához, adja vissza Nagyméltóságodnak drága egészségét, hogy édes hazánk sorsát nagy tudásával és lángoló hazaszeretetével mielőbb irányítsa. Lánckzy József, Hozó János, Ambrus Ignátz, Daniel Áron, Csiky Márton, Csiky Ambrus, József Károly, Benedek Ferencz, Benedek Dávid, Csiky Gergely.” Ugyancsak üdöző táviratot küldtek Hoitsy Pál országgyűlési képviselőnek, a függetlenségi párt ügyvezető alelnökének is.

A spanyol forradalom.

Budapest, augusztus 4.

A kormány ma hivatalosan beszámol azokról az áldozatokról, kik a barcelonai forradalomban életüket veszítették. A hivatalos kimutatás, úgy látszik kisebbiteni igyekszik a forradalom által okozott veszteségeket, mert szemtanuk leírása szerint a halottak száma meghaladja az ezret. Melillából ma sem érkeztek jelentősebb hírek. Egy melillai távirat ugyan arról ad hírt, hogy a riff-törzsek békeajánlatot tettek a spanyoloknak, de mivel a hírt spanyol forrásból nem erősítették meg, több mint valószínű, hogy légből kapott.

Mai híreink a következők:

A Katalóniában történt eseményekről szóló hivatalos jelentés ma végre megjelent. A jelentésből kiténik, hogy a zavargások folyamán Katalóniában több mint ezer embert megöltek. A tartományban most siri nyugalom van.

Alfonz király tegnap Madrid közelében csapatszemlét tartott. Azután Maura miniszterelnököt fogadta kihallgatáson, aki jelentést tett a Melillából és Barcelonából érkezett hírekről. Mindkét helyről kedvező hírek érkeztek. Az audiencia után a király a város utcáin sétát tett s eközben néhány újságíróval találkozott, akiket megkérdezték, hogy nem tudnak-e valami újságot Barcelonából.

— Csak a belügyminiszter által kiadott hivatalos jelentés van a kezünkben, — felelték az újságírók — s ezt a jelentést felséged kétségtelemül szintén ismeri.

— Én magam sem tudok többet, — mondotta a király, majd hozzátette, hogy a helyzet, úgy látszik, valamivel javult.

A király azután mindegyik újságíróval kezét fogott, megkérdezte tőlük, hogy melyik lapnak a munkatársai, majd örömeinek adott kifejezést, hogy a sajtó a zavargások ideje alatt oly hazafias magatartást tanusított.

A madridi lapok beható részleteket közölnek a barcelonai eseményekről, különösen a kolostorok és templomok elhamvasztásáról, valamint a csapatok és külföldiek közötti véres harcokról. A jelentések hangoztatják, hogy a csapatok fegyelme kifogástalan volt és egyetlen katona sem vonakodott a fegyverhasználatról. A halottak számát kilenczvenre, a sebesülteket kétszázra becsülik. Ez a szám nem egészen pontos, de a valóságot megközelíti. A lapok Barcelonából érkező utasok előadása alapján közlik az ottani eseményeket. Ezek az előadások fájdalmas hatást tesznek. Megállapítható belőlük, hogy milyen hatalmas volt a mozgalom és mekkora energiát kellett kifejteniök a hatóságoknak, hogy a rendet ismét helyreállítsák. A város különben lassanként visszakapja normális külső képét. A vasuti forgalom újra helyreállt. A Temerario ágyunaszád fedélzetén lévő foglyok közül sok embert szabadlábra helyeztek. A községtanács elhatározta, hogy a rendzavarások okozóit megbélyegzi. Összeültetés keletkezett csapatok és lázadók között, miközben egy ember meghalt és kettő megsebesült. A rend ismét helyreállt.

E hírekkel szemben a spanyol határról érkező hírek azt mutatják, hogy azok az optimisztikus hírek, melyeket a spanyol kormány terjeszt, egyáltalán nem érdemelnek hitelt. A kormány csapatai ugyan dominálják Barcelonát, de egyébként a forradalmárok csaknem egész Katalóniát a kezükben tartják és pártjuk ott rendkívül erős. A barcelonai főparancsnok ama kísérleteivel, hogy a forradalmárok pozícióit a tartományban elfoglalja, haderejét nagyon meggyöngyöztette és amikor a kormánytól újabb csapatokat kért, azt a választ kapta Madridból, hogy a kormány egyáltalán nincs abban a helyzetben, hogy neki erősítéseket küldjön. A forradalmárok most a Katalonia különböző részeibe helyezték különítmények elszigetelését tervezik és az egész tartományban guerrillaháborút fognak folytatni. Hasonló taktikát fognak déli és északi Spanyolországban is követni.

A benszülött katalonok ismét Katalóniának Spanyolországtól való elválasztását követelik.

A Temerario nevű czirkáló számos fogolylyal Czerberébe érkezett. A lakosság nyugodtan viselkedik, de szüntelenül követeli az elfogottak szabadonbocsátását. Csaknem valamennyi gyárakban dolgoznak. Az utcákat és a városházat még mindig csapatok lepik el. Vasuton sok utas érkezik. Sabavellben és Mataróban nyugalom van.

Hivatalos jelentés megerősíti, hogy a mórok egy őrház ellen támadást intéztek és hozzáfűzi, hogy a mórokat visszaverték, de halottaikat magukkal vihették, továbbá a vasuti sineket is felszakították 150 méter hosszúságban. Marino tábornok elrendelte a vasutvonal helyreállítását és az őrház építésének folytatását, mivel ez az összeköttetések biztosítására szükséges. A hippodromban lévő táborból léggömböt bocsátottak föl, hogy a Gurugu-hegy barlangjait szemmel tartsák.

A „Matin“ jelenti Melillából: A marokkói törzsfőnökök a spanyol hadsereg fővezéréhez ugyanegy szövegű leveleket küldtek, amelyekben közlik, hogy a háboru nyomban megszűnik, ha a spanyolok visszavonulnak a maguk területére. Hasonló üzenetet küldött Ba Hamara is Marino tábornokhoz. A kabilok teljes folszerelésben az előretolt spanyol hadállás és Melilla között állanak.

Ujabb jelentik Madridból: A kormány hivatalos jelentése szerint Barcelonában a zendülés napjaiban heven embert öltek meg és a sebesültek száma 130 volt. A rendőrök és csendőrök közül nyolczan haltak meg, tizenhatan súlyosan és igen sokan könnyebben sebesültek meg. A halottak között van Curiois rendőrfőnök is. A katonák közül három ember elesett és 27 megsebesült. A vörös-kereszt egyesület ápolói közül egyet megöltek és tizenheten súlyosan megsebesültek. Ezek a számok nyilván nem felelnek meg a valóságnak. A zendülők a városban kidöntöttek 6700 utcai lámpást, elszaggatták a villamos kábeleket, a telefon- és távíróvezetékeket és a közuti villamosvasut felső vezetőkeit. A közvevő távíróösszeköttetés Madrid és Barcelona között még nincs helyreállítva. Gercziában, Kattaróban és Schatelloban fenntartják a nemrég kikiáltott köztársasági fikcióját. A középületeken a vörös-sárga-viola színű köztársasági lobogó leng. Kattaróban a köztársasági párt az ur. Egyébként nyugalom van országaszerte, még Barcelonában is, az üzleti forgalom megint fellendült és Madrid összeköttetésben van ismét Barcelonával.

KÜLFÖLD.

A cowesi találkozás. Tegnap este az orosz czári yachton ötvenöt terítékes diszebed volt, amelyen ugyanazok a személyiségek vettek részt, mint tegnapelőtt a Victoria and Albert-yacht fedélzetén. Beszédet nem mondtak.

Izvolszky külügyminiszter tegnap a „Daily Telegraph“ tudósítója előtt rámutatott a két uralkodó és a két nép barátságának fölemelő eredményeire és hangsúlyozta, hogy e barátság egyik legerősebb garanciája az európai és Európán kívüli békének. Különösen a perzsi példát mutatja az entente előnyeit. Oroszország azonnal visszavonni szándékozik csapatát Perzsiából, mihelyt a rend ismét helyreállt, vagyis mihelyt a közrend vezetőközege ki lesznek nevezve és működésbe lépnek, vagyis ha Tebriszben, Teheránban és Kaswinban oly emberek vették át a kormányzást, akik a nyugtalan elemeket féken tudják tartani. Rendkívüli megelégedéssel nyilatkozott Izvolszki a Grey államtitkárral folytatott beszélgetéséről és kijelentette, hogy bizonyossággal hiszi, hogy a krétai kérdésben felmerült nehézségek az összes érdekeltek megelégedésére fognak megoldatni.

A „Journal“ szerint Miklós czár Cherbourgban megelégedését fejezte ki Franciaország meg gondolt, de szilárd politikája felett, melyet Németországgal szemben folytat. Szerencsét kívánt ehhez Pichon miniszternek s közölte vele, hogy milyen kedvező hatást tett ez a politikája Németországban, ahol a béke fentartására irányuló törekvés

semmivel sem kisebb, mint Franciaországban és Oroszországban.

A cár az utóbbi napokban amnesztiát írt alá, amelylyel sok száz politikai bűnösnek megkegyelmezett. A küszöbön álló osbornei látogatás alkalmából az angol rendőrség lázas tevékenységet fejt ki. Körülbelül kétszáz angol rendőr van összpontosítva az osbornei kastély környékén.

Edvárd király és Miklós cár a partvidék egy magános helyén partraszállottak. Délután automobilon Osborneba mentek.

A szerb exportőrök panasza. A tegnapi minisztertanácson Prodanovics kereskedelmi miniszter jelentést tett a szerb exportőrök panaszairól, akik az utóbbi időben jelentékeny marhakivitelt irányítottak Szaloniki, Kairo és Alexandria felé s közülük körülbelül harminczan több mint félmillió frank veszteséget szenvedtek. A kárvalott exportőrök azt követelik, hogy a kormány fizesse nekik vissza veszteségeiket az államkincstárból, mint ahogy tavaly történt Sztajanovics kereskedelmi miniszter alatt, mert ha kérésüket nem teljesítik, akkor olyan leleplezésekkel fognak előállni, melyek súlyosan kompromittálják a jelenlegi miniszteriumot.

Novákovic miniszterelnök, aki tegnap Lesnicában volt, felhasználta ezt az alkalmat arra, hogy ellátogasson a Drina vidékére és személyesen nézze meg azt a vitás szigetet, amelyet Szerbia visszakövetel az osztrák-magyar monarchiától. A Saracsev-sziget az, amelynek birtoka miatt vegyesbizottság állt össze, hogy a konfliktust eloszlassa.

A szerb organizációk. Az ifjútörök bizottság tudatta a szaloniki szerb organizációk elnökségével, hogy olyan levelek birtokában van, amelyek súlyosan kompromittálják a szerb szervezeteket és amelyek azt bizonyítják, hogy az organizációk a török bizottságokkal összeesküvést szívnak. Az ifjútörök bizottság megfenyegette a szerb organizációkat, hogy bezárja a szerb iskolákat és Ó-Szerbiából, ugyszintén Macedóniából kiutasítja az összes szerb tanítókat.

A német pénzügyi reform. Henrik herceg Vilmos császárnak a birodalmi pénzügyi reformra vonatkozó véleményéről, mint a „Berl. Ztg. am Mittag” jelenti, következőleg nyilatkozott:

— Most történt először, hogy ő felsége azt mondta: „nem merem!” A császárt nagyon biztatták, hogy oszlassa fel a birodalmi gyűlést és én fel is oszlattam volna.

As angol harcászati gyakorlatok. Számos francia lapszerkesztő meghívót kapott angol újságíróktól a *homvédő hadsereg harcászati gyakorlataira*. A meghívó egyik része így szól: Súlyt helyezünk arra, hogy megmutassuk francia kartársainknak, hogy mi történt Angliában egy esztendő óta, hogy az önkéntesek számát emeljük és a katonai véd-erőt erősítjük.

EGYHÁZAK.

— (Papválasztás Hosszúfaluban.) A Brassó mellett fekvő Csángóhétfalu góczpontjában, Hosszúfalun vasárnap volt a nagy izgalommal várt evang. papválasztás Bohus Pál esperes és Skita Mihály esperes másodfőügyelő elnöklete alatt. Nagy szököbbséggel megválasztották Szörödy Lajos tatrangi lelkész, alesperest, a Hétfalusi függetlenségi és 48-as párt elnökét.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK

Közigazgatási határozat. A közigazgatási bíróság egy konkrét esetben folyó határozatban kimondta, hogy ha valamely telket több házhelyre osztanak fel s ennek folytán a telek egy részét utnak nyitása céljából a városnak ingyen átengedik, ez átengedés után ajándékozási vagy más vagyonátruházási illeték nem szabható ki. A város ugyanis a telekrészt ez esetben kisajátítás után szerzi meg, annak megszerzését tehát az 1881. XXVI. t.-cz. 20. §-ának negyedik bekezdése értelmében vagyonátruházási illetéket fizetni nem tartozik.

Új közös konyha Szabadkán. Augusztus hó elsejével új közös konyha kezdte meg működését

Szabadkán. A közös konyhát létesítő mozgalom élén Alapffy István rendőrkapitány, Horváth Mátyás gyógyszerész és Csik Dezső pénztári ellenőr állanak. A közös konyha szabályzata szerint egy és fél adag ebéd és vacsora öt-hat személy részére egy óra százhuszonhat korona. Egy adag ebéd három-négy személyre 52 korona 52 fillér. Fél adag ebéd és vacsora két-három személyre 47 korona 28 fillér. Fél adag ebéd két-három személyre 29 korona 40 fillér. A fizetéseket előzetesen kell teljesíteni. Az előfizetők felelősség nem terheli.

A krétai zászlókérdés.

Budapest, augusztus 4.

A porta ma felszólította a görög kormányt, hogy a krétai miliciánál szolgáló görög tiszteket haladéktalanul hívja vissza. Athenben valószínűleg eleget tesznek a kérésnek, mert az új kormány most minden lehetőt elkövet, hogy Kréta miatt háboru ne keletkezzen Török-és Görögország között. Most már különben a háboru veszélye nem fenyeget oly közvetlenül, mint a régi görög kormány alatt, mely ha tovább uralmon marad, bizonyára most már vér folya a thesszaliai határon, mint ezt egy interjuban maga Hilmi pasa nagyvezér is elismeri.

A krétai zászlókérdés ügyében Törökország a legmerekvebb álláspontra helyezkedik. Követeli a krétai kormánytól, hogy a görög zászlót rögtön eltávolítsa a középületekről, mert ha nem, Törökország fegyverrel fogja a krétaiakat arra kényszeríteni. Valószínű, hogy ez a kérdés is békésen fog elintéződni.

Ma a következő tudósításokat kaptuk Káneából.

Káneában ma reggel a görög lakosságban nagy izgatottság támadt, mert az a hír terjedt el, hogy a görög lobogókat a szigetről el fogják távolítani. A kormány ezzel szemben hivatalosan kijelentette, hogy a *nemzeti lobogók tovább is lengni fognak az erdőkön és középületeken és hogy a milícia közepén Szent György arczképével ellátott — nemzeti lobogót kap.*

A porta Gyparisz görög követtel szemben kifejezést adott azon követelésének, hogy a görög tisztek visszahivassanak Kréta szigetről. Görög diplomáciai körökben azt hiszik, hogy a porta azon szándékáról, hogy Athenben új jegyzéket nyújtson át, lemondott és csupán szóbelileg fog felszólalni. A porta biztosította a diplomáciai köröket, hogy Káneában csak a krétai zászlót fogja megújítani. *Ugy látszik a porta el van szánva a végsőkig menni.*

A lapok közlik a seik ül izlamanak a krétai muftikhoz intézett levelét, amelyben utalással a védőhatalmak kijelentéseire, eléríteni igyekszik őket kivándorlási szándékuktól.

A „Daily Telegr.” konstantinápolyi levelezőjének értesülése szerint a porta abban a jegyzékben, melyet követte ma Athenben átnyújt, a *Krétában szolgáló görög tisztek visszahívását, vagy a hadseregből való eltávolítását* fogja követelni. A jegyzék hangja nagyon barátságos. A krétai végrehajtóbizottság a hivatalos lapban rendeletet közöl, mely szerint a *vár ormán mindennap, a különböző középületeken pedig vasár- és ünnepnapokon a krétai nemzeti zászlót kell kitűzni.* A nemzetőrség zászlója Szent György képével lesz díszítve. Híre jár, hogy a török hadügyminiszter előkészületeket tesz az aldini vilajetben és a második hadtesthez tartozó, összesen ötven zászlóalj tartalékosainak behívására. Berlini politikai körökben az a nézet, hogy daczára Törökország flottatüntetással való fenyegetésének, a veszedelmet elhárították tartják, mert Görögország a portának azt a javaslatát, hogy a görög tiszteket hívják vissza Kréta szigetről, *el fogja fogadni.*

Szaloniki-i jelentések szerint a török nép izgatott hangulata és az ifju-török bizottság legutóbbi ülésén Krétára vonatkozólag elfogadott határozati javaslat folytán mérvadó helyen nem tartják lehetetlennek, hogy az egész birodalomban olyan fokú nemzeti mozgalom támad a törökök

közt, hogy a kormány kénytelen lesz a mozgalom élére állani és talán kénytelen lesz *Görögországnak hadat üzeni.* Ez be fog következni, ha a krétai kérdés már a legközelebbi napokban a török érdekeknek megfelelő kedvező fordulatot nem vesz.

Az Adeverul mai száma interviuet közöl Hilmi pasával. A nagyvezér a krétai kérdésről a következőket mondta:

— Törökország nem akar beleavatkozni Kréta közigazgatásának belügyeibe s azt sem kívánja, hogy a krétaiak valamely jogukról lemondjanak, sőt ellenkezőleg, azt kívánja, hogy a sziget továbbra is élvezze a legtágasabb autonómiát, de a porta sohasem fogja megengedni a szultán fenhatóságának érintését és nem fogja tűrni, hogy a szigeten a görög király nevében gyakorolják az igazságszolgáltatást, hogy görög lobogó lengjen Krétán, hogy görög tisztek álljanak a milícia és a hadsereg élén, hogy a bélyegeken a görög király képe legyen. Eddigél Görögország magartása teljesen kifogástalan volt, azonban meg vagyok róla győződve, hogy a háboru kikerülhetetlen lett volna, ha a régi kormány megmaradt volna. Az új miniszterium alatt a helyzet lényegesen javult.

A nagyvezir végül kijelentette, hogy Görögországnak érdekében áll s ezt szem előtt kell tartania, hogy Törökország erős legyen, mert enélkül a Balkán államok létele volna kockázatva.

Konstantinápolyból tegnap innen több hajós csapatokat szállítottak az Aegei tengeren levő flotta számára. A haditengerészet angol származású főparancsnokát, Gamble tengernagyot egy török admirális fogja felváltani állásában.

Öngyilkos orvos.

— Saját tudósítónktól —

Budapest, augusztus 4.

Súlyos tragédiák után tört össze ma reggel egy élet. Zirkelbach Antal dr., orvos a Ráday-utca 18. számú házában lévő lakásán halántékon lőtte magát.

Hogy mi vitte rá a szörnyű cselekedetre, még nem lehet tudni. Mondják, hogy nem bírta kielégíteni ambícióját s ezért keseredett el végleg, mások viszont mostoha anyagi körülményekről beszélnek, amelyek a jobb sorsra érdemes orvos jövőndő boldogságának állottak útjába.

Zirkelbach, aki harmincznyolcz éves volt, tizenkét évvel ezelőtt került Kéty tanár klinikájára. Január 1-én 1907-ben neveztek ki díjtalan gyakoronokká s közel három évig fizetés nélkül látta el súlyos teendőit s csak 1899 szeptemberében lett díjazott gyakoronok. Két év múltán 1901. szeptemberében külföldi tanulmányutat tett s egy nagyobb orvosi értekezést dolgozott ki, amely széles körben feltűnést keltett. Ettől kezdve egymás után jelentek meg értekezései és szakközleményei. 1903. február elsején Kéty tanár maga mellé vette második aszisztensnek s másfél év múlva, 1904 november 1-én már első tanársegéd és a híres belgyógyászati klinika helyettes vezetője volt. Tavaly novemberig maradt meg ebben az állásában, de ekkor eltávozott és magángyakorlatot kezdett. Maradhatott volna ugyan még egy évig, mert a miniszteri rendelet csak tizenkét évi gyakorlat után követeli meg a klinikáról való távozást, azonban Zirkelbach eltávozott.

Zirkelbachnak nem igen jövedelmezett a magángyakorlata, ami érthető, mert reklámmal sohasem dolgozott. Nem is igen volt kedve a rendeléshez, egész egyéniségével kórházi orvos volt, aki a kórteremtől, annyi néma diadal és halálon aratott győzelem csataterétől külön sem váasztható. Kórházi vezetőorvos, osztályfőorvos akart lenni s hogy célját elérhesse, meg akarta szerezni a magántanári képesítést.

Zirkelbach pár hónappal ezelőtt az egyetemi tanév végén bejelentette kérelmét. Juniusban határozott az orvostanári kar és tizennégy kérelmező közül kilenczet visszautasított. A szerencsés öt között nem volt Zirkelbach, mert két egyetemi tanár hevesen ellenezte a kari ülésben, hogy a magántanári képesítést megkapja. A különben is

érzékeny orvost a visszautasítással járó szegény mélyen lesújtotta s hozzájárult ehhez, hogy nem lehetett kórházi főorvos. A nyár óta került az embereket, melancholia vett rajta erőt és még könyvei felé sem nézett, amelyek mellett pedig az igazi tudós szeretetével időzött.

A nyár tépelődések között telt el. Lelki egyensúlya egészen meg volt zavarva. Sejtette, hogy pályája jó időre félbe szakadt s nem tudta, mihez kezdjen. Néha felkereste bátyját, aki vaskereskedő a Várház-köruton és fiatal nővérét, aki még hadjansorban van s ezekkel beszélgetett, azután tovább állt. Utóbb már barátnőjével, Cs. Olga volt színésznővel sem látták s teljesen buskomorságba esett. Néhány hét óta azzal a gondolat foglalkozott, hogy végleg elköltözik a fővárosból és vidékre megy, ahol kevesebb szánakozó vagy kárörvendő kollégát lát. Ez a gondolat nagyon megtetszett neki s hozzá is látott a kiviteléhez. A múlt héten elutazott Parádra, ahol a környéken megüresedett egy körorvosi állás. Hét község tartozott a körhöz, hét elmaradt kulturátlan emberektől lakott falu. Az első tanársegédből körorvos: ez a bizarr gondolat nagyon megtetszett a kedélybeteg szerencsétlen embernek, hanem amikor az egyik község jegyzője egész hivatalos tekintélyével vagy talán inkább tréfásan megkérdezte, hogy hát van-e az urnak diplomája, meg tud-e fogat húzni és eret vágni!? — Zirkelbach, mint az üzött vad jött vissza a fővárosba és nem tért többé magához.

Ma éjjel aztán megtörtént a tragédia. Regge ugyanis Kéty tanár valami ügyben átküldött a klinikára dr. Zirkelbachért a Ráday-utcai lakásba. A szolgál a cselédnél kéredezsködött, aki azt válaszolta, hogy az orvos otthon van, de még alszik. Erre kopogtattak az ajtón, de hiába. Be akartak nyitni, de az ajtó zárva volt. Most már a cseléd rosszat sejtve, a házmesterhez szaladt, aki aztán lakatossal nyitatta ki a szobát.

Ott benn le voltak eresztve a függönyök. Sitve nyitottak ablakot s akkor elszörnyedve látták, hogy Zirkelbach dr. a fal felé fordulva véresen fekszik ágyában, mellette hever egy revolver.

Nyomban hívták a mentőket, de már késő volt minden segítség. az orvos meghalt. A rendőri bizottság vizsgálata később megállapította, hogy szobájába zárkózva öngyilkosságot követett el. Browning-féle revolverrel kétszer egymásután mellbe lötte magát, majd pedig a halántékán keresztül az agyába röpített egy golyót. Az első két golyó szívére érte. A lövések dőrejtét csodálattal nézve nem hallotta senki.

A szerencsétlen orvos két levelet hagyott hátra. Az egyiket bátyjának, Zirkelbach Ernő vámházköri vaskereskedőnek, a másikat pedig menyasszonyának, Csapó Olga volt színésznőnek, aki a Rákos-utca 2. számú házában lakik.

A levelekben valószínűleg megmagyarázza a tragikus sorsu orvos, hogy miért vetett véget öngyilkos kézzel életének.

TÁVIRATOK.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék záratai.

		aug. 3.	aug. 2.	aug. 4.
Buza	locobuza	115	114 ³ / ₄	114 ⁷ / ₈
	juliusra	—	—	—
	szeptemberre	111	116 ⁷ / ₈	110 ³ / ₈
	decemberre	118 ¹ / ₄	111 ⁷ / ₈	108 ¹ / ₄
Tengeri	májusra	—	109 ³ / ₈	—
	juliusra	—	—	—
	szeptemberre	72 ³ / ₄	74 ¹ / ₈	71 ³ / ₄
	decemberre	65	65 ¹ / ₈	64 ¹ / ₈
Chicago.				
Buza	szeptemberre	102 ¹ / ₄	103 ¹ / ₂	101 ³ / ₄
	decemberre	100 ¹ / ₂	101 ³ / ₄	100 ¹ / ₄
Tengeri	szeptemberre	64 ¹ / ₄	65 ³ / ₈	63 ⁷ / ₈

Newyork aug. 4. Gyapot Newyorkban helyben 12.60 (12.85 tegnap), gyapot szept. 12.10 (12.28), gyapot novemberre 12.13 (12.28), gyapot Neworleansban helyben 12.98 (12.13), petroleum Stand white Newyorkban 8.25 (8.20), petroleum Stand white Filadelfiában 8.25 (8.20), petroleum Refined in Cases 8.20 (10.65), petroleum Credit Blancs at Oil City 1.58 (1.58), zsir Western steam 11.75 (10.60) Zsir Rohe és Brothers 12.05 (11.90).

Chicago, aug. 4. (Zárlat.) Zsir szept.-re 11.25 (tegnap 11.15), zsir októberre 11.20 (11.12¹/₂), szalonna short clear 11.63 (—), sertéshus szept.-re 20.37 (—).

A dán kamatláb leszállítása.

Kopenhága, aug. 4. A nemzeti bank holnaptól kezdve a discount-kamatlábát 5 százalékról 4¹/₂-ra, a lombard-kamatlábát 5¹/₂ százalékról 5 százalékra szállította le.

Turpis causa.

— Egy válópör bonyodalmi. —

Budapest, augusztus 4.

Egy válópörből kifolyólag érdekes pörös bonyodalom támadt Aradon, melynek során az asszony válóhamisítással vádolja volt férjét s egy aradi pénztintézet igazgatóját. A pör előzményei a következők: Schaller Ádám föld-birtokos minden áron válni akart a nálnál jóval fiatalabb felesége. A férfi csak úgy egyezett bele, ha az asszony százezer koronát ad neki. Schallerné váltót adott erről az összegről, de mikor a férj érvényesíteni akarta, az asszony pert indított és a bíróságok erkölcselenség címén érvénytelennek mondták a váltót. A férj ebbe nem tudott belenyugodni és egy aradi pénztintézet révén követelte a százezer koronát. Ebből támadt az érdekes és szokatlan bűnügy, melyről részletes tudósításunk a következő:

Schaller Ádám aradi földbirtokos egy évvel ezelőtt vált el a feleségétől. A gyermekek dolgában nem tudtak megegyezni s ezért a férj sokáig vonakodott elválni az asszonytól. Schallerné úgy oldotta meg a csomót, hogy százezer koronát kínált föl a férjének, aki ezt elfogadta, illetőleg átvette a százezer koronáról szóló váltót, amelyen azonban nem volt föltüntetve a lejárat ideje. A válás erre megtörtént, a gyermekek Schallernéhoz kerültek. Az asszony később megbánta nagylelkűségét és pert indított a váltó érvénytelenítése iránt. Az aradi törvényszék erkölcselenségnek találta a megállapodást és turpis causa miatt érvénytelennek nyilvánította a váltót. A nagyváradi ítélőtábla jóváhagyta az ítéletet, egyúttal kötelezte Schallert, hogy adja vissza a váltót. Hasonlóképp döntött a Kuria is.

A napokban értesítést kapott Schaller elvált felesége, hogy jelenjen meg az Aradi Központi Takarékpénztárnál, mert a férje átadta a váltót és a pénz behajtását az intézetre bízta. Az asszony bírói letétbe helyezte a százezer koronát és egy év óta járó kamatait. Ugyanakkor ügyvédje, dr. Winter Adolf utján bűnvádi följelentést tett Schaller Ádám és a takarékpénztár vezérigazgatója, Mezey Andor ellen. Válóhamisítással vádolta meg őket, mert a váltón nem volt lejárat nap és a bemutatott váltón mégis föl van tüntetve.

A följelentés következtében az aradi törvényszék vizsgálóbírója az előnyomozatot megindította. Ennek során első dolga volt a vizsgálóbírónak, hogy a per tárgyát képező 3 darab váltót büntügyi zár alá vegye. A polgári bíróság ennél fogva a kereseti tőkének a bank javára való kifizetését nem rendelte el, csak arra kötelezte a feleséget, hogy a 100 ezer koronát és járulékait a bűnügy jogerős befejezéséig helyezze bírói letétbe. A nyomozás lefolytatása után az ügyészség nem vállalta a vád képviselőt, mert szerinte a terhelték eljárása vádbeli cselekményt nem képez.

A feljelentő feleség felfolyamodására a nagyváradi ügyészség utasította az aradi ügyészséget a vád képviselőre. Az ügyészség eljárása folytán ekkor a vizsgálóbíró tagadta meg vádbeli cselekmény hiánya folytán a vizsgálat megejtését. Az ügyészség a vizsgálóbíró végzése ellen felfolyamodott a vádtanácsshoz, amely helybenhagyta a vizsgálóbíró végzését. Az ügyészség ezt a végzést is felfolyamodta, mire a nagyváradi királyi tábla az előnyomozat kiegészítését rendelte el.

Az előnyomozat kiegészítése szenzációs eredményre végződött. A nagyváradi királyi ítélőtábla a magánokirathamisítás büntette miatt a férj mint tettes, a központi takarékpénztár ügyvezető igazgatója mint bűnrészes ellen a vizsgálatot elrendelte.

A tábla a vizsgálat elrendelésénél kimondja, hogy a férjnek a neki fedezetként átadott váltót kelet és lejáratlall ellátni és leszámitolítani, különösen, mikor már felesége a közöttük létrejött egyezséget kérte érvényteleníttetni — nem volt joga. Megállapíthatónak mutatkozik a tábla szerint a férj ellen, hogy a 100 ezer korona értékű váltókat szinlegesen azért helyezte el a központi takarékpénztárnál, hogy a felesége a takarékpénztár, mint 3-ik személy ellen érdekeit ne tudja érvényesíteni.

A tábla ebben elrendeli, hogy szakértők és tanúk közbejöttével kell megállapítani, vajjon a százezerkoronás váltó leszámitolása napján volt-e ennyi pénz az Aradi Központi Takarékpénztárban, meg kell nézni a pénztári könyvet, s ha nem volt százezer koronája a banknak, honnét szerezte azt. Meg kell továbbá állapítani, hogy kifizette-e a bank a váltót, vagy a váltóösszeg erejéig betéti könyvvel fedezték-e a váltó értékét? A letéti-, betéti- és folyószámla-könyvből kiderítendő, hogy a pénztári napló szerint kifizetett százezer koronát nem helyezték-e letétbe akár Schallerné, akár másvalaki nevére jelszó alatt. Végül meg kell állapítani, hogy milyen összegű betéteket helyeztek el mások, adott-e más esetekben a takarékpénztár százezer koronát és egyáltalán szokás-e az aradi piacon ilyen nagyszámú váltót leszámitolni?

A tábla végzése alapján az aradi ügyészség és a vizsgálóbíró megkezdte a százezer koronás váltó vizsgálatát. Először Mezey Andor vezérigazgatót hallgatták ki. Mezey azt vallotta, hogy járt nála ugyan Schaller Ádám és kérte őt, hogy az asszonyt pereltesse, de ő elutasította, mert az ügyet nagyon komplikálnak találta. Meg fogják vizsgálni a takarékpénztár könyveit, a váltó leszámitolása napjáról szóló pénztári kimutatást és kihallgatják Schaller Ádámot is. Aradon nagy izgalommal várják a vizsgálat eredményét.

UJDONSÁGOK.

A svédországi nagy sztrájk.

Budapest, augusztus 4.

Stockholmban kezdődött az a nagyszabású sztrájk, amely ma már majdnem az egész országra kiterjedt. Stockholmban ugyanis nyolczvanezer munkást kizártak a munkaadók, erre a többi munkások azzal válaszoltak, hogy szolidaritást vállaltak a kizártakkal. Ma már kétszázötvenezer munkás sztrájkol. A stockholmi sztrájk akkora erővel tört ki, hogy az idegenek valósággal futva menekültek a városból. Az egyik távirat szerint valóságos ostromállapot van Stockholmban. A közuti vasut munkásai, akik eleinte tartózkodtak a sztrájkotól, abba-hagyták a munkát és a sztrájkolókhöz csatlakoztak. A lakosság revolvereket vásárol és rendzavarástól tart, a munka az ipar minden terén szünetel. A hivatalos híradások bármennyire igyekeznek is enyhébb színben föltüntetni az állapotokat, annyi bizonyos, hogy impozáns tömegsztrájkjal állunk szemben és egy olyan munkásmozgalommal, amelynél nagyszabásu nem igen volt Európában.

A sztrájkról a következő híradásaink szólnak:

Stockholmból jelentik: A vállalkozók szövetségének ama határozata folytán, hogy 80.000 munkást kizárnak, a szakszervezetek elhatározták, hogy a mai napon, augusztus 4-én sztrájkba lépnek, a birodalmi telefonmunkások szakszervezete egyhangulag elhatározta, hogy csatlakozik az általános sztrájkhoz. A telefon egyes állandóan alkalmazott hivatalnok-csoportjai azonban nem vesznek részt a sztrájkban. A stockholmi tejfuvarosok részt akarnak venni a mozgalomban. A tejkereskedők remélik, hogy el tudják majd látni a idővárost tejjel. A Dagen értesítése szerint, a stockholmi városi munkások és világítómunkások is elhatározták, hogy csatlakoznak a sztrájkhoz. A malmói szakszervezetek, a közuti vasut alkalmazottain kívül, elhatározták, hogy csatlakoznak a sztrájkhoz.

Az általános sztrájkra vonatkozólag még a követ-

kezőket jelentik Stockholmból: Az itteni közúti vasut alkalmazottai ma abbahagyták a munkát. A Stockholmba érkező külföldi utasok száma évek óta nem volt oly csekély, mint az idén. A turisták elhagyták Stockholmot. A közúti vasúti és bérkocsiforgalom megszűnt. A fegyverkereskedéseket az utóbbi napokban rendkívül sokan keresték fel. A bankok tömegesen vásárolják a revolvereket. A gázgyárakat és az elektromos műveket katonaság őrzi. A szocialista országos titkárság elnöke kijelentette, hogy ha nem vonják vissza a katonai őrséget, akkor a világító-művek munkásai is sztrájkba lépnek. Az alsóbbbrangu vasúti hivatalnokok megbízottai elhatározták, hogy a vasúti alsóbbbrangu hivatalnokok egyelőre, amíg a sztrájknak a munkaadók és munkások közötti harc jellege van, nem vesznek abban részt. Stockholmból jelenti a berlini „Lokalanzeiger”: Az általános sztrájk ma megkezdődött. A sztrájkolók száma 250 ezer. A vasúti személyzet nem sztrájkol, de a vízvezetéki, a világítási művek és a közúti vasutak munkásai sztrájkolnak.

A ma kitört általános sztrájk olyan nagy, amelyhez fogható még sohasem volt Európában. A sztrájk ma reggel egyidejűleg kezdődött az ipar minden terén és a forgalmi eszközök alkalmazottai is abbahagyták a munkát. Kétségtelen, hogy a vasutasok csatlakozni fognak a sztrájkhoz, mint-hogy a táviróhivatalnokok már is sztrájkolnak és a táviró intézmény műszaki alkalmazottai és munkásai is csatlakoznak. A kormány már a múlt héten fenyegetődött, hogy amennyiben az állami alkalmazottak sztrájkba lépnek, azonnal elbocsátja az összes hivatalnokokat és munkásokat, csak-hogy nehéz volna őket pótolni. A sztrájkolók a világ minden részéről segítséget fognak kapni.

A rendet és nyugalmat sehohsem zavarták. Az üzletek nyitva vannak. Malmóból jelentik, hogy a kikötőben, hol csak kevés hajó horgonyoz, a munka legnagyobb részben szünetel. Solenben a sztrájkolók száma 45.000, ezek közül 8000 malmói munkás. Götheborgban erőszakosságoktól tartva 200 dolgozni akaró munkás nem mert munkába állani. Götheborgban a sztrájkolók száma 10.000. Stockholmban az északi temető sírásói is ma beszüntették a munkát. A déli temető sírásói még dolgoznak, de valószínű, hogy ott is beszüntetik a munkát.

NAPIREND. Naplár. Csütörtök augusztus 5. — Róm. kath.: Havi B. A. — Prot.: Uzzald. — Görög-ország: július 23. Ezekiel. — Zsidó: Ab 18. — A nap két reggel 4 óra 42 perczkor, nyugszik este 7 óra 28 perczkor. — A hold két este 9 óra 48 perczkor, nyugszik délelőtt 8 óra 50 perczkor.

A pénzügyi államtitkár fogad 12-2-ig.

A „Magyarok bejövetele”. Feszty Árpád képe a Városligetben. Nyitva reggel 8-tól este 11-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon kiállítása. Nyitva 9-6 óráig. Belépődíj 1 korona. — Állandó kiállítás a »Könyves Kálmán« szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Új Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3.). Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uránia kiállítása (Kigyó-ter). Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő muzeumok: A Nemzeti Múzeum áttartára 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum 10-1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum 9-6-ig. — A Földtani Intézet muzeuma 10-1-ig. — A Széchenyi múzeum 10-12-ig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — A Ráth György Múzeum 10-4-ig. — Az Erzsébet-Múzeum 9 órától 1/2-1-ig és 3-4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum Könyvtára zárva. — Az Akadémia Könyvtára 3-7-ig. — Az Egyetemi könyvtár 9-12-ig és 3-8-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9-2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9-2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanterkiállítás 3-6-ig.

— **A király nyaralása.** A király ma reggel kikocsizott, azután pedig gyalogsétát tett. A király a legjobb egészségben van.

— **Péter király egészsége.** Az utóbbi időben elterjedt Péter király megrendült egészségi állapotáról szóló hírekkel szemben illetékes helyen Ribarskabanjából érkezett hivatalos jelentések alapján kijelentik, hogy a király teljesen jól érzi magát. Az utóbbi 10 nap alatt egyáltalán nem volt ájulási rohama. Minthogy a lovaglás a királynak hátfájdalmakat okozott, az orvosok tanácsára abbahagyta reggeli sétalovaglásait és most naponta nagyobb gyalogsétát tesz.

— **A király születése napja.** A király 79-ik születése napját az idén is méltó kegyelettel ülik meg az egész országban, de különösen a fővárosban. Augusztus 17-én a katonaság végigjárja az egész főváros főbb utcáit és disztakarodóval emlékeztet a nevezetes napra. 18-án hajnalban megismétlődik ez a felvonulás s a katonák ezután már riadót fuvnak. Az ünnepség kimagasló része délelőtt 9 órakor lesz a Vérmezőn, ahol a Budapesten állomásozó csapatok fölött diszszemlét tart báró Czibulka Hubert hadtestparancsnok, aki most érkezett vissza hat heli szabadságáról. Erre a szemlére a katonaság teljes diszben vonul ki. A szemle alatt az ünnepelés lezajlásáról a cztadella ormán ágyulövősek is beszámolnak. A diszszemle a Vérmezőn erre a célra berendezett diszszátorban tábori misével kezdődik, amelyet Várady Géza apát, katonai főpap czelebrál. A tábori misén valószínűleg József főherczeg és családja is részt vesz. Délelőtt 10 órakor a budavári koronázó Mátyás-templomban lesz a hivatalos hálaadó istentisztelet, amelyre a kormány tagjait, az országgyűlés mindkét házának tagjait és a polgári és katonai hatóságok fejeit hívta meg a miniszterelnökség. Délután 3 órakor Wekerle Sándor miniszterelnök a Szent György-terén levő miniszterelnöki palotában diszszemlét ad, amelyre a napokban küldik szét a meghívókat. Diszszemlét ad ezenkívül délután 3 órakor a tábornoki kar tiszteletére a hadtestparancsnok is. Az egész katonaság azzal ünnepel, hogy szabad napot kap és a szokottnál jobb ebéddel és borral kedveskednek nekik.

— **Lipót Szalvátor főherczeg Horvátországban.** Lipót Szalvátor főherczeg automobilon Gyurgyevac belvármegyei községbe érkezett, hogy a Gyurgyevac melletti gyakorlatokat megszemlélje. Az egész környék nagy ünnepélyességgel fogadta a főherczeget. A község bejáratánál lovasbandérium állott, a községben pedig több helyütt diadalkaput emeltek. A főtéren épített diadalkapunál Hoeger Gyula Belovármegeye alispánja üdvözölte a főherczeget, aki horvát beszédben megköszönte a szívvel fogadtatást. Ezután az alispán a megjelent hivatalos embereket mutatta be a főherczegnek, aki mindegyikkel kezét fogott. Innen gyalog ment a lakására az alispán és katonatiszteknek kíséretében, miközben a nép folyton zsviózott. A főherczeg ma reggel megtekintette a gyakorlatokat és délben visszatért a gözmalom igazgatójának, Harazienné házában levő szállására. Este fátyllyámenetet és szerenádot rendeztek a főherczeg tiszteletére, majd bankett volt.

— **Nagybeteg orvosprofesszor.** Elischer Gyula dr. egyetemi tanár, a Rökus-kórház főorvosa hetek óta betegen fekszik Petőfi-ter 9. számú lakásán. Az orvostanár, akit vesebaj kínoz, hetekkel ezelőtt a Vörös-kereszt egylet kórházában fektet. Ott azonban nem volt maradása, aggódo családtagjai hazavitték lakására. A nagybeteg állapota a napokban válságosra fordult. Fia, ifj. dr. Elischer Gyula klinikai tanársegéd elhívatta beteggyáéhoz Müller Kálmán főrendiházi tagot és dr. Liebermann Leo orvosprofesszort, akik megállapították, hogy nagybeteg kollégájuk élete komoly veszedelembe forog. Az orvosprofesszor tegnap már agoniában fektet, ma magához tért, de felgyógyulásához alig van remény.

— **A király részvéte.** Az uralkodó megbízásából gróf Paar főhadsegéd Latscher volt osztrák Landwehr-miniszter özvegyéhez részvétlávratot intézett.

— **Az osztrák-magyar hadiflottilla Fiumében.** Az osztrák-magyar hadiflottilla gyakorlatozás végett e hó 17-ikén Fiuméba érkezik Hans ellentengernagy vezetésével. A hadiflottilla öt napig tartózkodik Fiumében. Nákó Sándor gróf fiemei kormányzó nagyszentmiklósi birtokáról a hadiflottilla megérkezésére Fiuméba utazik.

— **Merénytel egy kolostor előjárója ellen.** Egy konzuli jelentés szerint Jaffában július 27-ikén egy mohamedán ember késszurásokkal megsebesítette az örmény kolostor előjáróját és Grünstein Mór osztrák alattvalót. A kolostor előjárója rögtön meghalt. Grünstein állapota javul. A tettest elfogták.

— **A levegő meghódítása.** Most már megállapították a Zeppelin II. tegnapi balesetének okát. A léghajó hátulsó csavarjának egyik szárnya, amelynek anyaga rossz volt, letört és esése közben a csavar két másik szárnyát is megsértette. A csavar kijavítására Friedrichshafenből elhívott szerelők már ideérkeztek, de az új csavarszárny csak ma érkezik meg. Ilyen körülmények között a Zeppelin II. csak holnap, csütörtökön fog újra felszállani, hogy Kölnbe tervezett útját megtegye. — A Wright-testvérek, hir szerint, azzal a tervvel foglalkoznak, hogy nagy gyárat alapítanak, amely aeroplánokat fog készíteni. A Wright-testvéreket magánemberek valósággal elárasztják repülőgépek megrendelésével. Wright Orville kijelentette, hogy senkinek sem fognak aeroplánt eladni, aki nem tudja igazolni, hogy a géppel bánni tud. Egy-egy ilyen Wright-szisztéma szerint készült és tökéletesen felszerelt repülőgép körülbelül 7500 dollárba kerül.

— **Endrődi Sándor egészsége.** Endrődi Sándor, a Petőfi Társaság alelnöke, kitűnő poétánk — mint örömmel értesülünk — teljesen felgyógyult betegségéből. Endrődit hetekkel ezelőtt könnyebb természetű szélütés érte s baját kezeltetni a községi szanatóriumba vonult. Kőszegről a napokban ép egészségben tért haza a fővárosba családjához és máris friss erővel folytatja irodalmi munkásságát.

— **Szopcsiek kongresszusa.** Ma délelőtt tíz órakor gyülekeztek a kongresszusi tagok az iglói község háza előtt, s mintegy negyven kocsival Iglófüredre mentek, ahol Münnich Kálmán és Gróh Béla üdvözölték a vendégeket. Tizenegy órakor felvonultak az Üstökös-terre, ahol villásreggeli volt. Majd a környék megtekintése után lakomához ültek, amelyen Günther igazságügy-miniszter is résztvett. A lakomán Münnich Kálmán és Folgens iglói polgármester mondott felköszöntőt. A lakomán felolvasták az üdvözlő táviratokat, amelyekben Amerikából, Rómából, Párisból és az ország minden részéből melegen üdvözölték a kongresszust. Ma este táncmulatság lesz. A kongresszussal kapcsolatban Telléry Gyula iglói lapszerkesztő huszonöt éves újságírói jubileumát ünnepelte, amely alkalomból tiszteletű ötszáz oldalas emlékalbumot adtak ki. A jubilás szerkesztőt több helyről melegen üdvözölték pályatársai.

— **Posta- és táviratgyakornokok kinevezése.** A kereskedelemügyi miniszter Edelenyi Elemér, Malinger József dr., Grohmann Arthur, Brozovic Miklós, Babic Pál, Laczika Agoston, Somogyi József, Papp Károly, Zilahy György, Kovács Lajos (rimaszombati), Röllich Ferencz, Sokorai András, Baita Béla, Dániel Albert, Holub Pál, Abszolon Márton, Manasteriotti János, Perász Rezső, Kaszap Béla, Nárai Géza, Kovács Lajos (kisvejkai), Nagy István, Hegedűs Kálmán, Philip Miklós, Peikert Emi, Vajthó Tivadar, Laping Miklós, Grubor Peter, Gál István, Gál Lajos, Csikcs Lajos, Deák Gyula, Sebestyén Miklós, Bouquet Kálmán, Deák Lajos, Szita Ernő, Bobory József, Krupitzer István, Dobos Lajos, Gerlei Emil, Tóth Lajos, Lepár Antal, Wähler Róbert, Tóth Károly, Kálmán Jenő, Bernovics Károly, Péter Albert, Tomasics János, Juhász József, Jáhoda József, Kiss Béla, Szilágyi Gyula, Molnár András, Karancsy István, Chapó Gyula, Jákó Lajos, Halm Géza, Szabó Imre, Abri Lajos, Fürti Ferencz, Várady Károly, Czuka Pál, Smidt Károly, Schneider Mihály, Rónai Lajos, Szakács Imre, Tolnai Károly, Kattauer Jenő, Elő József, Theimer József, Antal Ferencz, Dercsi Dénes, Székely István, Bender Ignác, Lutsche Mihály, Szopkó Árpád, Tussel Odón, Czocza Emil, Fényes Jenő, Gedő László, Vécsei Sándor, Molnár István, Francosics Rezső, Seregély Géza, Rácz Jenő, Radványi Imre, Pütz Imre, Laczko Géza, Gesztessy László, Klein Armin, Bartha Zoltán, Mengay Adolf, Fivaldszky Tibor, Winkler József, Adler József, Róth Károly, Sztankay Jenő, Strouhal István és Beer Antal a budapesti, illetve a zágrábi posta- és táviratíróképző tanfolyamok végzett hallgatói, ideiglenes minőségű posta- és táviratgyakornokokká nevezte ki.

— **Letartóztattak egy milliomos uzorást.** Belgrádból jelentik: Nagy feltűnést keltett ma a városban a milliomos Kuzmanovics Zsvikónak, Szerbia egyik leggazdagabb emberének letartóztatása. Kuzmanovics paraszt embereket megszarolt, többször behajtván rajtuk a nekik adott kölcsönt. Az uzora Szerbiában óriási mértékben elterjedt. A 30—40 százalékos kamat az ország belsejében általános.

— **Kiraboltak egy ékszerüzletet.** Az éjszaka, mint Lippáról jelentik, ismeretlen emberek betörték Tomi Győző ékszerész üzletébe és elvitték az összes arany- és ezüsttárgyakat. A pénzszekrény azonban nem tudták feltörni. A csendőrség czigányokra gyanakszik.

— **Csödbe jutott egy herceg.** A weimari hivatalos lap közlése szerint Hermann szászweimari-eisenachi nagyherceg lemondott a nagyhercegi családba való tartozásáról. A herceg lemondása azonban azoknak az anyagi zavaroknak a következménye, amelyek már ismételt foggalkoztatták a nyilvánosságot. Hermann herceg 1886-ban született és 1905-ben lépett a vértsgárda ezredbe. A berlini társaság körében csakhamar mindenki ismerte az életvidám és sportkedvelő fiatal tisztet. Költekező életmódja folytán azonban csakhamar anyagi zavarokba jutott és ezért a darburgi 11. ulánus ezredbe helyezték át. Abban az időben szó volt róla, hogy elfogja jegyezni *Bonaparte Mária* hercegnőt, de a tervezeit eljegyzésből a herceg anyagi bajai miatt nem lett semmi, annál kevésbbé, mert a herceg anyja, Herta szász-weimari-eisenachi hercegnő vonakodott fiának adósságait kifizetni. Hermann herceg kénytelen volt kilépni a hadseregből és kevéssel ezután tékozlás miatt gondnokság alá helyezték, de még ezzel sem lehetett megakadályozni teljes anyagi bukását és a múlt évben csödböt kérték a herceg vagyonára. A herceg már hosszabb idő óta nem tartózkodott a weimari udvarnál s az 1909. évi gótai almanach szerint is *ismeretlen tartózkodásu.* Kevéssel csödbe jutása előtt a herceg egy prágai banknál *nyolcvanezer korona kölcsönt vett föl,* de mivel csödbe ment, az intézet egy fillért sem kapott vissza a kölcsönből.

— **A Dungszy-szky-féle család.** A rendőri sajtóiroda ma a Dungszy-szky-féle szélhámoság ügyében a következő jelentést adta ki: „A Dungszy-szky Bogdán nevével való visszaélés révén történt csalási kísérletben a rendőrség befejezte a vizsgálatot. Az iratokat ma átküldték az ügyészségre és a tartóztatott csalót, *Breslin Emilt* is átadták a bíróságnak. *Breslin* vallomásaiban terhelőleg adja elő a tényállást úgy dr. *Mandics Ede* ügyvédre, mint *Weisz Vilmos* ügynőkre vonatkozólag. Állítása szerint mind a kető teljesen tisztában volt a kitélével és tudatosan szerepeltették a közjegyző előtt *Dungszy-szky Bogdán*ként. *Breslin* eszköznek tünteti fel magát, aki dr. *Mandics Ede* és *Weisz Vilmos* utmutatása és segédkezése mellett játszolta el kriminális szerepét. *Mandics Ede* dr. és *Weisz Vilmos* ezzel szemben egyértelműen azt vallják, hogy ök mindvégig *Dungszy-szky Bogdán*nak tartották *Breslin Emilt.* *Mandics Ede* dr. védekezésében hivatkozik *Iszpravnik Xavér* dr. szabadkai ügyvéddel folytatott levelezésére, melyben *Dungszy-szky Bogdán* kölcsönfelvételéről volt szó. Fel is mutatott néhány levelet. Így tehát ő jóhiszeműleg hihette, hogy *Dungszy-szky Bogdán*nak tényleg kölcsönre van szüksége. A rendőrség megállapította, hogy *Iszpravnik Xavér* dr. nevű ügyvéd nincs Szabadkán, van azonban Aradon egy ilyen nevű ügyvéd, azt ki is hallgatták, azonban egyáltalában semmit sem tud a kérdéses ügyről s ennek érdekében folytatott levelezésről.”

— **A gyógyszerészszeredék fizetésrendezése.** A gyógyszerészszeredék fizetésrendezésének ügye már igen régen húzódik anélkül, hogy bármily irányu elintézészt nyert volna. A gyógyszerészszeredék országos egyesületének egy erre a célra kiküldött bizottsága, nemrég dolgozott ki egy tervezetet, amelynek értelmében a gyógyszerészszeredék korpótlékszerű fizetésjavításban részesülnének, anélkül, hogy ezzel a gyógyszerértelajdonosokra külön terhet rónának. A korpótlérendszerű fizetésjavítás összege, egy a vényekhez hozzászámítandó husz filléres illetékből kerülne ki, amelyet egy központi pénztár kezelne. A gyógyszerész-tulajdonosok továbbra is a jelenlegi fizetéseket adnák s a többletet a központi pénztár fizetné. Az Országos Gyógyszerészszeredék legutóbbi ülésén szintén csatlakozott a segédek mozgalmához és elhatározta annak lelkes támogatását. A korpótlérendszerű fizetésrendezés javaslatát a gyógyszerészszeredék most egy memorandum alakjában a belügyminiszterhez vitték, akinek nevében dr. *Téry Odón* miniszteri osztálytanácsos fogadta a küldöttséget, aki megígérte, hogy a jogos és méltányos kérés keresztülvitelére tőle teltetőleg mindent el fog követni.

— **Menetrendmódosítás.** A Sopron Gy. S. E. V. állomásról Kőszegre jelenleg d. e. 10 óra 15 perccor induló 5314. sz. vegyevonat, e hó 15-től Sopronból d. u. 12 óra 18 perccor fog indulni és Kőszegre d. u. 3 óra 33 perccor fog érkezni.

— **A Gross-Ónody birtokvétel.** Az Ónody-Gross-ügyben mára érdekes fordulat következett be. *Gross Márk*, akit *Ónody Dezsóné, Kovács Tekla* csalással vádolt és feljelentette, mert állítólag egész vagyonából kiforgatta, ma feljelentette a feljelentőt, *Ónody* nézetét zsarolás miatt. A rendőrség ebben az ügyben is megindítja a vizsgálatot és így most már két oldalról folyik a nyomozás ebben a nagy port felvert ügyben. Ma egyébként tovább folytak a kihallgatások a rendőrségen. Megjelent a rendőrségen *Weisz Jakab* dohnányi körjegyző, aki előadta, hogy *Ónody Dezsóné* kérte őt arra, hogy szerezzen birtokára vevőt. *Weisz* e felkérés folytán levelet írt *Gross Márknak*, akit, mint a hadasi Dub-birtok kezelőjét jól ismert és ajánlotta neki a birtok megvételét. *Weisz* mutatta be *Gross* Ónodynénak és ez alkalommal sem *Weisz*, sem *Gross* semmiféle hangzatos czimeket nem használtak. Nem is volt szükség erre, mert hiszen *Ónody* né volt az, aki *Weisz* útján *Gross* a birtok megtekintésére meghívta. *Gross Márk* *Weisz Jakab* állításának megerősítéséül becsatlolta *Weisz*nek hozzáintézett levelét, melyben *Weisz* Ónodyné megbízásából kéri őt a birtok megvételére. A ház és birtokcsere vonatkozó megegyezés 1908. márcziusában jött létre Bécsben, dr. *Dub Vilmos* irodájában. 1908. májusban, tehát a szerződések megkötése után két hónappal *Gross Márk* sürgönyileg értesítette Ónodynét, hogy az általa megvett bécsi házat most el tudná adni. Erre Ónodyné azt sürgönyözte vissza *Gross*nak, hogy a bécsi házat nem szándékozik eladni. Ugyancsak megjelent ma a rendőrségen dr. *Dub Vilmos* bécsi ügyvéd, aki önként jelentkezett a rendőrségnél, hogy Ónodyné alaptalan följelentésére adatokkal és okmányokkal felszerelve a megfelelő választ megadja. Dr. *Dub Vilmos* kihallgatását tolmács utján a rendőrség nyomban foganatosította. A rendőrség ezen ügyben már legközelebb befejezi a vizsgálatot, amely már eddig is meglepően érdekes fordulatot hozott a följelentőre.

— **Harc a veszett macskával.** Az érmihályfalvai járás Vasad községében borzalmas pusztítást vitt véghez egy veszett macska. Hat áldozata van s ezek közül öt nő. A Pasteur-intézet orvosai lemondak életükről, mert a macska már a veszettség utolsó, legsúlyosabb fokán gyötörődött, amikor áldozatait megmarta s ezek a betegek ritkán menthetők meg. A veszedelem úgy kezdődött, hogy *Horváth Sándorné* vasadi asszony gyanútlanul ment az uton, midőn egyszerre egy macska ugrott eléje s egyenesen a fejére kapaszkodott. *Horváthné* sikoltott s erre más két asszony szaladt ki az utcára *Horváthné* segítségére. A macska most a segítségül jött nőket is megmarta. *Iszszonyu* dühvel esett hol egyik, hol másik asszonynak a macska, veresre tépte mindegyik mellét, fejét. A sikoltozás, a rémüldözés csak növekedett s ekkor megint újabb két asszony jött segítségül. Ezek már botokat is hoztak magukkal, de alig lehetett megütni, elriasztani a macsát, mert mindig valamelyik asszony fejére mászott és a nélkül nem lehetett ráütni, hogy valaki éppen azt meg ne üsse, akit meg akartak menteni. Az asszonyok sikoltozására férfiak siettek elő, akik doronggal jöttek. Az egyik ember, *Czegledy János* úgy segített a szorongatott öt asszonyon, hogy mikor éppen egyiknek fején volt a macska, *odasütyött*, úgy, hogy a macska lebukott. Pillanattal tartott a siker, mert a macska ekkor *Czegledy Jánosra* ugrott. Nekiestek most az emberek és hatalmas dorongokkal ütötték *Czegledy János* fejére a macskát. Az ütések *Czegledy* is érték és pár perc múlva kimerülten, vérbeborulva esett le a nagy, erős ember az ütések alatt. Ezalatt a veresre mart asszonyok is elmenekültek. Az emberek pedig most szabadjárá estek neki a megvadult macska dorongolásának s ott a helyszínen agyon is ütötték. Az agyonütött macska teletét az érmihályfalvai körorvoshoz vitték el a vasadi emberek. Az orvos megállapította, hogy a macska a veszettség legnagyobb fokában dühöngött s a megmártak gyors segítségét sürgette. Az érmihályfalvai főszolgabíró erre az öt asszonyt és *Czegledy János* a Pasteur-intézetbe szállította. A Pasteur-intézetből az a távirati jelentés érkezett, hogy az áldozatok aligha lesznek megmenthetők.

— **Halálos biciklizés.** *Jungei Lázár* máramaroszigeti ügyvéd és lapszerkesztő 14 éves fia tegnap a torna-teren biciklizett. Biciklizés közben a fiu hirtelenül odalt bukott. A közelben lévőnek segítségére siettek, de amire hozzá érkeztek, a fiu már halott volt. Az előhívott orvos szívszélütést konstátált. A szomorú eset mély részvétet kellett a közbecsülésben álló szülőkkel szemben.

— **Bravros életmentés.** Az alábbi életmentés története, melynek híre Rómából érkezik, rendkívüli érdekű fogva érdemes arra, hogy soká emlékezetben maradjon már csak azért is, mert az emberi bátorságnak kiváló ténye. Tegnap délután *Oszimóból* Ankona felé haladt egy gyorsított tehervonat. Az állomáshoz közel észrevette a lokomotívvezető, hogy a pályatesten néhány száz méternyi távolságban egy körülbelül három éves gyermek játszik. A lokomotívon éles füttyel figyelmeztették a gyermeket a közelgő veszedelemre, de hiába, mert meg sem mozdult a helyéről, hanem vígan dobálta a kavicsokat a levegőbe. Erre a lokomotív-vezető ellengőzt adott a vonatnak, hogy megállíthassa, közben a fűtő le-mászott a gép orrára, hogy a gyermeket a válságos pillanatban fölkaphassa és megmenthesse. A vonatot azonban nem lehetett olyan hirtelen megállítani, mint gondolták. Néhány méternyire volt már csak a gyermektől, amikor a fűtő leugrott a gép orráról és a gyermekhez rohanva, megragadta és vele együtt hosszában a sínnek közé feküdt. A következő pillanatban keresztülment rajtuk a vonat. Amikor a vonatot meg tudták állítani, kiderült, hogy a fűtőnek és a gyermeknek apró horzsolásokon kívül nem történt semmi baja. A gyermek anyja, egy vasuti őr felesége, akkor érkezett a veszedelem helyére, amikor a gyermeken és derék megmentőjén átszaladt a vonat. Az asszony ájultan esett össze a borzalmas látványtól.

— **Hadnagy és fuvaros.** A debreczeni harmadik honvédeyalogezred Székelyhidról, ahol gyakorlatozott, Debreczen felé tartott. Nagyléta határában oszlopokba állott föl a katonaság és egy domboldalon meneteltek. Az ut nagyon keskeny volt, olyannyira, hogy a katonák is alig fértek el. Ebben a kellemetlen helyzetben egy *Erdélyi Imre* nevű fuvaros kocsjával éppen a katonák felé hajtott teljes sebességgel. A honvédek közül többen kiléptek a sorból, mert a kocsi különben elgázolta volna őket. A legény azonban nem sokat törődött ezzel és egyenesen a jobb szárnynak hajtott a lovát. A század élén álló *Szenácssy* hadnagy már nem tudta türtőztetni magát s rászólt a legényre, hogy állítsa meg a lovat. *Erdélyi* azonban nem törődött a figyelmeztetéssel, hanem még nagyobb erővel csapott a lovak közé, amelyek a kocsival együtt örült sebességgel vágáltak a katonák sorai közé. A hadnagy erre elment a század mellől, oda állott a kocsihoz s újból figyelmeztette, hogy ha nem állítja meg a lovakat, lehúzzák a kocsirol. *Erdélyi* feleselni kezdett a katonatiszttal, aki kirántotta a kardját, hogy megkardlapozza a legényt. A fuvaros, látva a veszedelmet, leugrott a kocsirol s megmarkolta a tiszt kardját, amelynek éle behatolt a tenyerébe s három középső ujját levágta. A legényt elszállították. *Szenácssy* hadnagy pedig jelentést tett az esetről a debreczeni hadkiegészítő parancsnokságnál.

— **A szappangyári sztrájk.** Egészen elmérgesedett már a Schicht-gyári, illetve a Hutter-féle szappangyári munkások sztrájkmozgalma. A gyár igazgatósága tudvalevőleg felemelte a munkaidőt s emiatt támadt a háborúság. A ferencvárosi munkások tegnap este gyűlést tartottak a Ferencz-tér és a Ferencz-utca sarkán levő *Hartl-féle* vendéglőben. Kimondották a bojkottot a Hutter-gyár készítményeire s elhatározták, hogy *Dávid József* gyárigazgató eltávolítását fogják kérni a gyárvezetőségtől.

— **Kilakoltatás akadémikokkal.** Abbaziában az Ulcar villatulajdonos hatóságai uton felmondott a nála lakó *Seemann-családnak*, mivel a házbért nem tudták megfizetni. Amikor a bíróság végzését kézbesítették, *Seemann* felesége annyira megijedt, hogy hat hónappal korábban szült. A kilakoltatásnak ma kellett volna megtörténnie, bár időközben sikerült az asszonynak annyi pénzt szereznie, hogy a házbért kifizethesse. *Ulcar* nem akarta a felmondást visszavonni és kiutasította az asszonyt. *Seemanné* az izgalom annyira megviselte, hogy állapotában komplikációk állottak be s a mentőknek kellett a fiúmei kórházba szállítania. A Villa Ulcarban az asszonyok elhatározták, hogy ha az asszony a kórházban meghal, a villatulajdonost megverik.

— **A villám áldozatai.** Tapolczáról jelentik: Tegnap este Tapolca környékén nagy vihar dühöngött. Diszelben a villám egy embert megölt, kettőt veszedelmesen megsebesített, egy házat pedig fölgyújtott.

— **Botrány a kirándulóján.** Megirtuk, hogy a „Katholikus Nőtisztviselők Egyesülete” vasárnapi váci kirándulása alkalmával a kirándulóján nagy botrány történt. Amint most kiderül, a botrányt nem a hajó személyzete okozta, hanem maguk a kirándulók. A kirándulók és a Dunagőzhajózási Társaság között ugyanis az a megállapodás történt, hogy az egyesület tagjai a másodosztályú jegy ellenében az első osztályon utazhatnak. A társaság kikötötte, hogy a tagok az egyesületi jelvényt és a jegyet kötelesek előmutatni. Már az odautazáskor is olyan szabálytalanságok történtek, hogy a kapitány a föltételek betartására figyelmeztette a kirándulás vezetőit. Ennek dacára a vizsautazáskor a kirándulók nagyjából jegy nélkül akart a hajóra felszállni, mikor pedig a kapitány ez ellen tiltakozott, ostrommal tört utat magának. A botrányokozásért tehát nem a társaság, hanem a féktelen publikum a felelős.

— **Te suszter!** Mármaroszigeten a három Sarkadi testvér, akik közül az egyik borbélylegény és kettő csizmadia, régóta ismeretesek izága természetükről. Az éjszaka is egy kis csapszékben mulattak mind a hárman. Éjfél felé két bérkocsis odavetődött, Kádár Antal és apja Kádár Demeter. Mindketten borközi állapotban lévén, a kocsma butorait kezdték döngélni. Ekkor odaszóli az egyik Sarkadi, hogy miért garázdálkodnak. Kádár Antal fiúnyálva visszavág: Hallgass te suszter! A Sarkadi testvérek erie rávetették magukat a bérkocsisokra s egy ollóval annyira összeszurkálták Kádárkat, hogy a fiu holtan s az apa halálos sérülésekkel maradt a kocsmaiban. A csendőrség letartóztatta a gyilkos testvéreket.

— **Az elveszett kislány.** Ez év április elsején történt, hogy a Ferencz József rakparton, ott, ahol a gabonahajók szoktak már azidőben is állomásozni, eltűnt egy kis leány, a két esztendő Singer Vilmácska. Fényes nappal, úgy két óra tájban történt az eset; egy szempillantás alatt, míg az őt kísérő cseléd egy pillanatra az egyik uszályhajóra ment. Mire visszatért, a kislányt már sehhol sem találta.

A valószínűség mellett szól, hogy a boldogtalan kis leány a víz partjára tévedt és odaveszett. Ebben állapotodott meg a nyomozás és a szülők is, akik a dunamenti falvakban hasztalan kutattak utána eltűnt kislányuknak, hátha a holtestére rábukkantak valahol, lassanként megbékültek e hittel.

Néhány nap előtt aztán újabb megpróbáltatással kerültek szembe a szülők. Az eset a hírlapi közlésekből ismeretes. Singer Márkusnál megjelent egy detektív és elmondotta, hogy alighanem nyomára akadtak eltűnt kis leányának. Ugyanis az oppelni törvényszék letartóztatott egy cigányasszonyt, akinél egy két év körüli magyar leánykát találtak. A detektív fel is mutatta az arczképét.

Az arcz igen hasonlított. A szülők, rokonok — kissé bizonytalanul ugyan, de felismerték az eltűnt Vilmácskát. Nyomban érintkezésbe léptek az oppelni hatósággal és ennek az lett az eredménye, hogy a szülők, akik bizva-biztak abban, hogy gyermeküket feltalálták, reményüket veszítették. Kisült, hogy a kislány nem lehet Singer Vilma. A cigányasszonyt még február huszonhatodikán tartóztatták le a gyermekkel együtt. Ez az asszony különben már múlt év októberében is le volt itt tartóztatva; állandóan Oppeln felé kóborol. Singer azonban hoinap mindenesetre elutazik Oppelnbe. Ily körülmények között nem valószínű, hogy megtalálja a kis leányt.

— **Véres kardpárbaj.** Tusnád-fürdőn szombaton, július 31-én délután véres kardpárbaj folyt le Zalán Pista csikvármegyei főispáni titkár és Csutak Béla fürdőigazgató között. A harcoképtelenségük folytatott párbajban mindkét fél súlyosan megsérült. A főispáni titkár sérülése annyira súlyos, hogy élet-halál között lebeg. A párbajra okot az szolgáltatott, hogy Zalán Pista kocsiával felhajtotta a fürdő korzójára s mivel ez szigorúan tiltva van, az igazgató felszólította Zalánt, hogy kocsiával távozzék. Ebből szóváltás, majd párbaj keletkezett. — Miskolcon ma déiben dr. Nagy Ferencz városi főjegyző kardpárbajt vívott dr. Végh Árpád ügyvéddel. Az első összecsapás oly heves volt, hogy Végh fején, arczán és karján, Nagy pedig a karján megsébesült. A párbaj oka hírlapi polemika.

— **A negyedmillió postacsalás.** A bécsi Lloyd Express vállalat bűnös üzelméről ma újabb terhelő adatok kerültek nyilvánosságra. A vizsgálat, amelyet a nagyváradi rendőrségen kívül több nagyobb város, köztük Arad, Temesvár, Debreczen és Kolozsvár rendőrsége is folytat a Lloyd Express ellen, annyit máris megállapított, hogy nemcsak Nagyváradon, de Aradon és Debreczenben is hatalmas összegekkel csalta meg az osztrák vállalat a magyar postát. A Lloyd Express egyik ügynöke hónapokkal ezelőtt Aradon járt és sikerült tekintélyes számú kereskedőt bevonnai a vállalat gyanus üzletkörébe. De az aradi kaland nem tartott soká, mert a kereskedők utóbb megdöntötték a dolgot és faképnél hagyták a Lloyd Expresset. A kereskedelmi minisztérium különben elrendelte, hogy az összes magyarországi postakivitelok tartsák vissza a Lloyd Expressstől érkező, vagy a vállalat címére feladott küldeményeket.

— **Nagy tűz Tövisen.** Tövisen ma nagy tűzvész pusztított. Összesen negyven lakóház égett le az összes mellékhelyiségekkel, gazdasági épületekkel és a behordott nagymennyiségű terményekkel. A tűz oltására Tövisre érkezett a gyulafehérvári tűzoltóság, valamint az ottani gyalogezred egy százada is és a tövisi tűzoltóság emberfeletti munkájával karöltve sikerült a tüzet lokalizálni. A tüzesetnek emberáldozata is van. Két gyermek és egy beteg ember maradt bent az egyik házban, kiket nem sikerült kimenteni. A lakosság kára igen nagy, mert kevés ház volt biztosítva s azonkívül sok gazdának ott égett az egész évi terménye, ami egyáltalán nem volt biztosítva.

— **Mászájándékok.** jegygyűriük legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszerterelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerkezethők be. Nagy képes album árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Elhagyott fűrészgár.** Szászrégenből táviratozzák: Ma hajnalban kigyuladt a Goldfinger-Teplánszky-czég fűrészgára. A tűz igen gyorsan terjedt s lokalizálására a nagy forróságban gondolni sem lehetett. A szászrégeni tűzörség segítséget kért a marosvásárhelyi tűzörségtől, ahonnan egyszersmind katonaságot is küldtek. Az oltás azonban így sem sikerült. A gépház és melléképületek földig égtek. A tűz még most is tart. A kár eddig százezer korona.

— **Utazás a Glóbus körül.** A cirkus telején, széditő magasban, egy háznagyságu vasgömb lóg. Ebben a gömbben, a szélrőzsa minden irányában száguld motorkeréken egy vakmerő amerikai és annak iuga. A legmerészebb mutatvány, melyet eddig cirkusban bemutatnak. Beketow-cirkuszt műsora egyébként is szenzációs mutatványokból áll és óriási sikert aratott. Minden egyes szám különlegesség, a legújabb és legjobb attrakció. A csütörtök délutáni félhelyáras előadásban az összes új számok bemutatkoznak és a teljes műsor előadásra kerül.

— **Megmentett öngyilkosjelöltek.** Gajdár Gizella 33 éves rendőri felügyelet alatt álló nő az éjszaka a Ferencz József-rakparttól a Dunába ugrott. Donovics Ferencz rendőr azonban észrevette, utána ugrott és kimentette. — **Torják Anna** utcai leány ugyancsak a Dunába akarta ölni magát. A Beitserszoda mellett a vízbe ugrott, de Barla Ferencz és Szabó László rendőrök kimentették az életuntat.

— **Halálozás.** Kovács János hadadi református lelkész életének 65-ik évében elhunyt. **Nachtmel** Ödön ügyvéd kir. tanácsost ma délután temették el nagy részvét mellett Aradon. A temetésen megjelent a város és a megye intelligenciája. Az elhunytat a sírnál Fábry Sándor az A. Cs. E. V. vezérigazgatója és az ügyvédi kamara nevében Czédly Károly bucsuztatták.

x **Véredényelmeszesedés** (arteriosclerosis) nemcsak az öregkor betegsége, hanem sokszor fiatalabb korban is lepi meg az embereket és okoz kellemetlen tüneteket, mint fejfájást, szédülést, álmatlanságot, szívtüneteket stb. Az orvosi tudomány ezen és hasonló tünetek okát a véredényelmeszesedésnél tapasztalható magasabb vérnyomásnak tulajdonítja. A múlt évben bejárta a napi és orvosi szakajtót az a hír, hogy D'Arsonval francia tudós orvostanár magasfeszültségű villamos árammal e betegség ellen sikereket ért el. E sikereknek élettani magyarázata az, hogy a magas feszültségű áramnak vérnyomást csökkentő hatása van. Ez a kezelésmód, melyet felfedezője után Arsonvalisationak neveznek, teljesen fájdalommentes és felette kényelmes, mert ruhán keresztül történik. Magyar részről is beigazolást nyertek a kiváló francia tudós eredményei dr. Hönig Izsó budapesti villanygyógyító intézetében (Károly-körút 24.), ahol e kezelési mód számos esetben kipróbálva, szintén bevált.

x Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.
x Fedor-féle vivóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vivásra.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) **A Király-Színház** egy hónapi szünet után szombaton, e hó 7-én nyitja meg kapuit a közönségnek. Színrekerül a tavalyi szezonvég nagysikerű darabja, a „Jánoska”, amelynek ez lesz a 60-dik előadása. A megnyitó-előadás is a czimszerepét Fényes Annuska játssza, aki 59 előadásban valóságos elragadta a közönséget. Partnere a kis Lakos Vilma, a tábornok Bellák Miklós lesz. A Király-Színház tagjai közül: Örley Flóra, Harmath Ilona, Kosári Emma, Horváth Giza, Németh, Szirmai, Raskó, Papir, és Császár vesznek részt az előadásban. A megnyitó előadás és a rákövetkező többi előadás is fél 8 órakor kezdődik. Jegy a szombati megnyitó-előadásra és a vasárnapi előadásra már váltható a Király-Színház pénztáránál, a Bárd-féle jegyirodáknál (Kossuth Lajos-utca 4. Andrásy-ut 2.) és a szokásos elárúsító helyeken.

(*) **Don Quichotte.** A fővárosi nyári színház gyors egymásutánban mutatja be ujdonságait. Legközelebb ismét operett-ujdonság kerül a közönség elé és pedig eredeti magyar operette: **Dori Quichotte**, amelynek zenéjét dr. **Garami Béla** írta. A vidám meséjű, romantikus operette-ből már javában folynak a színpadi próbák, úgy hogy az igazgatóság Szent István hetében már megtartja a bemutatót. Fényes új díszletek, festői ó-spanyol kosztümök készülnek a fővárosi nyári színház munkatereiben és így Krecsányi igazgató ismét méltó keretben mutat be egy eredeti magyar operettet. Az ujdonságot Tábori Emil rendezi, czimszerepét B. J. B. Béla játssza.

(*) **A „Smokk-család” szereposztása.** A nagy érdeklődéssel várt „Smokk-család” című pesti bohózat hétfői bemutatója a Városligeti Színházban a következő szereposztással kerül színre: Smokk Samu—Ferencz Károly, Smokk Melanie—Láng Etel, Riczi—Lukács Rózsika, Villi—Halász Bertuska, Bella—Sas Klárka, Rézi—Farkas Ilonka, Nevelő—Kellér Gyula, Triko Lili—Mezey Ilonka, Csipke Steiny—Hatay Adrienne, Bárony Mimi—Heltay Olga, Szalay Melly Kovács Ilonka, Virág Pál—Csapó Jenő, Hanka—Vörös Illy, Paczal Jenő—Szalay Gyula, Tigris Zuard—Bihari Béla, Dr. Lövényi Árpád, Megyeri Kálmán. A „Smokk-család” hétfői bemutatójára, továbbá keddi és szerdai előadására jegyek az ismert elővételi helyeken már máttól fogva válthatók. — Vasárnap délután megszületett helyárrakkal Szigligeti Ede kitűnő népszínművét, „A cigány”-t, este rendes helyárrakkal 52-edszer Kürty Klára felléptével a nagy vonzeréjű „Az erdészleány” operettet adják. E tartós sikerű operett „A Smokk-család”-dal felváltva fogja továbbra is a műsort dominálni.

(*) **Munkácsy síremléke.** Tíz esztende lesz május elsején, hogy művészetünk felejthetetlen mestere: **Munkácsy Mihály** meghalt és azóta csaknem feltelen sírban pihen a kerepesi-temetőben. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat indította meg a mozgalmat, hogy a magyar művészet örök emlékezésü jelesének pihenőhelye ő hozzá méltó emlékekkel díszítsék. A gyűjtés élére **Forster Gyula** báró, a társulat alelnöke állott, és az ő buzgóságának köszönhető, hogy az emlékre már haterzhatszáz korona van együtt adakozásokból. Legutóbb a Lipótvárosi Kaszinó igazgatósága szavazott meg arra kétszáz koronát. Az emléket **Telcs Ede** jeles művészünk mintázza, s azt a mester halálának tizedik évfordulóján avatják föl tünepélyesen.

(*) **Templomi zene.** **Lavotta Rezső** itthon időző kitűnő zeneszerzőnknek e hó 15-én, Nagyboldogasszony napján mutatják be a belvárosi plébánia-templomban egy orgonára, hegedűkre és énekhangra szerzett Ave Máriaját, amelyet dr. **Eörsi-Szabó Imre** karmester tanít be. Az orgonán **Karácsonyi István** orgonaművész játszik.

Nyílt-tér.

(E rovatban közzétették nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szemináriuma
Budapest, IV., Magyar-utca 3.
Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

FŐVÁROS.

(A vizivárosi plébánia betöltése. Bán Sándor volt vizivárosi plébános ma délelőtt véglegesen átköltözködött új otthonába, a ferencvárosi plébániára. A hercegprimás a vizivárosi plébánia ügyeinek intézésére adminisztrátorra tudvalevőleg dr. Huszár Elemér segédlelkézt nevezte ki, aki már el is foglalta hivatalát. A vizivárosi plébános választására vonatkozólag ma délelőtt érkezett le a plébániára a hercegprimás 12. számú körlevele, amelyben a pályázati kérvények beadásának határidőjét szeptember tizedikére tűzte ki. A kérvények, tekintettel arra, hogy a plébánia a főváros kegyurasága alá tartozik, a főváros tanácsához címzendők, de a hercegprimási hivatalhoz nyújthatók be. Értesülésünk szerint a plébániára nagyon sokan fognak pályázni, de ezek közül csak három pályázónak komolyak a sánczai. A beérkező kérvényeket a hercegprimás leküldi a fővárosihoz azzal a megjegyzéssel, hogy melyik kérvényező ellen van, vagy nincs kánonjogi kifogása. A kerületközi bizottság, amely a kérvényezőket közül jelöl, valószínűleg szeptember végén ejti meg a jelölést, s így az új plébános megválasztására csak a fővárosnak október havában tartandó valamelyik közgyűlésén kerülhet a sor.

(Külföldi magyar és osztrák szállodások. „Gesellschaft der österreichischen und ungarischen Hotelliere und Restaurateure in Gross-Britannien“ elnevezés alatt az Angliában élő magyar és osztrák állampolgárságu szállodások és vendéglősök egyesületé tömörültek, amelynek diszinkorságát a londoni magyar-osztrák nagykövet, tiszteletbeli elnökségét pedig a londoni magyar-osztrák alkonzul vállalták el. Az egyesület célja Ausztria és Magyarország idegenforgalmának emelése és a magyar és osztrák szálloda-ipar fejlesztése, amit az egyesület többek közt azzal akar elérni, hogy az internacionális interkontinentális utazóközönség figyelmét felhívja Ausztria és Magyarország szépségeire és részükre különféle utazási turákat dolgoz ki. Az egyesület igen figyelmes beadványban értesítette megalakulásáról a főváros tanácsát, kérve, hogy az egyesületet érdekő ügyekről értesítse őt és hatalmazza fel arra, hogy adott esetben fölvilágosításért és tanácsért a fővárosihoz fordulhasson. A főváros tanácsa az átiratot tudomásul vette és melegehangú átiratban értesítette az egyesületet, hogy kérelmének készségesen tesz eleget.

(A fogaskerekű vasút bejelentése. A svábihegyi fogaskerekű vasút igazgatósága a fennálló szabályok értelmében forgalmának megnyitását és beosztását köteles az államrendőrség főkapitányi hivatalának írásban bejelenteni. A közgazgatási bíróság most elvi határozatban mondta ki ezeket a bejelentéseket blyegmenteseknek, mert a bejelentések a közérdekekben is történnék s mert azokra a vasút igazgatósága kötelezve van.

Dr. HÖNIG IZSÓ
VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE
Elektromágneses gyógyítás.
Budapest, IV., Károly-körút 24, I. em. lift
Telefon 102-30.

Gyógytényezők:
Árzen-féle lóvilámpa fűrdők
szívba és veredényel-
mesződés ellen.
Elektromágneses gyógyítás
Röntgen sugarakkal való
kezelés.
Magas feszültségű áram-
mal való kezelés (Arson-
valisatio).
Kék fényvel való kezelés.
Villamos hőfűrdők (Elek-
trotherm).
Villamos fényfűrdők.
Villamos masszázs (Vib-
ratio).
Galván, Farad és Franklin
árammal való kezelés.
Villamos vízfűrdők.
Szénsavas fűrdők.

Főbb javallatok:
Általános idegesség (neu-
rasthenia, hystéria).
Idegyengeségi állapotok
Almélanság, Fejfájás.
Hüdecsok (Paralysis).
Idegfájdalmak, idegzsibbák
(Neuralgiák, Ischiás).
Gerincvelő-sorvadás (Os-
tes).
Szívbetegségek.
Véredényelmeszesedés.
Köszvény és csusz, reuma,
izületi és osontahajok.
Székrekedés. Daganatok.
Anyagcserehajok (Elhízó
cukorbetegség, vesebetegség)
Bőrreajok. Bőrviszketeg.
Lupus.
Hajhullás, kopaszság.
Szívtelenítés (nőknél az
arcon).
Aranyoros esomék.

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át.

EGYESÜLETEK.

(—) **Ügyvédjelöltek közgyűlése.** A magyar jog-
végzett ifjak hivatalos szervezete, az „Ügyvédje-
löltek Országos Egyesülete“ kedden Karafiáth
Jenő dr. kir. jogügyi segédfogalmazó elnöklésével
rendkívüli közgyűlést tartott, melyen az ügyvédi
kamarát Mihálovics Béla dr. képviselte. A népes
közgyűlésen elnök bejelentette az elnökség lemondá-
sát, mire a közgyűlés a lelépő elnökségnek az
országos egyesület érdekében két esztendőn ke-
resztül kifejtett ügybuzgó tevékenységeért, egyhan-
gulag jegyzőkönyvi köszönetet szavazott és érde-
meik elismerésül Karafiáth Jenő dr. elnököt tisz-
teletbeli elnökké, Zsitvay Tibor dr. és Némethy
Béla dr. ügyvéd alelnököket pedig egyhangulag
tiszteletbeli tagokká választotta meg. Ezután az új
elnökség megválasztására került a sor. Elnöknek
egyhangú lelkesedéssel Császár Elemér dr.-t vá-
lasztották meg. Alelnök lett Megyesy Ágoston dr.
és ifj. Nagy Dezső dr. A közgyűlést Mihálovics
Béla dr. ügyvéd, kamarai kiküldött zárószava re-
kesztette be.

(—) **A Magyar Hölgykorszor** módosított alap-
szabályait, Magyar Urinők Egyesülete címmel s
telemesen bővített hatáskörrel a belügyminiszter
július 22-én 95.806. szám alatt jóváhagyta. Az
egyesület most egyik főcélul tűzte ki: Budapes-
ten és környékén több oly női otthon létesíteni,
melyekben tisztességes, magános urinők s nyug-
díjas özvegyasszonyok mérsékelt fizetés mellett
jutányos ellátásban és kényelmes, házas gondo-
zásban részesülhetnek. Az egyesület ezeket a fel-
adatokat külön szervezett hat szakosztály közre-
működése mellett törekszik megvalósítani.

TÖRVÉNYSZÉK.

A nagyszerb-pör.

Zágráb, augusztus 4.

A mai tárgyaláson Popovics védő folytatja
beszédét. A védő többi között azt mondja, hogy
Nasztics György a montenegrói kormánytól pénzt
kért s ezen a pénzen akart a cetinjei pör számára
tanukat toborozni. Nasztics sok pénzt ígért Jová-
novics-nak és Gojakovics-nak, akik neki jó barátai
voltak, ha a cetinjei bombapörben tanuskodni
fognak. Jovanovics, Nasztics bizalmasa, elbeszélte
a védőnek, hogy Nasztics állandó összeköttetésben
volt a cetinjei bíróság elnökével, akivel együtt
állapodott meg a tárgyalás taktikájára nézve. Az
elnök a többi közt arra is kitanította Naszticsot,
hogy a tárgyaláson igyekezzék Péter szerb királyt
minél jobban befeketíteni. Ő (az elnök) majd
tisztán a formalitás kedvéért rendre fogja
utasítani Naszticsot, de ezzel ne törődjék, hanem
zavartalanul folytassa vallomását. — Jovanovics
— folytatja a védő — azt is elbeszélte, hogy a
cetinjei bombapört Nasztics rendezte. Nasztics azt
mondotta Jovanovicsnak, hogy jó lenne bombákat
gyártani és Montenegróba szállítani. Később aztán
jelentkezének a cetinjei rendőrségnél s ott elő-
adnák, hogy egy készülő bombamerényletnek jöt-
tek a nyomára. Ezzel a följelentéssel, mondta
Nasztics, jó sok pénzt lehetne szerezni. Nasztics
ezt a tervét csakugyan végre is hajtotta.

Szünet után Popovics védő folytatja beszédét.
Gojakovics Mile, Naszticsnak másik barátja —
mondja a védő — megczáfolja Naszticsnak azt
az állítását, hogy (Nasztics) összeköttetésben lett
volna előkelő szerb körökkel. Babics nevű diák a
védőnek elmondotta, hogy Nasztics Boszniában a
községi választások alkalmával neki bombát adott
át azzal az utasítással, hogy azt vesse a
katonák közé. Egy Mandics nevű diák — foly-
tatja a védő — elbeszélte neki, hogy
Nasztics gyakran beszélgetett arról, miként kel-
lene a Srboبرانon támadásai miatt boszút állni.
Nasztics biztatta Mandicsot, igyekezzék terhelő
bizonyítékokat szerezni a Srboبرانon ellen, s
majd ezeket az adatokat jó pénzen el lovják

adni Medakovicnak. Mandics azonban nem volt
hajlandó Nasztics kívánságát teljesíteni. Később
Nasztics néhány magánlevelet meg akart sze-
rezni Mandicstól, s ezért felbérelt egy romlott
nőt, a ki Mandicsot leitatta s ebben az
állapotban ellopott tőle néhány jelentéke-
len magánlevelet. Mindezeket a vádakát a
tanúk igazolni fogják — mondja a védő. Kér
ennélfogva Jovanovicsnak, Gojakovicsnak, Babics-
nak és Mandicsnak a beidézését. Indítványozza,
hogy a bíróság lehetőleg még a napokban idézze
be Jovanovicsot, mert ő jelenleg Zágrábban tar-
tózódik. Ezután Hinkovics védő indítványozza,
idézze be a bíróság tanuknak Zmejanovics
verőcei püspököt, Jovanovics szerb külügy-
minisztert, Nenádovics Jasát, Markovicsot és
Damjanovics Damjánt. Kéri továbbá kihall-
gatni a zimonyi rendőrséget arra vonatko-
zólag, hogy mikor és kik mentek át Horvát-
országból Belgrádba. Indítványozza, hogy olvas-
tassa fel a bíróság Pribicevics Ádám és Valérián
vádoltak felettes hatóságai által kiállított okmány-
okat, melyek igazolják, hogy a vádlottak a Nasz-
tics által jelzett időben nem lehettek jelen semmiféle
belgrádi konferencián, mert akkor hivatalos teendő-
kkel voltak elfoglalva. Az okiratok hitelességének
megállapítása végett idézze be a bíróság a vád-
lottak felettes hatóságait is. Kéri végül a védő,
hogy a nagyszerb propaganda általános szimpto-
máira vonatkozólag hallgassa ki a bíróság báró
Rauch bánt és Crnkovics volt bányahelyettesét.

A tárgyalást holnap folytatják.

§ **A javíthatatlan.** Máté József géplakatos már
több ízben ült kisebb-nagyobb büntetéseket lo-
pásért. A sok büntetés azonban, úgy látszik, nem
fogott rajta. Ez év január 2-án ismét rosszban
törte a fejét. Behatolt Vas István vendéglős zárt
udvarába és a konyha ajtaját álkulcsossal kinyi-
totta. A vendéglős, akit már több ízben meglöp-
tak, óvatosságból konyhájának, amely külön
volt, ajtaját villamos csengő segítségével szo-
bájával összekötötte, úgy, hogy mikor Máté
a konyhaajtót fessegetni kezdte, a csen-
gő a tolvajt elárulta. A csengetésre Vas
harmadmagával a konyhához ment és az ott fog-
lalatokodó Mátét, mielőtt valamit is elulajdonít-
hatott volna, ártalmatlanná tette és átadta a rend-
őrségnek. Betöréses lopás kísérletének büntetteért
ma vonta felelősségre a megrögzött tolvajt a bu-
dapesti büntetőtörvényszéknek dr. Makutz bíró
elnöklésével ítélték tanácsa. A vádlott azzal vé-
dekezett, hogy nagy nyomorban volt és nem
kapott munkát. A bíróság dr. Tinkó kir. ügyész
vádja és dr. Lénárt Albert védelme után a vád-
lottat hét hónapi börtönrre ítélte, amelyből 6 hó-
napot a vizsgálati fogsággal kitöltöttek vett. Az
ítélet jogerős.

§ **A szerencsétlen flótás.** Koszanovics Milán
czukrászsegéd múlt év júniusában 20 korona köl-
csönt kért menyasszonyától, a nálánál jóval idő-
sebb Varga Borbálától, aki 20 korona kivétele
céljából átadta neki 290 koronát tartalmazó be-
tétkönyvecskéjét. Koszanovics, aki analfabéta, egy
barátja segédkezésével felvette a pénzt és a betét-
könyvet visszakioldte kedvesének. Két hónap
mulva Varga Borbála a maga részére akart pénzt
felvenni a takarékból, ahol azonban meglepetéssel
értesült arról, hogy egész pénzt kivették és taka-
rékkönyvecskéjét meghamisították. Varga Borbála
feljelentésére a rendőrség elrendelte Koszanovics kö-
rözését. A czukrász segéd mit sem tudván erről, né-
hány hét mulva felkereste kedvesét, aki tudomására
hozta, hogy a rendőrség keresi. E hír hallatára a czu-
krászsegéd rettenetesen megijedt és menten elhata-
rozta, hogy megszökik. Az állomáson elutazása
előtt megszólította őt egy ismeretlen ember és az
egész világon érvényes nemzetközi vasúti szabad-
jegyet kínált neki potom 50 koronáért. Koszono-
vics kapott a kínálkozó alkalmon és a „szabad-
jeggyel“ zsebében nyugodtan ült fel a vonatra.
A kalauz azonban a „szabadjegyet“ nem fogadta
el, hanem a gyanús jegy birtokosát Bajmokon
leszállította, ahol kiderült, hogy a kérdéses „sza-
badjegy“ nem egyéb egy régi török ut-
levélnél és ezzel egy szélhámos a hiszékeny
czukrászsegédet alaposan felültette. Minthogy a
rendőrség már régebben körözte Koszanovicsot, a
csendőrök a budapesti törvényszék fogházába szál-
lították. A kir. ügyészség okirathamisítással és sik-
kasztással vádolta meg Koszanovicsot, aki azzal
védekezett, hogy a pénzt barátja vette ki és ez
követhette el a hamisítást, annyival is inkább, mert
ő irni-olvasni nem tud. A barátot azonban mind
ez ideig nem sikerült kézrekeríteni és a korlátolt
czukrászsegéd nem sokkal többet tud róla, mint
azt, hogy Mátvának hívják. Ma tárgyalta ezt az

érdekes ügyet a budapesti büntető törvényszéknek dr. Makutz bíró elnöklésével ítélkező tanácsa. A tárgyaláson a vádat dr. Tinkó kir. ügyész képviselte, a vádlottat dr. Szilárd Ödön ügyvéd védte. A vádlott kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek és ha történt hamisítás, csak barátja követhette el. A bíróság dr. Tinkó ügyész vádbeszéde és dr. Szilárd Ödön védőbeszéde után a vádlottat csak sikkasztás vétségében mondotta ki bűnösnek és két hónapi fogházra ítélte, amelyet az elszenvedett vizsgálati fogsággal kitöltőnek vett. A fogva lévő vádlottat a bíróság nyomban szabadlábra helyezte.

SPORT.

Q Korvin főhadnagy győzelme. A Correspondenz Wilhelm jelenti Cowesből: A hidroplanok tegnapi versenyén Cowesben Korvin lovag közhadseregbeli főhadnagy Ricochet nevű új szerkezetű motorcsónakjával első lett.

Q Magyar-osztrák kerékpáros mérkőzés. Érdekes küzdelemnek lesz színhelye a hó 8-án, vasárnap délután a Fővárosi Kerékpár-Egylet rendezésében a millenáris pályán megartandó motoros- és kerékpárverseny. A versenyt rendező egyesület meghívására Ausztria két legjobb kerékpárversenyzője, Puhner, Ausztria többszörös bajnoka és Minetto, az idén megtartott Bécs-Semmering 180 km-es távverseny győztese jelentkezett, hogy a legjobb magyar kerékpárosokkal a küzdelmet felvegye. A magyar versenyzők teljes számmal vesznek részt a versenyekben.

Q Pólyam-bajnokság. A vasárnapi nagyszabású folyamverseny iránt mutatkozó nagy érdeklődésre való tekintettel a rendezőség a korlátolt számban kibocsájtott hajójegyek árusítását már most megkezdte. A kísértő hajóra szóló jegyek egy korona husz fillérért kaphatók Kertész Tódor sportüzletében (IV., Szervita-tér). A megmaradt jegyeket a verseny napján két koronáért fogják árusítani. A versenyre öt egyesület körülbelül ötven uszót nevezett be, akiknek küzdelme a nyílt folyamvizben elsőrangú sportélvezetet ígér.

Kottingbrunni versenyek.

— Tizenegyedik nap. —

A handicapok napjának mondhatjuk a holnapit, mert a nap főszámát képező Államdíj és egy eladóverseny kivételével a többi mind súlyelőző-verseny. A program különben nagyon szegényes, az egyes futamokra kis nevezésekkel s így semmi sportjelentőséggel sem bír.

A 10.000 koronával dotált *Allamdíjban* összesen öt telivér bír indulási joggal s közülük *Matschaker* annyira kiválik klasszis tekintetében, hogy csak egyszerű galoppnak kell számára tekintenünk a 3200 méterű. A nevezettek közt látjuk *Monyt* is, melylyel istállója, ugylászik, hosszú távú versenyben próbálkozik.

Sokkal érdekesebbnek ígérkezik a *Brüthlerhandicap*, mely 1200 méter távolságu s handicaplovaink eliteje bír benne indulási joggal. Legnagyobb súlyt — 60 kilót — *Ridolfi* és *Hazlemint* kapták, azonban *Ridolfi* még így is nagyon enyhén látjuk elbírálni s öt jelöljük meg a verseny győzteseként, *Floridsdorf* és *Julietta* előtt.

A többi futamok nagyon szegényes nevezésekkel zárultak, erősen meglátszik már, hogy a meeting végén vagyunk s ezért egyszerűen csak tipjeink szolgálhatnak olvasóinknak utmutatásul.

Jelöljünk:

- I. *Galette-Paff*
- II. *Old Coin*
- III. *Matschaker*
- IV. *Dash-Atghanem*
- V. *Ridolfi-Floridsdorf-Julietta*
- VI. *Fityóka-Pandora II.*
- VII. *Osman-Alfa-Bogár.*

Q A badeni ügétversenyek második napjának eredménye a következő:

I. Bravado verseny. Díj 1700 korona. 1. Wanko L. szm Regent (Miller). 2. Fatma 3. Boy of Scheba. Futottak még: Finom leány, Czimbora, Czanko. — Tot.: 10: 37, 20: 29, 25.

II. Szalburgi díj. Díj 2000 korona. 1. Mr. Fiel 4é fm Mánás (Bodimer). 2. Demokrat. 3. Viktor. Futottak még: Szamócza, Méltóságos, Disciplin, Antrima, Kedvencz, Dallos S, Easter child, Junta. Tot.: 10: 43, 20: 33, 44, 54.

III. Guntramsdorfi díj. Díj 1700 korona. 1. Pillat Gy. 5é pk Woodwill (Dieffenbacher). 2. Fridolin. 3. Nachtfiaker. Futottak még: Ella, Maud Limbus, Tingl-Tangl, Busserl, Ex libris. Tot.: 10: 55, 20: 33, 27, 26.

IV. Urkocsis-verseny. Díj 1700 korona. 1. Wanko L. 4é sm Liebling (Preiti). 2. Dongó B, 3. Jansen. Futottak még: Diogenes, Cypresse, Simandl, Baronesse, Darabant. Tot.: 10: 35, 20: 25, 26, 22.

V. Ercsli díj. Díj 2000 korona. 1. Hauser L. pk *Flieg davon* (Tappan). 2. Giza. 3. Lucza. Futottak még: Zwerenz, Fidelio, Geisha, Ma joie, Feniks, Pumi. Tot.: 10: 19, 20: 24, 24, 36.

VI. Pótversen. Díj 2000 korona. 1. Wöss M. 5é pm Szittya (ulajd.). 2. Demission. 3. Dilla R. Futottak még: Gyimes, Heckenrose, Lord G., Laurienne, Gáva, Ferenó, Baronesse, Fonyód. Tot.: 10: 36, 20: 36, 71, 41.

VII. Európai bajnokverseny. Díj 4000 korona. 1. Sharovai ménes 5é sm Jubilar (Ryerson). 2. Asstruc. 3. Liselotte. Futottak még: Elemér, Nizzardo, Cresceus. Tot.: 10: 129, 20: 107, 51.

KÖZGAZDASÁG.

Vidéki kamarák a főváros ellen.

— Szterényi József államtitkár nyilatkozata a baja-báttaszéki új vonalról.

Budapest, augusztus 4.

Ismeretes az a mozgalom, amelyet a *Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara* indított azért, hogy a Baja-Báttaszék között most épült Duna-híd és összekötő vasut forgalomba helyezésével a főváros kereskedelmi életére származó hátrányokat, reexpedicionális tarifakézelvényekkel csökkentse. Ez ellen a kétségtelenül méltányos törekvés ellen, mely lényegében egy cseppet sem csökkentené a déli és keleti országrészekre az új hid megnyitásától származó előnyöket, a szegedi kamara a debreczeni, kolozsvári, marosvásárhelyi és a temesvári kamarák támogatásával nagyarányú ellenakciót szervezett, melynek eredményeképpen ma egy népes küldöttség jelent meg Szterényi József kereskedelmi miniszteri államtitkár előtt. A deputációt *Ambrozovics* Lajos bajai főispán és *Szarvady* Lajos, a szegedi kamara elnöke vezették. A küldöttségnek adott válaszában Szterényi államtitkár rámutat a kérdés egész hátterére s érdekes beszédeben az ellentétes érdekek kiegyenlítését helyezi kilátásba. A tisztelgésről, mely ma délelőtt 11 órakor folyt le a kereskedelmi miniszteriumban, a következő tudósításunk számol be:

A küldöttség szónoka *Szarvady* Lajos, a szegedi kereskedelmi és iparkamara elnöke volt, aki hosszabb beszéd kíséretében nyújtotta át az államtitkárnak az érdekltség memorandumát. Megragadják az alkalmat arra is, hogy kérjék a kereskedelmi kormányt, rendelje el, hogy a vonal a forgalomnak mielőbb adassék át, hogy az őszi forgalmat már az új vonalon bonyolíthassák le.

Szterényi József államtitkár átvéve a memorandumot, a küldöttségnek a következőkben válaszolt:

Szterényi válasza.

Midőn Magyarország déli és délkeleti vidékeinek közgazdasági képviselőit ily tekintélyes számban van szerencsém üdvözölni és szegedi gyűlésükből folyó határozatukat a miniszter ur számára átveszem, a dolog érdemére két irányban kívánok reflektálni, ugyan úgy, mint az önkérése, két irányú tulajdonképen. Az egyik a vasut minél előbbi megnyitása, a másik pedig a tarifális egyenlő elbánás kérdése. Ebbe egy harmadik szempontot is bele méltóztattak keverni a feliratban engedjék meg, hogy ezt kikapcsoljam, mert a nagy vitás kérdés, amely a fővárosi és vidéki malmok között fennáll, semmi néven nevezendő összefüggésben ezzel a vasutvonallal és kérdéssel nincs. Ez önmagában képez egy egészet, amelyet előbb-utóbb meg kell oldanunk, mert hiszen a magyar malom-

ipar érdekeiről van szó, arról az iparágról, amely legrégebb a magyar földön és amely ma is legnagyobb iparágunkat képezi. Ezt kikapcsolom ebből a kérdésből, mert egyáltalában nem tartozik ide, mert tökéletesen mindegy a reexpedicionális kedvezménynek szempontjából, hogy a baja-báttaszéki, vagy debreczeni-nagyváradai vonalról van-e szó; ez a magyar államvasutak egész hálózatát érintő kérdés, amelynél mérlegelendő lesz, vajjon annak előnyei nagyobbak, vagy hátrányai és pedig kizárólag a közgazdasági érdekek szempontjából.

Mikor nyílik meg a vonal?

Ami már most az önkérést illeti, mindegyiket a vonal forgalombahozására nézve kell nyilatkoznom. Sajnálattal kell tapasztalni azt a nap-nap után megnyilvánuló, szinte a gyanúsítás határáig menő érdeklődést, amely ezen vonal iránt megnyilatkozik és éppen ezért teljes nyíltsággal fogom önökkel közölni a tényállást, méltóztassanak önök maguk megítélni, hogy helyesen cselekedtünk-e és a miniszter ur álláspontja megfelelő-e azon kötelességtudásnak, amelylyel tartozunk az ország közgazdasági érdekeinek.

E vasutvonal építési vállalatával kötött szerződés szerint a vasut építése ez év október elsejéig fejezendő be, illetve akkor adandó át a közforgalomnak. Az építési vállalat már egy korábbi terminusban, néhány hónappal ezelőtt bejelentette, hogy képes rövidebb idő alatt is elvégezni a még hátralevő munkákat, ha az állam azon rövidebb idő után eső időre megfelelő nagyobb mértékben kártalanítja. Mikor erről legelőször volt szó, még messze állottunk forgalombiztonsági szempontból a vonal forgalombavehetésétől és a miniszter ur hajlandónak nyilatkozott, feltéve, hogy a forgalombiztonság követelményei teljes mértékben kielégíthetők — mert ez legelső feltétel — egy bizonyos méltányos áldozatra, amelyet azonban a vállalat nem fogadott el. És habár azóta a miniszter ur a vállalatot, amely bejelentette ismételtén, hogy képes korábban is átadni a vonalat, legutóbb július 1-én felhívta, hogy kérje annak rendje és módja szerint az államvasutak igazgatósága útján, amely az építést vezeti és ellenőrzi, a műtanrendőri bejárást, amely alapfeltétele a forgalombahelyezésnek; az államvasutak igazgatóságának mai napon veit értesítése szerint ilyen kéres, illetve bejelentés nem érkezett be a mai napig.

Már pedig egy szerződés, amely fix lejáratú terminussal bír, az államot köti, amely szerződésen innen csak a vállalatnak van joga kérni korábbi forgalombahelyezést. Miután ezt a vállalat nem teette meg, az Államvasut nem volt abban a helyzetben, hogy ebben az irányban intézkedhesék. Ez a száraz tényállás.

Már most azt kérdezhetnék önök, vagy mások, akik nagyon érdeklődnek, hogy hiszen módjában van az államnak sürgetni, hogy az ott befektetett tőkék paragon ne heverjenek. Miért nem sürgetjük? Erre egész nyíltan az a válaszom, hogy azért nem sürgettük, mert egyrészt, mint említettem, indokolatlan anyagi áldozatokkal járt volna, másrészt, mert a baja-báttaszéki hid és az összekötő vonal nem képez egymaga egészet, csak akkor, ha a vele kapcsolatos báttaszék-dombóvári és baja-báttaszéki elsőrangúsítása is be van fejezve. Az egyik október végére készül el, a másiknál az alagut építése és a hidak kicserélése csak egy év vagy másfél év múlva lesz befejezhető. Miután tehát csak korlátozott használhatósága van és lesz mindaddig míg az egyik harmadrangú vonal nem elsőrangúsítottatik, az Államvasut anyagi és forgalmi érdeke nem kívánja meg, de nem kívánja meg a vidék érdeke sem.

Ami a kéres második részét illeti, október 1-ig a vasut feltétlenül forgalomba kerül. Ez a terminus véghatára, amely perczen tehát kérni fogja a vállalat a műtanrendőri bejárást és azon időpontban, amelyet az építési vállalat magára nézve elfogad, azonnal forgalomba lesz helyezhető, azzal a korlátoltsággal, amit jeleztem.

A tarifális kérdés.

Ami a tarifális kérdést illeti, megnyugtathatom az urakat, semmiféle befolyás nincs, amely érvényesül, vagy érvényesülhetet volna, hogy más elbánásban részesülne a megrövidített baja-báttaszéki vonalrész, mint az egyenlő elbánásban. (Élénk helyeslés és éljenzés.) Annak a nagy természeti előnynek, amelyet önök élveznek, de amelynek élvezetében csak e vasut által jutnak, mesterséges korlátokat szabni annyit jelentene, minthogy amit az egyik kézzel adunk, azt a másik kézzel elveszszük. Sőt tovább megyek. Az összes állomások már régen birtokában vannak az összes vonatkozó tarifáknak. Ezt csak azért említem fel, hogy méltóztassanak meggyőződve lenni,

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használatára valódi áldás gyomorbetegségeknek és székaszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz
az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

hogy az összes intézkedések megtörténtek és amikor a forgalom megnyitható lesz, abban a pillanatban a tarifák rögtön ki fognak hirdettetni és érvénybe fognak lépni. Van egy pont az önkérésében, amely a virtuális hossza vonatkozik és amely egy személy-, mint az áruházasban ezen új vonalon kifejezésre fog jutni. Ha ezt is panasz tárgyává tesszük, kénytelen vagyok kijelenteni, hogy öszinte sajnálatomra nem vagyunk abban a helyzetben, hogy ezt a kérést teljesíthessük, nem pedig azért, mert minden utróvidítésnél a megvilágítás az államvasutak érdekében történik és ugyanazok a budapesti hidaknál is megvannak, vagyis éppen az egyenlő elbánás elvénél fogva kell ehhez ragaszkodni. De megnyugtathatom ismételt önkérőket, hogy azon előnyök, amelyek az utróvidítések által kifejezésre jutnak, egy személy-, mint az áruházasban, teljesen szabadon fognak ezen vonalon érvényesülni és csak ugyanazon tarifarendszer fog érvényesülni ezen a vonalon is, mint az államvasutak egész hálózatán.

A budapesti kamara álláspontja.

Az igen tisztelt elnök ur a budapesti kereskedelmi és iparkamarának ellenkező törekvéséről értesítette, amely impulzust adott önkérőknek a tömörítésre, hogy ez ellen óvást emeljenek. Nem vehető rossz néven, sőt méltóztassanak törvényhatóságok, kamarák a maguk szempontjából megítélni a kérdést elsősorban, mikor kritikát kell gyakorolni más ténykedése felett, — hogy ha érdekeiben érintve véli magát, érdekeit főhatóságainál képviseli. A főhatóság kötelessége tárgyilagosan elbírálni azon szempontokat és a maga felelőssége tudatában intézkedni úgy, amint az a jelen esetben is történt. Teljesen elismerjük annak szükségét, hogy egy nagy, hatalmas székesfővárossal bírjunk, azt minden rendelkezésre álló erővel és eszközzel fejlesszük; de éppen annyira el kell ismerni a főváros legelőfoglaltabb polgárának is, hogy amily fontos egy nagy, hatalmas főváros, épp oly fontos a nagy, erős vidéki gócpontok fejlesztése. A kormány egy pillanatra sem téveszti ezt szem elől és nem fogja egyiknek érdekeit a másikkal szemben favorizálni, hanem egyenlő elbánásban fog részesíteni minden érdeket. Ez történik a jelen esetben és én csak biztosíthatom az urakat, hogy kéréseik, amennyiben ezen körben mozognak, teljesedni fognak. (Élénk helyeslés és éljenzés.)

Rossz a termés.

— A földművelésügyi miniszter hivatalos jelentése a termésről. —

Budapest, augusztus 4.

Az aratási munkálatok szóróványosan még tartanak ugyan, de már országsszerte bug a cséplőgép is és ontja a magot, amelyért annyi aggodalmas napot kellett az idén átélni a gazdáknak. Az áldás nem hull bőven, sőt — ha hinni lehet a hivatalosnak — az idén a nagy drágaság közepette egyenesen rossz évünk van e tekintetben. A legfontosabb időben egymástán érte a vetést a sok elemi csapás, úgy, hogy — különösen a hivatalos becslések — kezdettől fogva igen pesszimisztikusan ítélték meg a helyzetet. Meg kell adni, e tekintetben végig következetes maradt a miniszter, mert ma, a harmadik becslése is igen jelentéktelen eltéréssel majdnem összevág az első becslés adataival. A legutóbbi jelentéssel szemben ugyanis a miniszter 261.000 mm. hanyatlást állapít meg a buzatermésben. Az egyéb termékekénél csekélyebb javulás mutatkozik ugyan, de a rozs és a zab terméskilátásai még mindig messze a multéviéktől mögött maradnak. A miniszteri jelentést egyébként itt adjuk:

A m. kir. földművelésügyi miniszterhez beérkezett jelentések alapján augusztus hónap elsőjén a vetések állása és a mezőgazdaság állapota a következő volt:

Julius hónap második felében bekövetkezett száraz, meleg, amelyet csak elvétve váltott fel szeles és csapadékos időjárás, az aratás, hordás és cséplés munkálatait országsszerte előmozdította, azonfelül, hogy hozzájárult a megmivelést váró összes termények munkáinak a befejezéséhez. A mívelési munkálatok befejeztével a gyors érésben levő gabonaneműk learatása végre serényebben is haladhatott, igaz, hogy a szalmás termények sok helyütt egyszerre érték be, sőt bizonyos vidékeken emiatt a munkatorlódás jelei is mutatko-

tak. A buza, rozs és árpa egyenlő érési állapotát sietette a termények learatását, bár az is megtörtént az idén, hogy túlerés következtében elég sok mag kipergett.

A termények learatására munkaerő eléggé bőven állott rendelkezésre és bár egyes helyeken a buzatermés-credmények a várakozáson alul sikerültek ugyan, de azért sehol sem voltak nagyobb differenciák munkaadók és munkások között. Az egész országban az aratási és betakarítási munkálatok teljesen zavartalanul folytak le, következtethető tehát, hogy a cséplés munkája is zavartalanul fog lefolyni.

Amennyire kedvezett a száraz, csapadégmentes időjárás az aratásra, betakarításra és a megkezdett cséplésre, olyannyira kedvezőtlen volt a kapásnövények, takarmányfélék, főzélék, kertifélék szőlők és gyümölcsre. Némely vidéken a kapásnövények, nevezetesen a tengeri és répa, de a burgonya, stb., stb. annyira sünly a szárazságot és hőséget, olykor viharos szárító szeles időjárás is volt, hogy néhol komoly veszély fenyegeti már a gazdák termését.

A lefolyt 14 napos időszakban eső nem volt ugyszólván az egész Tisza és Duna mentén; nem volt eső, illetve csak nyomokban volt meg Bácsbodrog, Torontál, Temes, Békés, Bihar, Jász-nagykunszolnok, Baranya, Tolna, Somogy, Krassószörény, Alsófehér, Hunyad, Szeben, Fogaras, Udvarhely, Marostorda, Csik, Beszterczenaszód, Kis-és Nagyikütlő, Brassó, Kolozs, Hajdu, Heves, Abaujtorna, Fejér, Veszprém, Csanád, Csongrád, Borsod, Ugocsa és Pest vármegyében. A magasabb hegyi vidékeken, a Kárpátokon néhol elegendő eső esett, sőt itt-ott panaszoktól már az eső bősége miatt is. A forróságot néha felváltó zivataros jellegű lecsapódásban gyakran volt jégeső. Jégesőt jelentettek és pedig tetemes károsodással: Vas, Zala, Veszprém, Sopron, Bihar, Hajdu, Szabolcs, Szatmár, Ugocsa, Beszterczenaszód, Fogaras, Hunyad, Szolnokdomboka és Tordaaranyos vármegyéből. Kisebb mértékű jégkárt jeleztek még: Abaujtorna, Bereg, Zemplén, Csanád, Krassószörény, Temes, Hont, Nógrád és Nyitra vármegyékben.

Amint már több alkalommal hangsúlyoztuk, az ezidei gabonatermés hozamában nagyobb egyenlőtlenések mutatkoznak; vidékek, járáások, sőt községek szerint is nagyok az eltérések. Különösen kitűnik ez a búzánál, de részben a rozsánál is, bár az utóbbinál az eredmény mégis kielégítő. Az árpa és a zabnál látható különbségek az országosan remélt termésátlagot néhol szintén ellensúlyozzák, mindazonáltal ez a két termény nagy átlagban a várakozásnak megfelel.

A meglepetések és csalódások tehát ezúttal napirenden vannak és aszerint mutatkoznak, amint a cséplés előrehalad. Az sem lehetetlen azonban, hogy az uradalmak cséplési eredményei az eddig ismert átlagokra még befolyást fognak gyakorolni. Ebből ismét tanulság az, hogy amíg a próbacséplések mindenfelé meg nem történnének, addig alig is lehet teljesen tájékozódni a valódi eredmények felől. Vitathatatlan ugyan az már, hogy pl. a buzatermés nagyon kevés helyen felelt meg a várakozásnak. Vannak ugyan egyes kisebb vidékek, illetve vármegyék, ahol az eredmény úgy mennyiségileg, mint különösen minőségileg kielégítette a termelőket, mindazonáltal éppen mert bőségesebbek ezek az átlagok, amelyek igazolják a buzatermés nem sikerültét, bár a jó minőségű buza sok tekintetben ellensúlyozza a mennyiségben mutatkozó hiányokat, azért az országos eredmény nemcsak hogy ki nem elégítő, hanem a mult évvel szemben egészben véve is kedvezőtlen.

A 76-80-82 kilogrammos jó minőség, amely mindenfelé bőven található, bár nem hiányzik a 73-75 kilogrammos gyenge minőség sem, nem képes annyira ellensúlyozni a nagyon sürűen előforduló kis termésátlagokat, hogy azáltal az országos összes eredmény mérlege kielégítőbb lehessen.

A búzaszalma termés hossza is nagyon csekély. Alig van vidék, ahol ez iránt megelégedés nyilvánulna.

A búzánál úgy szemre, mint szalmára is a rozstermés különb. Jobban fizetett a rozs, sőt néhol olyannyira jól, hogy a gazdák várakozását is felülmulta.

Szenvedett ugyan ez a termény is a tél folyamán, azonban korántsem annyira, mint az őszi buza, árpa vagy repce. Virágzása közben sem érte nagyobb baj, néhol ugyan ablakos, illetve csorbba lett, de mert a szemképződés zavartalan, a mag általában jól sikerült. Az erőteljes, egészséges szár és kalászból bőven jutott ki a szép minőségű mag, amely azonfelül, hogy egészséges és

sulyos is, a termésátlagot mindenfelé sikeresen megjavította.

A rozstermés hozama országos átlagban számitva az eredményt, nemcsak hogy elérte a közepes átlagot, hanem azt jóformán meg is haladta.

Az árpa- és zabtermés (az aratás ugyan a hegyi vidékeken még folyamatban van) általában kedvező perspektívát nyújt. Mindkét termény várakozáson felül sikerült, sőt néhol oly kitűnő az eredmény, hogy az előző évek hozomait felülmúlja.

Ugy a minőség, mint pedig a mennyiség országos átlagban jó középnek minősíthető. Csaknem több a sulyosabb és fehér színű, mint a sárgás és könnyű minőségű árpa. Van ugyan barnás színű árpa is, mindazonáltal nem sok, mert az aratás az árpát termelő főbb vidékeken már száraz időjárás mellett folyt le, tehát eső nem ronghatta meg az árpa minőségét.

A zab is többnyire elsőrendű termény. Szép fehér színű és sulyos, néhol ugyan a hőség miatt van apró szemű zab is.

A tengeri erőteljes fejlődését az utóbbi meleg és száraz fordult időjárás megakasztotta. A korábban vetett és előhaladottabb ültetések az időváltozás mostoha hatására eddig ugyan minden hátrány nélkül viselték, virágzásuk és termékenyüléstüket sikeresen befejezték és csövesednek, de már általában kívánják az esőt.

A burgonya ültetése biztató és erőteljes fejlődést aszár és melege fordult időjárás megakasztotta.

Kerti vetemények. A hirtelenül melege és szárazra fordult időjárás a kerti vetemények eddigi kedvező fejlődését megakasztotta. Eső hiányában a jó termésükhöz fűződött remények aligha valósulhatnak meg.

Káposzta. A korai erőteljes ültetések a száraz meleg időjárást még elég jól tűrik, de további fejlődésükhöz az esőt már sürögösen kívánják.

Bab. Általában jól hüvelyesedett, de a száraz meleg időjárás következtében a szemek nem fejlődtek ki tökéletesen és kényszerűen kezdenek érni. Egyéb hüvelyesek további fejlődésükhöz szintén esőt kívánnak.

Köles és tatárka. A korábban vetett köles a szárazságot még elég jól tűri, magfűrtjét elég jól fejleszti és kielégítő termést ígér. A déli vidékeken már aratni kezdik. A tatárka virágzik és kielégítő termést ígér.

Kender és len. A kendervetések a meleg száraz idő hatására rohamosan érnek és nyűvésük általában kezdésé vette. A vetések elég sürűen állanak, a szálak finomak, elég hosszúak és kielégítő termést ígérnek. A lenvetéseket az ország déli vidéken aratják. A szálak többnyire nem értek el a kellő hosszúságot.

Komló. A korai golding komlót kielégítő eredménnyel szedni kezdik. Száritásának az időjárás kedvezvén, minősége jónak ígérkezik. A késői komló bőven hajtott oldalágakat és bőven virágzott. A terméskilátások biztatóak. Szóróványosan a bolha okoz kárt.

Dohány. A korai ültetések szépen gyarapodtak és elég nagy leveleket hajtottak. A száraz meleg időjárás helyett fejlődésükhöz az esőt már nagyon kívánják. Többnyire virágoznak, alsó leveleiket már törni kezdik. A késői ültetések a száraz és meleg időtől néhol szenvedtek.

Cukor és takarmányrépa. A jól megerősödött vetések a száraz és melege fordult időjárásnak eddig eléggé jól ellentállanak. Több helyütt azonban, különösen a gyengébb vetések kedvezőtlen száraz időjárással szemben nem mutatják ezt az ellentállást. Fejlődésükben nemcsak fennakadtak, hanem már hanyatlanak is, amennyiben alsó levélzetük is sárgulni kezdenek. A levéltett és a csinasz sok felé kárt okoznak.

Szőlő. A májusi utófogók és jégverés áldozatául nem esett termés megítélése tekintetében az ország különböző vidékein igen különböző, sőt ellentétes felfogás nyilvánul. Mig helyenkint, főleg a Duna bal- és a Duna jobbpartján és néhol a Tisza jobbpartján is kielégítő és jó termést várnak, addig az ország több vidékén csak gyengék, sőt helyenkint igen gyengék a terméskilátások. A termést sokfelé a veszélyes mértékben fellépett peronoszpóra és lisztharmat, valamint helyenkint még a fakó rothadás is apasztja.

Gyümölcsfák. A májusi utófogótól részben megsemmisült és általában gyenge gyümölcsstermést a hirtelenül beállott száraz és meleg időjárás szintén apasztja, amennyiben a fergesedést és hullást előmozdította. Cseresznye és meggyből kielégítő volt a termés. Alma, körte és dió csak kevés helyen ígér elegendő termést. A baracktermés néhol kielégítő és jó volt. Szilvából igen kevés helyen mutatkozik termés.

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal Beretvási-pastillát

mely 10 perc alatt a legmakaosabb migráint és fejfájást elmulasztja.
Készíti Beretvási Tamás gyógyszerész Kispesten.

Ára 1 korona 20 fillér.
Orvosok által ajánlva.

Kapható minden gyógyszerárban.
Három doboznál ingyen postai szállítás.

A gazdasági tudósítók adatai szerint a terméskilátás:

1909. augusztus 1-én millió mm.	1908-ban termett millió mm.
Buza 34.022,600	41.423,229
Rozs 11.866,700	12.190,421
Árpa 14.564,700	12.263,031
Zab 12.959,300	10.184,926

Országos összesítés.

VIDÉK	Augusztus hó 1-én várható			
	Bevett terület kat. holdanként	Átlagos termés m ² termézsza	Összes termés	1908. évi termés
Buza.				
Duna balp.	400,673	5.02	2,043,800	2,594,724
Duna jobbpartja	1,023,588	6.25	6,041,900	6,867,359
Duna-Tisza köze	1,308,203	5.67	7,417,200	8,191,244
Tisza jobbpartja	441,443	5.64	2,490,900	2,895,637
Tisza balpartja	984,437	5.47	5,386,700	6,541,673
Tisza-Maros szöge	1,429,777	6.64	9,497,700	10,378,665
Királyhágón tül varm.	626,508	5.82	3,648,600	3,953,927
Országos összeg és átlag	6,214,624	5.93	36,886,800	41,423,229
Téli fagykarak, téli kipállás, tavaszi szá- raz és kedvezőtlen időjárás következté- ben kiszántott az ősziből mintegy 8%				
	483,000	5.98	2,864,200	—
Aug. hó 1-én várható	5,731,624	5.93	34,022,600	—
Julius hó 15-én volt	—	5.97	34,263,100	—
Rozs.				
Duna balpartja	262,682	5.76	1,514,600	1,732,000
Duna jobbpartja	557,967	6.80	3,794,900	3,647,736
Duna-Tisza köze	400,654	6.40	2,567,900	2,240,982
Tisza jobbpartja	194,220	5.71	1,110,100	1,205,718
Tisza balpartja	349,074	6.57	2,293,900	2,215,732
Tisza-Maros szöge	50,800	6.56	333,300	349,744
Királyhágón tül vm	127,078	6.10	775,200	798,519
Országos összeg és átlag	1,942,475	6.38	12,389,900	12,190,421
Téli fagykarak, téli kipállás, tavaszi szá- raz és kedvezőtlen időjárás következté- ben az ősziből és kétézerből ki- szántott 450%				
	80,000	6.38	523,200	—
Aug. hó 1-én várható	1,860,475	6.38	11,866,700	—
Julius hó 15-én volt	—	6.25	11,627,100	—
Zab.				
Duna balp.	214,879	5.87	1,262,500	1,125,245
Duna jobbpartja	333,700	7.06	2,358,500	1,825,918
Duna-Tisza köze	352,315	7.71	2,717,400	1,835,244
Tisza jobbpartja	265,457	5.80	1,539,800	1,418,501
Tisza balp.	220,346	6.59	1,451,700	1,366,054
Tisza-Maros szöge	202,555	7.94	1,608,400	1,142,787
Királyhágón- tül varm.	282,267	6.00	1,697,000	1,471,177
Országos összeg és átlag	1,871,619	6.75	12,635,300	10,184,926
A téli és tavaszi fagy- karak következtében kiszántott ősziek ter- ületének csökkenése folytán nagyobbodott a zab területe és pedig mintegy 250 %-kal				
	48,000	6.75	324,000	—
Aug. hó 1-én várható	1,919,619	6.75	12,959,300	—
Julius hó 15-én volt:	—	6.66	12,786,400	—
Árpa.				
Duna balp.	491,676	7.86	3,865,500	3,845,533
Duna jobbpartja	452,856	7.34	3,327,600	2,616,151
Duna-Tisza köze	337,895	6.99	2,362,400	2,225,220
Tisza jobbpartja	234,855	6.59	1,549,000	1,441,514
Tisza balp.	172,466	7.15	1,234,300	1,203,746
Tisza-Maros szöge	104,962	7.89	827,900	764,755
Királyhágón- tül varm.	99,883	6.20	620,100	606,112
Országos összeg és átlag	1,894,593	7.27	13,786,800	12,263,031
A téli és tavaszi fagy- karak következté- ben kiszántott ősziek területének csökkené- se folytán nagyobb- odott az árpa területe és pedig mintegy 6%-al				
	107,000	7.27	777,900	—
Aug. hó 1-én várható	2,001,593	7.27	14,564,700	—
Julius hó 15-én volt:	—	7.26	14,443,800	—

Az értéktörszéről. A tőzsde és az üzlet fogalma egy és ugyanaz: és mégis örömmel kell jelenteni, hogy végre a heteken keresztül alvó tőzsdének ma végre igazi üzleti napja is volt. A nemzetközi piacokon mindenütt megváltozott az irányzat, mert a külpolitikai helyzetet sokkal kedvezőbbnek ítélik, mint amilyennek látták a múlt héten. A szilárdság úgy látszik, állandónak ígérkezik, mert a külföldi tőzsdék híreinek hatása alatt a nemzetközi értékekben ma további árválulás mutatkozott. Élénkebb vásárlásokat eszközöltek ma helyi és bécsi számlára az Osztrák hitel, a Magyar hitel, a Rimamurányi és az Államvasúti részvényekben. A vásárlások két-három korona áremelkedést eredményeztek a jelzett értékeknek, melyek árválulását követték a többi értékek is, úgy hogy a mai szilárdság már az összes értékek áralakulására befolyással volt. A helyi piacon a tégl- és az építőipari részvények mellett néhány bányapapiros után is mutatkozott némi érdeklődés. Kötés volt a Danubius, a Fegyver és gépgyár, továbbá a helyi közlekedési vállalati értékekben, mely utóbbiakban szintén élénkebb kereslet volt. A sorsjegyek közül kötés volt a Hazai és a Szanatórium-sorsjegyekben emelkedő árak mellett. Zárhat felé az árfolyamok realizálásokra gyengültek.

Fizetési képtelenségek. A bécsi Kreditorenverein a következő fizetési képtelenségeket jelenti: Beregi Sándor kereskedő Kassa; Schwartz Ignác kereskedő Szatoraljai hely.

A tőzsde segélyegylete. A budapesti tőzsde segítőegylete a napokban tartotta meg július havi ülését, amelyen a folyó ügyek elintézése után a kérvényezőknek 470 korona segélyt utaltak ki. Örömmel vette tudomásul az egylet, hogy a tőzsdetanács a folyó évre 2000 korona adománnyal járult a segítőalaphoz, valamint azt is, hogy több új alapító tag lépett az egylet kötelékébe. Adományok fejében az elmúlt hónapban 730 korona folyt be.

Küldöttség Sztéryni József államtitkáránál. A kecskeméti, nagykőrösi és kiskunfélegyházi gyümölcsstermelők nagyobb küldöttsége kereste fel Sztéryni József államtitkárát, hogy a gyümölcs szállítása körüli anomáliáknak orvoslását kérjék. A gyümölcsszállító vonatokat a menetrend szerinti időben indítják ugyanis Kiskunfélegyházáról, de a kocsikat a kőbányai állomáson vesztegetik, mink következtében csak másnap délelőtt jut a vásárosokba a gyümölcs, amely az állás folytán elrothad, vagy elfonnyad. Sztéryni József államtitkár válaszában kijelentette, hogy a sérelmet mindenesetre orvosolni fogja az államvasut, mivel a gyümölcs értéke is alászáll, ha áll. Gondoskodni fog arról, hogy a vonalon ok nélkül vesztegelés ne legyen és hogy a gyümölcsszállító vonatok a lehető legrövidebb idő alatt beszállítsanak. A küldöttség megnyugvással vette tudomásul az államtitkár válaszát.

Mezőhegyesi élet. A legszebb magyar állami birtokon, a harmincezer holdas mezőhegyesi ménesbirtokon mozgalmas élet van itt szokták évek hosszú során át a hat-hétezer főre menő, nagybirtokos felvidéki aratókból álló munkástartóléket összpontosítani. Az évről-évre egyre fejlődő ménesbirtoknak az ott állomásozó méntelep katonasággal hétezer lakosa van, ez a szám azonban nyaranta az egyesített tartalékos mezei munkásokkal szaporodik, akiknek ott november elejéig foglalkozásuk van. Így tehát nyáron tízezer négyezer lélek lakik a ménespusztán. A hétezer állandó lakos közül kétezer református hívő van s hogy ezek lelki szükségleteiket kielégíthessék, az állam igen díszes és tágas református templomot építtetett, melyet szeptember 8-án fognak ünnepélyesen felavatni. Az 1906. évi tifusz-járvány arra készítette Darányi minisztert, hogy a mai egészségügyi követelményeknek mindenben megfelelő új járvány-kórház lesz. Együttal dr. Fejér József ménesintézetét főorvos előterjesztésére a tündes kórházat is lényegesen kibővíti. Jövő évben építik fel az új község-házát és az állami ménezárszékeket és vágóhidat,

amikor aztán ezekben a tekintetekben is mintatelp lesz Mezőhegyesen.

Borkiállítás Jászberényben. Jászberényvidéki bortermelők boraik értékesítése érdekében elhatározták, hogy az ősz folyamán Jászberényben országos jellegű borkiállítást rendeznek. A rendezőbizottság intézkedésére a bortermelő érdekeltség Koncsek polgármester elnöklété alatt most tartotta meg a kiállítás ügyében első ülését, melyen közel száz bortermelő vett részt s akik véglegesen megállapították a kiállítás napját is szeptember hó 27 és következő napjaira.

A hűség jutalma. A felsőelefánti uradalomnál melynek ez idő szerint a szociális és közjótékonyági munkásságáról ismert gróf Edelsheim Gyulay Lipót a gazdája, negyven éve van alkalmazásban Minár János. Az öreg cseléd hűségese és lankadatlan buzgalommal szolgálja az uradalmat, mely szolgálatba lépte óta gyakran cserélt gazdát s valamennyi urának kiérdemelte dicséretét és elismerését Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter Nyitra vármegye főispánjának jelentéséből tudomást szerezvén a dologról, díszreemmel jutalmazta meg a hűség és szorgalom öreg veteránját s intézkedett, hogy az érmet megfelelő ünnepség keretében nyújtsák át a kitüntetettnek.

A kormány visszatelepítési akciója. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter már a legutóbbi költségvetési vita során tartott beszédében jelezte, hogy az Amerikából visszavándorolt magyar gazdák elhelyezésére több nagyobb birtok parcellázását tervezi. Az ezen parcellázások által alakított birtoktesteken kizárólag kisgazdák és munkások fognak letelepíteni. Jelenleg Temes megyében Szentgyörgy község határában folyik a kincstár tulajdonát képező 700 katasztrális hold nagyságú birtok parcellázása. A telepítés itt egészen eltérő lesz a magánosok által eszközölt parcellázások alkalmával gyakorolt eljárástól, mert a minisztérium itt nagy súlyt helyez arra, hogy egyenlő nyelvű és egyenlő vallású telepesek foglalják el a parcellázott területet. Az Amerikából visszatérő telepeseknek tartják fenn a Valkány határában levő 160 holdas birtokot is. A gazdatársadalom legtekintélyesebb tagjai egyébként, maguk is bizalmas megbeszéléseket folytatnak, miképpen lehetne az Amerikából visszatelepülő kisgazdák részére minél több s minél nagyobb birtokot parcelláztatni.

Borgazdasági tanfolyam lelkészek és tanítók számára. Borászati szempontból kiváló fontossággal bíró községekben működő lelkészek és néptanítók részére a m. kir. földmívelésügyi miniszter a budafoki pinczemeszteri tanfolyam helyiségeiben a nyár folyamán borkezelési tanfolyamokat rendeztet. Két ilyen tanfolyam fog e hó folyamán tartatni, melyek egyikének megnyitása f. hó 2-án történt meg és tart 14-ig, a második tanfolyam pedig augusztus 16-án nyílik meg s tart augusztus hó 28-ig. Az első tanfolyamra 22 lelkész, illetve tanító vétetett fel s azok a megnyitásra mindannyian jelentkeztek is Budafokon. Már a második tanfolyamra is történt 20 tanítói és lelkészi jelentkezés, kik mindannyian szintén felvették. Ezen tanfolyamok célja az, hogy azokon résztvevő lelkészeknek és néptanítóknak mód nyujtassék arra, hogy az okszerű borkezelésre vonatkozó ismereteket elsajátítsák s e téren gyakorlati jártasságot is szerezzenek avégett, hogy az okszerű borkezelés terjesztésében a maguk részéről is közreműködjenek.

Folyóvízeinkről. A földmívelésügyi minisztérium vizrajzi osztályához érkezett jelentések szerint a Duna közepes vizállással Passautól Steinig emelkedik, lejjebb apad. Budapesten a vizállás ma 280 cm., tegnap óta 14 cm.-t apadt. — A Tisza alacsony vizállású és apad. A Dráva vizállása közepes és Záhonytól emelkedik, lejjebb apad. — A Száva alacsony vizállású és apad.

Szesztermelésünk. A magyar korona országainak ez év június havában, valamint a múlt év szeptemberétől bezárólag ez év június végéig terjedő idő szakban való szesztermeléséről és szeszforgalmáról a Budapesti Tudósító a következő végleges kimutatást közli:

Termelési adó alá eső szeszifőzők termelésre bejelentettek júniusban 1341 hi-t, a múlt év

TÉLIKABÁT 35, selyem vagy angol béleléssel **45,** prima díj. vagy átmeneti kabát **30** frt.

Csakis mérték szerint, első-rangu kivitelben
Angol készpénzrendszerű uriszabótermék
ZÉLINGER SAMU
Budapest, IV., Belváros.
Magyar-u. 3. I. em. Kossuth Lajos-
utca mellett — Telefon 118-59

ugyane havában elért eredményhez képest 30 hl-rel többet, a fentemlített időszakban 80.198 (+44.750) hektolitert.

Fogyasztási adó: Termeltek a szeszfőzőkben júniusban 52.182 (+ 8728) hl-t, az említett időszakban 943.609 (- 123.252) hl-t. Bevételtek fogyasztási adóval terhelt szabadraktárakban 40.197 (+ 8454) hl kontingenst és 3913 (- 9276) hl exkontingenst, összesen 44.110 (- 822) hl-t, az említett időszakban 501.910 (- 19.201) hl kontingenst és 53.816 (- 30.755) hl exkontingenst, összesen 555.726 (- 49.956) hl-t. Elszállítottak a fentemlített vállalatokból: 1. A fogyasztási adó lefizetése mellett júniusban 62.514 (+ 5836) hl kontingenst és 267 (- 20.279) hl exkontingenst, összesen 62.781 (- 14.443) hl-t, az említett időszakban 560.911 (- 120.606) hl kontingenst és 31.099 (- 61.894) hl exkontingenst, összesen 592.010 (- 182.500) hl-t. 2. A fogyasztási adóval terhelt: a) a magyar korona országában levő vállalatok részére júniusban 41.565 (+ 12.232) hl kontingenst és 4464 (- 9473) hl exkontingenst, összesen 46.030 (+ 2759) hl-t, az említett időszakban 515.429 (- 13.583) hl kontingenst és 52.747 (- 33.126) hl exkontingenst, összesen 568.176 (- 46.709) hl-t; b) a vám-vonalon át való kivitelre júniusban 122 (- 1166) hektoliter exkontingenst, az említett időszakban 2484 (- 5558) hl exkontingenst; c) másnemű adómentes felhasználásra júniusban 2870 (- 154) hl kontingenst és 8944 (- 1810) hl exkontingenst, összesen 11.814 (- 1964) hl-t, az említett időszakban 31.337 (- 957) hl kontingenst, 99.905 (- 5435) hl exkontingenst, összesen 131.242 (- 6392) hl-t. Kezdetleges szesz készlet az 1908-909 termelési időszak kezdetén 1908 szeptember 1-én a kisebb adótétel mellett 480.873 hl 42 l, a nagyobb adótétel mellett 51.546 hl 86 l. Fennmaradt szesz készlet az 1908-909 termelési időszak III. negyedének végén 307.338 hl.

A Generali forgalma. Az Assicurazioni Generali életbiztosítási osztályánál 1909. évi július hónapban 1852 ajánlat 12.424.527 korona 34 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 1451 kötvény 12.004.477 korona 93 fillér biztosítási összegre állított ki. F. évi január 1-je óta 11.905 ajánlat 101.353.968 korona 35 fillér biztosítási összeg erejéig nyújtott be és 10.260 kötvény 86.985.420 korona 41 fillér biztosítási összegre állított ki. Az 1909. január elseje óta bejelentett károk összege 5.973.328 korona 33 fillérre rug. Az életbiztosítási osztály kimutatott állománya 1908. december hó 31-én 132.855 kötvény után 972.108.481 korona 17 fillér tőkét és 1.846.873 korona 60 fillér járadékot tett ki, amire készpénzben 283.242.702 korona 29 fillér van tartalékba helyezve. Az 1908. évben az életbiztosítási osztály által kifizetett károk 16.675.889 korona 14 fillért tettek ki s az összes ágazatoknál a társulat alapítása óta (1831.) az évenkénti kimutatások szerint fizetett károk 837.794.591 korona 91 fillért tesznek ki. A biztosítás minden pótdíj nélkül érvényben marad a teljes összeg erejéig, ha a biztosított népfőlkélesi kötelezettségénél fogva hivatott be. A betérésselopás elleni biztosítási osztályánál ugyanezen hónapban 135 káreset jelentett be 45.417.61 korona összeggel, f. évi január elseje óta 722 káreset 197.042.50 korona összeggel került bejelentésre.

Hajókirándulás Budapest környékére. A kis Dunában Visegrád-Dömös közlekedő helyi gőzcsónok kifizető alkalmat nyújtanak kellemes hajókirándulásokra. A Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaságnak a kis dunában Budapest-Visegrád-Nagymaros-Dömös között közlekedő gőzcsónok Budapest-Eötvös-térről (V. kerület) d. e. 8.30, d. u. 12.30, 2.20 és 5.00 órákor indulnak s Szentendre, Leányfalu, Tahitótfalu, Tahi, Dunabogdány, Visegrád, Nagymaros érintésével Dömös közlekednek. Budapest II. kerület Pálffy-téri állomást a hajók mindenkor 10 percczel az Eötvös-téri indulás után érintik. A d. u. 12.30 perccel induló gőzcsónok csupán Dunabogdányig közlekedik. Ez a hajó vegyes járatu, azaz utasokat és teherárut szállít. E gőzcsónok csak II. és III. osztályú jegyeket ad ki a társaság. — Visszafelé Dömösről reggel 5.00, d. u. 12.45 és este 6.30 órákor indulnak a hajók és érintik a már fentebb felsorolt állomásokat. A vegyes járatu gőzcsónok pedig Dunabogdányból este 9.00 órákor indul vissza. A menetdíjak az összes helyi gőzcsónok rendkívül mérsékelték. A főváros közelében nyaralók előnyére kedvezményes jegyfüzetek is adatnak ki. Államhivatalnokok, katonatisztek, gyermekek féláron utazhatnak, katonák (tagérvény) a II. és III. osztályban szintén. Csoportos iskolai kirándulók köznapokon 50 százalékos kedvezményben részesülnek. A hajókon vendéglő is van, mely a társaság által ellenőrzött olcsó árak és figyelmes kiszolgálás mellett gondoskodik az utasok ellátásáról.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

TÖZSDÉK.

BUDAPESTI ARU- és ERTEKTOZSDÉ.

Gabonatözsde.

Budapest, augusztus 4.

A készpénzpiacra ma szilárd volt az irányzat. Gyenge magyar és igen bőséges román buza kínálat mellett a malmok jó vételkedvet mutattak és jobb árakat is szívesen fizettek. Így aztán igen élénk forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mintegy 100.000 q buza, közte 80.000 q balkán áru kelt el, a tegnapiaknál 10 fillérrel drágább árakon. A legdrágább eladási ár 29.80 korona volt 80.2 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 28.05 korona 78 kilós úszkös szerb buzáért. Egyéb gabonaművek közül a rozs 10-15 fillérrel drágább, a zab és a tengeri változatlan, az árpa bágyadt. Forgalmába került: 600 q rozs 19.60-19.80 koronás árakon, 1100 q zab 16.40-17.00 koronás árakon, 100 q zab 17.60 koronás áron és 100 q tengeri 15.70 koronás áron.

A határidőpiacra a mai üzlet alacsonyabb tengerentuli jegyzésekre lanyhán és a tegnapi zárlatnál némileg alacsonyabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folytán azonban a már említett okoknál fogva igen jó vételkedv mutatkozott, amely egyre fokozódott is, mire erőteljes haussemozgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán gyorsan és lényegesen emelkedtek az árfolyamok. Később nyereségi realizálásokra tulsulyra jutott a kínálat, ami az iménti emelkedést gyorsan eltüntette. Az októberi buza 8 fillérrel a tegnapi zárlaton alul, 27.60 koronán indult, 27.82-ig szűkött föl, később aztán újra 27.60-ig ment vissza és zárlatkor 27.62 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza hat fillérrel, az áprilisi buza tíz fillérrel, az októberi rozs szintén tíz fillérrel, az októberi zab tizenkét fillérrel, az augusztusi tengeri nyolcz fillérrel, az uj-tengeri tizenegy fillérrel gyöngült.

A készpénz jegyzése a mai tözsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	29.25—29.55
"	76	—	80	29.25—29.75
"	77	28.65—29.05	81	—
"	78	28.75—29.15	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	28.70—29.00
"	76	—	80	28.90—29.50
"	77	28.40—28.80	81	—
"	78	28.60—28.90	82	—
Pestvidéki	75	—	79	28.90—29.20
"	76	—	80	29.00—29.50
"	77	28.50—28.80	81	—
"	78	28.65—29.00	82	—
Bánsági	75	—	79	28.95—29.30
"	76	—	80	29.15—29.65
"	77	28.50—28.90	81	—
"	78	28.70—29.05	82	—
Bácskai	75	—	79	28.95—29.40
"	76	27.35—28.45	80	29.15—29.70
"	77	28.50—29.00	81	—
"	78	28.70—29.10	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	19.90—20.05
középmínőségű új	—	—	—	19.70—19.95
Arpa takarmány I-rendű	—	—	—	15.40—15.80
II-rendű	—	—	—	15.00—15.40
Köles	—	—	—	—
Zab I-rendű	—	—	—	16.40—17.20
II-rendű	—	—	—	—
Tengeri belföldi új	—	—	—	15.65—15.85
Korpa	—	—	—	—

Eladott:

Buza: Tiszavidéki: 200 q 80.2 k, 29.80 K, 100 k q 79 k, 100 q 80 k, 29.20 K, 100 q 78.5 k, 29.30 K, 100 q 78.5 k, 29.30 K.
Bánsági: 400 q 80 k 29.65 K, 100 q 79.5 k 29 K, 100 q 79.5 k 29 K üszkövű, 100 q 80 k 29.50 K, 200 q 79 k, 29.50 K, 100 q 78.5 k 29 K, 100 q 77 k 28.70 K.
Pestvidéki: 100 q 77.5 k 100 q 78 k 28.90 K, 150 q 76.5 k 28.70 K üszkövű.
Becskekeri: 2500 q 78 k 29.60 K.
Pancsovai: 3000 77.5 k, 29 K.
Román: 6000 q 80 k 29.10 K VIII. 20, 10000 q 80 k 29.10 K VIII. 15, 10.000 q 79 k 28.80 K VIII. 15, 3000 q 80 k 29 K mpt., 6000 q 80 k 29.10 K VIII. 20, 5000 q 80 k VIII. 15, 9000 q 80 k 29.30 K VIII. 20, 5000 q 80 k 29.40 K VIII. K, 100 q 80 k 29.20 K, 100 q 80 k 29.40 K, 3000 q 80 k 29 K, VIII. 20, 10.000 q 79.5 k 29 K aug. ber.
Rozs: 150 q 19.80 K kpf par 100 q 19.80 K kpf par, 100 q 19.70 K kpf par, 300 q 19.60 K kpf par.
Zab: 200 q 16.60 K kpf, 100 q 16.70 K kpf, 100 q 17 K kpf, 100 q 17 kpf, 500 q 15.50 K kpf par, 100 q 16.50 K kpf, 100 q 16.40 K kpf.

Tengeri: 100 q 15.70 K kpf.
U-sab: 100 q 17.60 K kpf raktár.

A határidőpiacra elkel:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg.-kint) 1909-re:

Buza októberre	18.80—13.78—13.96—13.80
Buza áprilisra	14.01—14.16—14.01
Rozs októberre	10.02—10.10—9.96
Zab októberre	7.64—7.65—7.60
Tengeri augusztusra	7.76—7.71—7.74—7.69
Ujtengeri májusra	7.02—7.09—7.02

1 óra 30 perccor zárulnak:

Buza októberre	13.84—13.86
Buza áprilisra	14.02—14.03
Rozs októberre	9.97—9.98
Zab októberre	7.58—7.60
Tengeri augusztusra	7.69—7.70
Ujtengeri májusra	7.02—7.03
Repcze augusztusra	13.85—13.95

Budapesti gabonaforgalom.

1909. augusztus 2-ától 1909 augusztus 3-ig.

	Erkezett	Elszállított
	méter mássa	
Buza	15926	101
Rozs	650	—
Arpa	4860	—
Zab	1518	—
Tengeri	18567	12727
Liszt	155	13134
Korpa	—	2439

Ertéktözsde.

A budapesti értéktözsde kiszámíthatatlan fordulatának egyikével ma ismét megváltoztatta a helyzetét. Már néhány nap óta egyre jobb vételkedv mutatkozik az összes forgalmasabb értékekre nézve, amelyek ennek folytán előbb lassan, aztán egyre fokozottabb mértékben javították az árfolyamukat. Amíg azonban eddig, bár kifejezetten szilárd volt az irányzat, csak egészen jelentéktelen forgalom fejlődött ki, addig ma már igen élénk volt az üzlet és az árfolyamok is gyorsabb tempóban emelkedtek. Így többek között az Osztrák hitel 645.50 koronáról 648.— koronára, a Magyar hitel 754.75-ről 757.25-ig, az Allamvasut 728.25-ről 730-ig, a Leszámitoló bank 480.50-ről 482-ig, a Jelzálog 442-ről 443-ra emelkedett. Különösen sürögösen volt keresve a Danubius, amely érték 325 koronáról 329 koronára javította a jegyzését.

Forgalomba került a mai üzlet folyamán: Magyar koronajáradék 92.65—92.70 koronán, Városi villamos vasut 271.—272.— koronán, Közúti 572 koronán, Magyar aszfalt 170 koronán, Hazai bank 279.50 koronán, Salgó 569.— koronán.

A előtözsden előfordult kötések:

Osztrák hitel 645.50—647.50—, Magyar hitel 754.75—757.50, Osztrák-magyar államvasut 728.25—729.50, Leszámitolóbank 480.50, Jelzálogbank 442.—, Rimamurányi 590.50—592—591.50.— koronán, Városi villamosvasut 271, Közúti vaspálya 572.— koronán.

A déli tözsdén előfordult kötések:

Osztrák hitel 647.25—647.75—648, Magyar hitel részvény 756.75—757.25, Osztrák-magyar államvasut 730, Leszámitolóbank 481—482, Jelzálogbank 443, Rimamurányi 591, Városi villamosvasut 272, Magyar koronajáradék 92.65—92.70 koronán.

Díjbiztosítások Osztrák hitelrészvényre: holnapra 3—4 korona, nyolcz napra 6—8 korona, aug. hónap végére 16—18 korona.

Utötözsde délután 4 órákor.

Osztrák hitel 648.75, Magyar hitel 757.75, Allamvasut 729.50, Leszámitolóbank 481.—, Jelzálog 443.50, Rimamurányi 589.75, Városi vasut 273.—, Közúti vasut 572.— koronán.

Bécsi gabonatözsde.

Bécs, augusztus 4. (Saját tudósítónktól.) A malmok nem voltak hajlandók a tulmagas árakat megadni, az irányzat nem javult és csak egyes kisebb kötések fordultak elő buzában és rozsbán szilárdan tartott árakon. Takarmányárak a hideg időjárás miatt nyugodt irányzatot követtek és áraik nem változtak. Kötött morvaországi buza, urasági áru 14.75 K. Csécsről és rozs 10.35 K, árpa még mindig ületlen, vásárlók nem jelentkeztek és a kínálat is aránylag csekély volt. Változott áru a szombati árfolyamokon maradt és kötött 9.50 K. Pöstyénből, merkantil áru 7.75 K. Lévaról.

Jegyzetett buza: tiszavidéki 15.10—15.50, bánáti 14.75—15.10, déliavasut 14.25—14.80, romániai 14.70—15.—

Rozs: tótfelvidéki 10.20—10.30, csepeli 10.15—

10.30, pestmegyei 10.25-10.40, déli vasuti 10.20-10.35, különféle magyar 10.15-10.25, osztrák 10.15-10.30. Arpa: takarmány 8.—9.65. Magyar tengeri 8.50-8.50. Cinquntin 10.20-10.45. Magyar zab 10-10.40, válogatott 10.40-10.60.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, augusztus 4. A külföldi mértékadó tőzsdék kedvező irányzatot jelentettek s arra való tekintettel is, hogy az uralkodó-találkozásokon elhangzott felköszöntők békéshangok, az előtőzsde irányzata szilárd volt. Főleg államvasuti részvények és szibányáértékek élénkültek, korlátok közt pedig csendes forgalom mellett simmeringi gépgyár, prágai vasmű és fegyvergyár részvényei javultak.

A déli tőzsde megnyitásakor az irányzat általában szilárd, nevezetesen hitelrészvények emelkedtek budapesti vásárlásokra. A forgalom későbbi során helyi realizációk következtében némi gyengülés állott be. Korlátértékek közül prágai vasműrészvények lényegesebben emelkedtek. Berlin nyugodt irányzatot jelentett.

11 órakor zárult:

Osztrák hitel 646.50, Magyar Hitel 757.—, Laenderbank 453.—, Államvasut 730.—, Déli vasut 109.26, Alpesi 656.—, Rimamurányi 592.—, Prágai vasmű 2526.—, Simmeringi 503.50, Fegyvergyár 664.—, Államvasuti élvezeti jegy 253.50 kor.

1 óra 30 perczkor jegyezték:

Osztrák hitel 647.—, Magyar hitel 757.—, Anglo 501.—, Bankgyesület 530.—, Földhitel —, Laenderbank 453.50, Magyar Jelzálog 452.50, Államvasut 728, Déli vasut 109.—, Dunagőzhajózási társ. 965.—, Dohány részv. 372.—, Cs. k. arany (vert) 11.34, Német bankv. 117.36, Osztr. Lloyd 493.—, 4.2 száz. ezüst jár. 96.80, Osztr. koronajáradék 95.80, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 647.25, Union-Bank 553.25, Osztrák Länderbank 452.90, Osztrák-magyar államvasut 728.75, Elbevolgyi vasut —, Alpesi részvény 656.—, 20 frankos 19.05, Londoni váltóár 239.87, Lipótkohó 467.—, Török sorsjegyek 185.25 K. Szilárd.

Bécs, aug. 4. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 113.25, Tiszai és szegedi kölcson sorsjegy 142.85, Magyar hitelbank részvény 727.25, Magyar leszámítoló és váltó részvény 484.—, Rimamurányi 533.35, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 92.65, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 92.40, Magyar nyeresim-kötv. sorsjegy 199.25, Kassa-Oderbergi Vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 442.— Magyar kereskedelmi bank —

Bécs, aug. 4. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 95.85, 4 százalékos osztrák arany-járadék 117.20, 1860-as sorsjegy 161.—, Osztrák hitelsorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 299.50, Bécsi Bankverein 529.40, Osztrák magyar bank 1764, Déli vasut 108.40, Dunagőzhajózási társ. 965.—, Dohány részv. 372.—, Cs. k. arany (vert) 11.34, Német bankv. 117.36, Osztr. Lloyd 493.—, 4.2 száz. ezüst jár. 96.80, Osztr. koronajáradék 95.80, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 647.25, Union-Bank 553.25, Osztrák Länderbank 452.90, Osztrák-magyar államvasut 728.75, Elbevolgyi vasut —, Alpesi részvény 656.—, 20 frankos 19.05, Londoni váltóár 239.87, Lipótkohó 467.—, Török sorsjegyek 185.25 K. Szilárd.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, augusztus 4. (Tőzsdejelentés.) A tőzsde-üzlet mai lefolyása nyugodt volt. Megnyitáskor a külföldi tőzsdék magasabb jegyzése és a nemzetközi értékpiacon észlelhető szilárdság hatása alatt általában szilárd irányzat kapott lábra. Kohóérték 10%-ig terjedő javulásokat értek el, kivéve bohumiat, amelyek 10%-ot veszítettek. Bányáértékek is gyengébbek voltak. Hazai bankok csekély forgalom mellett könnyebb árvesztéseket szenvedtek. Csak a német bank részvényei estek 10%-kal. Szilárdabbak hitelrészvények bécsi hírekre. Déli vasut és varsó-bécsi vasut kissé gyengült. Államvasut és Meridionale valamivel emelkedett. Amerikaiak közül Canada Pacific eladások következtében szenvedett. Járadékok, nevezetesen oroszok szilárdak. Hajózási értékek eladásokra csökkentek. Villamosgási értékek tartottak. A későbbi folyamatban gyengülés foglalt teret, amely az utótőzsdére is átterjedt, különösen bányá- és gyarmati értékekben eszközöltek eladásokat. 300-os kölcson és konzolok 0.10%-ot veszítettek. A készpénzpiac ipari értékei élénkek és jó ártartók. Napi pénz 3%, magánleszámítolási kamatláb 21/80/0.

Berlin, (Zárlat.) aug. 4. (Saját tudósítónktól.) Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék 99.80, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 203.90, osztrák hitelsorsjegy 20.70, Déli vasut 216.20, orosz bankjegyek 85.80, 4 százalékos új orosz kölcson 188.90, Disconto Commandit 166.10, Dinamitruszt 195.70, Harpeni 99.20, Unifikált török járadék —, 4.2 százalékos ezüst jár. —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 95.50, Magyar koronajáradék 92.80, Osztrák-magyar államvasut 156.20, Bécsi váltóár 85.15, Olasz járadék —, Alt. villamosági Edison 234.30, Gelsenkircheni 185.80, Laurakohó 185.50, Gyöngült.

Frankfurt, (Zárlat.) aug. 4. 4.2 száz.-os papírjáradék 99.30, 4 száz.-os osztrák ar.-jár. 99.40, Magy. ar.-jár.

95.50, Osztrák hitelit. részv. 204.20, Osztrák-magyar államvasut 156.—, Eszakyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.15, Bécsi Bankverein 134.40, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcson 79.—, 4.2 százalékos ezüstjáradék —, Osztrák koronajáradék —, Magyar koronajáradék 96.30, Osztrák-magyar bank 93.—, Déli vasut részvény 127.—, Elbevolgyi vasut 20.70, Bécsi váltóár 85.16, Párisi váltóár 811.16, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) aug. 4. 4.2 százalékos ezüst járadék 99.—, 1860. sorsjegy 162.50, Déli vasut 20.40, 4 százalékos aranyjáradék 99.20, Osztrák hitelsorsjegy 204.15, Osztrák-magyar államvasut 156.—, Olasz járadék 104.60, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 95.60, Nyugodt.

London, aug. 4. Angol consol 84 1/8. Páris, (Zárlat.) aug. 4. 3 százalékos francia járadék 98.12, Osztr. aranyjáradék 101.83, Magyar aranyjáradék 97.05, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 500.—, 3 3/4 százalékos Olasz járadék 103.95, Déli vasut elsőbbségi kötv. 282.—, 5 százalékos marokkói járadék 517.—, 4 százalékos 1890. román kölcson —, 4 százalékos kons. amort. román jár. 92.80, 4 százalékos amort. román járadék 94.—, 5 százalékos orosz járadék 102.72, 4 és fél százalékos 1909. orosz jár. 96.15, 4 százalékos spanyol jár. 96.55, 4 százalékos unikiált török jár. 94.80, Török sorsjegy 175.35, Török dohányrészvény 395.— Osztrák földhitelintézet 1204, Osztr. Länderbank 487.—, Magyar jelzálogbank —, Banque de Paris 16.42, Banque Ottomane 715.— Osztrák-magyar államvasut 728.— Déli vasut 113.—, Meridionalvasut —, Hartmann gépgyár 543.—, Rio Tinto 1933.—, Sucrerie d'Égypte 34, Tula 341, Urikányi köcszén 162.—, Chartered 41.75, De Beers 392.50, East Rand 137.—, Jagersfontein 172.50, Trans. Land Cop 80.75, Váltó Amsterdam (rövid) 208.25, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.93, Váltó Belgiumra (rövid) 3/16, Olasz aranyváltó (rövid) 3/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/32, Csekk Londonra 251.95, Magánkamatláb 1 1/4. Tartott

Üzleti tudósítások.

Értékskonvmvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbizalmi igazgatósága.) Augusztus 4-én. Előző napi eladatlán maradvány 280 drb sertés, 30 drb süldő, 2 drb malacz. Pótfelhajtás — drb. sertés, — drb süldő. — drb malacz. Mai felhajtás 1323 drb sertés, 9 drb süldő, 11 drb malacz, összesen 1603 drb sertés, 39 drb süldő, 13 drb malacz. Eladott 1324 drb sertés, 9 drb süldő, 11 drb malacz. Mai maradvány 279 drb sertés, 30 drb süldő, 2 drb malacz.

Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felül életsúlyban 106—116 fill., életsúlylevonással — fillér. II-odrendű 280—350 kilogrammig 108—110 fill., életsúlylevonással — fillér, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül élős. — fillérig, életsúlylevonással 134—147 fillérig, fiatal közép 220—300 klg.-ig — fill. életsúlylevonással 134—148 fill.-ig, fiatal könnyű 220 kilogrammig — fillérig, levonással 130—142. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogrammig — fill.-ig, életsúlylevonással 142—147 fillérig, belföldi süldő —120 fill.-ig, külföldi süldő — fillér, malacz —120 fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősúlyban értendő. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Kőbányai sertéspiac.

Budapest, aug. 4. Hizott sertésárak. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 klgon felül) 140—142 fillér, fiatal közép (páronként 251—320 klg.) 142—144 fillér. Magyar szedett: Közép (páronként 240—280 klg.) 143—144 fillér, könnyű (páronként 240 klgig) 145—146 fillér. Sertésétszám: 1909. aug. 1. napján volt készlet 30461 darab sertés, 2-án felhajtott 195 darab sertés, 2-án elszállított 314 darab sertés, aug. 3. napjára maradt készlet 30342 darab sertés. A hizott sertésüzlet irányzata nyugodt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Augusztus 4. —

Elnevezések. A pénzügyminiszterium vezetésével megbízott miniszterelnök Reitmanner Gyula végzett joghallgató, e-re lakost pénzügyi fogalmazó gyakornokká az egr-i pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségben, Balogh Ignác nyíregyházi díjtalan számgyakornokot ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi számgyakornokká a nagybecskereki pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőszéghoz;

Smidt Károly, Schneider Mihály, Rónai Lajos, Szakács Imre, Tolnay Károly, Kattauer Jenő, Elő József, Theimer József, Antal Ferencz, Dercsi Dénes, Székely István, Bender Ignác, Lutsche Mihály, Szopko Árpád, Tussel Ökön, Coza Emil, Fényes Jenő, Gedő László, Vecsei Sándor, Molnár István, Fancsovics Rezső, Seregély Géza, Rácz Jenő, Radványi Imre, Pilz Imre, Laczkó Géza, Gesztessy László, Klein Armin, Bartha Zoltán, Mengay Adolf, Frivaldszky Tibor, Winkler József, Adler József, Róth Károly, Sztankay Jenő, Strouhal István és Beer Antalt a budapesti, illetve zágrábi posta- és távirdeképző tanfolyamok végzett hallgatóit, ideiglenes minőségű posta- és távirdegyakornokká;

a pozsonyi ítélőtábla elnöke Karsai Béla vágányhelyi járásbírói díjtalan joggyakornokot a pozsonyi ítélőtábla területére díjas joggyakornokká nevezte ki.

Népmagyarosítás. A belügyminiszter Klein Sándor jászberényi lakos családi nevének „Kis”-re kért átváltotatását megengedte.

Pályázatok. A nagyváradi posta- és távirdeigazgató-sághoz a Dögén (Szabolcs-vármegye) és Krokán (Arad-vármegye) betöltendő postai ügynöki állásokra augusztus hó 20-ig; a szolnoki törvénytörvények elnökehez jegyzői állásra két hét alatt nyújtandók be a szabályszerűen felzerelt kérvények.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az utóbbi 24 óra alatt Erdély kivételével csaknem mindenütt volt kisebb-nagyobb zivataros eső, amely többnyire 5 mm.-en felül emelkedett és helyenkint a 10 mm. is meghaladta. Ma reggel jobbra borult és több helyen esős idő uralkodik. A Dunántulon s részben az Alföldön is élénk szél keletkezett. A hőmérséklet ma reggelre nyugat felől észrevehetően süllyedt, a maximum Debreczenben, meg a Délvidéken 35 C° és a minimum Arvaváralján 7 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Változóan felhős idő várható lényegtelen hőváltozással és elvélve — inkább csak délen es keleten — esővel vagy zivattal. (Sürgönyös: Változékony, enyhe, elvélve csapadék, zivatarok.)

Table with columns: Allomás, Légyonás mm, A hőmérséklet Celsius széklet, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérséklet max. min. Rows include locations like A-Szalatina, Ungvár, Késmárk, etc.

VIZÁLLÁS.

Table with columns: m é t e r, Tisza, m é t e r. Rows include locations like Duna, Szentgyörgy, Bács, etc.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap. Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MATYÁS.

Egyik üzlethelyiségünk fel-
hagyása folytán a drágább
minőségű vadászfegy-
vereket, míg a kész-
letünk tart,

leszállított ar- ban szállítjuk.

Erre vonatkozó jegyzékünk
most megjelent s kifeje-
zetten

leszállított aru
vadászfegyver-jegyzék

kérendő, mely hérmelve
küldetik.

Aufrecht és Goldschmied

1. évi augusztus havától
kizárólag csakis

Bpest, VII., Rákóczi-ut 30.

Am.kir.szab.osztálysorsjáték

IV. osztályának huzása

már jövő héten, augusztus hó 10., 11. és 12-én lesz.

A XXIV. sorsjátékban rövid idő alatt még

12 millió 751.500 koronát

sorsolnak ki készpénzben.

A IV. oszt. vételsorsjegyek ára:

(új vevőknek)

Egész sorsjegy . . K 104.—
Fél " . . . . . 52.—
Negyed " . . . . . 26.—
Nyolczad " . . . . . 13.—

Megújítási árak:

(akik már a III. osztályban résztvettek)

Egész sorsjegy . . K 40.—
Fél " . . . . . 20.—
Negyed " . . . . . 10.—
Nyolczad " . . . . . 5.—

Sorsjegyek utánvétellel vagy az összeg elő-
zetes beküldése mellett rendelhetők meg.

Török A. és Társa bank ház

Legnagyobb osztálysorsjegy-üzlet.

Budapest, Szervita-tér 3. sz.

FIÓKOK: VI., Teréz-körút 46., V., Váci-körút 4.

Távíratí czím: „Törökék“ Budapest.

KÜLÖNFÉLÉK.

Visió.

Ideges lázak pásztora az este,
Meghajtja őket a nagy éjszakán,
Sötét gubáján vérpírós virágok
És lángkoszoru borzas nagy haján,

A legforróbb csók a vezér kolompos,
Vad ölelések futnak a nyomán.
Hátrább bizogva jár a szürke bánat.
Testvére a hit, beleges, sovány.

Vontatva jönnek sápadt zokogások
S az ős csalódás vad, könyörtelen.
Aztán üres, megtört, kiabáló ányak,
Mind tompa, fásult, mint a sirvelem . . .

És jönnek lopva csendesen utánam,
Mikor a lelmem már elszendereg.
Körém guggolnak s úgy várnak a porban
És megcsipdesnek, hogy még nem megyek.

S én lehunytt szemmel verekszem velük meg,
Síró szavam betölti a szobát
És hallom, hallom felpattogni, bugni
A pásztor este sötét ostorát . . .

Böky György.

(Hugó Viktor és — tíz hordó rum.) Egy régi
adomát elevenít fel most a „Les Marges“ című
francia folyóirat. Martinique szigetéről egyszer
tíz hordó rum érkezett a párisi vámhivatalba,
„V. Hugó, Páris“ címre. A vámhivatal legott
értesítette a küldemény megérkezéséről a nagy
poétát, aki sietve hozatta haza az egyik hordó
rumot. Egy-egy hordóban háromszáz liter rum
volt. Két hónap múlva Hugó hazahozatta a második,
később a harmadik hordó rumot. Ekkor azonban az
a váratlan fordulat történt, hogy a vámhivatalban
megjelent valami Vincent Hugó nevű ur és köve-
telté, hogy adják ki neki a címére érkezett tíz
hordó rumot. Nagy felfordulás támadt erre az
egész vámhivatalban. Megmagyarázták a rosszor-
jött embernek, hogy a szállítólevélen csupán a
kezdőbetű volt kitüntetve és a közelebbi cím

titányzott; jogosan hitték tehát, hogy a küldemény
a nagynevű költőt illeti.

— A költő három hordó rumot el is fogyaszt-
ott — magyarázták a vámtiszték.

— No, hát akkor önök fizetik meg az árát.
Tüstént megyek az ügyvédemhez — patogott az
igazi címzett.

A vámhivatalt csakugyan kártérítésre kötelezték.
Hugó Viktor teljesen kimaradt a játékból, mert jóhi-
szeműségéhez kétség sem férhetett; azt vélte ugyan-
is, hogy a tíz hordó rumot valamelyik martinique-i
tisztelője küldte neki ajándékba. Csak azt nem tudták
megmagyarázni, hogyan fogyaszthatott el a költő
900 liter rumot három hónap alatt! Később azután
kiderült, hogy a költő a rumot egy borkereskedő-
nek engedte át bourgoundi borért cserébe. Ez a
története pedig annak idején Paul de Cock fia
révén terjedt el Párisban, aki vámtisztviselő volt
és így jól ismerte az ügyet.

(A kígyó mint hálvány.) Az afrikai kígyó kultusz,
amely a földrészt nyugati felében annyira el van
terjedve, a keleti részen ma már csak elvétve talál
hívekre. Ugandában azonban csak nemrég még
igen érdekes vallásos népszokás volt divatban. A
Viktória Nyanza-tó nyugati partján élt egy nép-
törzs, melynek a partmenti erdőben temploma volt
s ezt a templomot egy Mutima nevű család őrizte-
lére bízták. A kör alakú sátor templom két részből
állt: az egyikben egy szent kígyót tartottak, amely-
nek külön papnője volt, aki sohasem mehetett férj-
hez. A szent állat egy asztalra emelvényen tartó-
zkodott és olyan szelíd volt, hogy sohasem kíván-
kozott ki a szabadba. A templom másik részé-
ben egy pap, az ugynevezett „médiüm“ lakott
segédjével. A kígyónak voltak „szent tehenei“ is,
amelyeknek tejéből minden nap kapott. A kígyó
főereje abban állott, hogy a gyermekáldás előidé-
zőjének tartották s ezért a fiatal, vagy gyermek-
telen házaspárok áldozatokat mutattak be neki
és gyermekáldásért könyörögtek hozzá. Legkülö-
nösebben ujhold idején ünnepezték a kígyót. Erre
az ünnepre már jó előre készülődtek s hét nap-
pal előtte felhagytak minden munkával. Mikor
a hold megjelent, megütötték a dobokat, a
nép összeseregett a templom előtt és áldozato-
kat mutatott be. A főpap, aki egyuttal a törzs
főnöke is volt, összeszedte az áldozati ajándékokat,
közölte a kígyóval, hogy mit hoztak s mit kíván-
nak tőle, aztán a szertartási ruhába öltöztette a
médiümet, hogy az alkalmas legyen a kígyó lelke-
nek átvételére: hátára marhabőrt, mellére leopard-

bőrt akasztott, fejére pedig kecskebőrsapkát tett,
mely gyöngyökkel volt díszítve. Miután a médiüm
aggyal kevert tejet ivott a kígyó szent csészéjé-
ből, átvándorolt belé a kígyó lelke s a földre vetve
magát, kígyózó mozdulatokat tett és különös han-
gokat hallatott. Ezeket a hangokat egy tolmács a
templom előtt összegyűlekezett néptömegnek meg-
magyarázta, míg végre a folytonos dobpergés kö-
zött a médiüm hangja mindjobban elhalt s végre
maga is teljesen hipnotikus álomba merült. Hét
napon keresztül ezt a szertartást mindennap meg-
ismélték.

(Keresztényből buddhista). Sydney városában
kinos feltűnést keltett egy nem mindennapi át-
térés. Miss Elsie Thompson, egy csinos és kedvelt
londoni színésznő megváltoztatta ősei vallását s
becsületese angolán hitéről áttért Buddha hitére.
Cselekedte pedig ezt a férje kedvéért, aki Indiában
nagy ur, t. i. Tikasi maharadzája. A színésznő
India nagyobb városaiban vendégszerepelt, ott
ismerkedett meg vele a maharadzsa. Belé is szere-
tett egy-kettőre annyira, hogy feleségül kérte azon-
nal. Miss Thompson hajlott volna szóra, de csak
azzal a feltétellel, ha ő lesz a maharadzsa egyetlen
felesége. A maharadzsa megígérte ezt, de ő is föl-
tétellel állott elő: azzal a kikötéssel, hogy szive
hölgye viszont térjen az ő vallására. Miss Thompson
leparolázott s erre kezdetét vette az előkészítés
munkája. Heteken át tanulta a kisasszony a hindu
egyházi és társadalmi szokásokat. Végre nagy-
számu hindu vendég jelenlétében lejátszódott a
tulajdonképeni szertartás. Miss Thompson hindu
ruhában keresztbe rakott lábbal leült egy gyé-
kényre; a karja válg csupasz volt. Szentelt víz-
zel kellett meglocsolnia magát, majd a kezét, ar-
czát is megmosnia benne; azután égő olajat ün-
tenie egy kis szantálfa-máglyára s közben varáz-
szókat mondania. Ezután a házassági szertartásra
és a lakodalmi lakomára került a sor. A sydney-i
angol kolóniát a művésznő hitehagyása annyira
felháborította, hogy tüntetően távol maradt az es-
küvőtől.

(A fűtülés joga.) Cremonában egy bíró salomoni
ítéletet hozott több színházlátogató ügyében, kiket
bepanaszoltak azért, mert az előadást zavarták. A
bíró felmentette őket a következő ítéllettel: Aki
fizet, az szabadon nyilváníthatja véleményét. A
fűtülés és püsszegés pedig véleménynyilvánítás.
A taps szintén az. Tehát vagy mindkettőt meg-
kell büntetni, vagy egyiket sem. Aki fizet, az fű-
tülhet is.

SZÍNHÁZAK
Csütörtökön, 1909 augusztus 5-én

Főv. Városligeti Színház
Műsor:
Péntek: Zsuzsa.
Szombat: Jánoska.
Vasárnap: Jánoska.

Az Erdészleány.
Operett három felvonásban.
Kezdete 1/2 8 órakor

Műsor:
Péntek: Az Erdészleány.
Szombat: Az Erdészleány.
Vasárnap: A Vándor úr.
Vasárnap: A Vándor úr.

Király Színház
Zsuzsa

AMERIKAI PARK
Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 4-49.
Nyitva d. n. 6 órától reggel 4 óráig.
Ma a szenzációs új augusztusi műsor.
A nagy variató színpadon:

FRED MARION a világhírű hangszerművész.

The Maiss
détokfejművészek
és a többi 16 világhírű művész.

Olms és Carboth
komikus színlőrök.

A Tabarin Moulin Rougeban:
Műsor:
Péntek: A madarasz.
Szombat: Színesvér.
Vasárnap d. n.: A fű leány.
Fő: Színesvér.

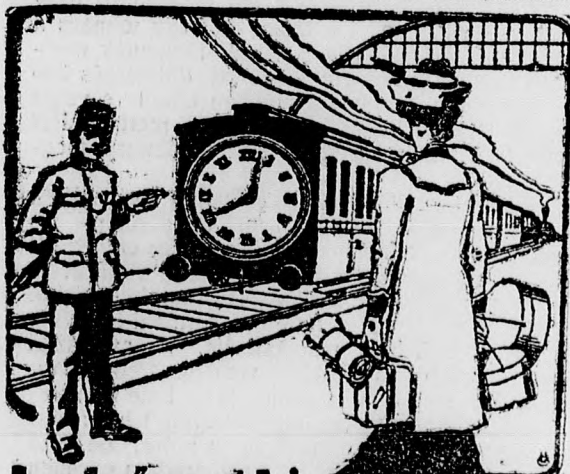
JARDIN de PARIS
Városliget, Erzsébet királyné-ut. Telefon 167-25
Kezdete 9 órakor.

Teljesen új augusztusi műsor.

Bodzona Bradski, Claire Waldoff,
(Chat noir Berlin) Németh Juliska,
Heta von Lessen, Willy Prager,
Jerenczy Károly, Felix Feiden stb.

A TABARIN BAL MABILLE-ban
12 órakor kezdődik!!
12 órakor kezdődik!!
12 színtelen teljesen új műsor!!

Jegyek 4 órától 4 óráig Előre és Később válthatók
Andrássy-ut. 4. (Telefon: 27-88)

Lekészett!
mert nincs jó órája, pedig megbízható, pontos járása órái

POLGÁR KÁLMÁN
műrész
BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 29. szám
részletfizetésre is vállalkozhat szigorúan szabott áron.
Járások és vidéki megrendelésekre különös figyelem!
Nagy képen árjegyzék ingyen és bérmentve küldeték

CIRKUSZ BEKETOW
Városliget. Telefon 107-46.
Ma, csütörtökön, aug. 5-én
2 Fényes Előadás 2
Délután 4 és este 8 órakor.
A délutáni előadásban egy a felnőttek, mint gyermekek fele árát fizetnek. Mindkét előadásban egyenlő műsor.

BRÁZAY MENTHOLSZESZ

Brázay Mentholszesz
legmegbízhatóbb házszer.
Biztos segítség!
Erősít! Üdit!
Egészségünket megóvja!
Kapható mindenütt!
Próbaiveg ára 40 fillér.

Pénzkölcsönt
4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapján
15 évi birtokra, jövedelmekre,
fővárosi, vidéki, városi és
Budapest környékén levő
bérházakra I., II., III. ho-
lyoz 15-60 évig törleget-
hető. Személyhittelt tisztvi-
selőknek gyorsan eszköz-
zölhetik.

HOFMANN JAKAB
bankbizományi iroda, Bu-
dapest, Teréz-körut 1/a.

Vasbutor.
Részleg 35 fill, gyermek-
ágy 11, öszzecsukható vas-
ágy 5, ágyléttét vaskeretű
5.50, fakeretű 3.50, réz-
garnis 2.50. Összecsukható
tábori ágy acélsodrony-
nyal 8.-, sodronyfonat
kerítést, vaskaput legol-
csóbbban szállít Hicker Gy.
gyára Holló-utca 3/E.
Telefon 22-66. 26975

Szabadalom-értékesítés.
Heller Augusztai mozdonyvezető Grázban és Erste steier-
markische Strickmaschinen-, Eisen- und Metallwaaren-
fabrik W. Friedrich cég Grázban a 38510. számú és
„Excenterrel működtetett tolorudas ablakzár”
ezimű magyar szabadalom tulajdonosai magyar szaba-
dalmuk gyakorlatbavétele céljából magyar gyárosok-
kal összeköttetést keresnek. A szabadalom tulajdonosai
hajlandók szabadalmukat esetleg el is adni, gyártási
engedélyeket adni, vagy más, a szabadalom kivételére
vonatkozó megfelelő javaslatokat elfogadni. Bővebb fel-
világosítással szolgál a
Szabadalmakat Értékesítő Vállalat (Pásztor cég)
Budapest, VII., Erzsébet-körut 17.

100.000! Most került forgalomha!
Zilahy Ágnes szakácskönyvének
100.000-ik példánya. Ez bizonyítja legjobban
a könyv jóságát, hasznavehetőségét.
Ára szép kötésben 3 korona 60 fillér.

Megrendelhető Singer és Wolfner könyvkereske-
desében Budapesten, VI., Andrássy-ut 10.

Mai korban
kell, hogy zongoraoktatásban részesítse gyermekét
minden
intelligens család
szívesen is tenné, de egyik másik
nincs
azon helyzetben, hogy készpénzért, vagy nagyobb
részletfizetésre zongorát szerezhessen be. Alulírott
részvénytársaság feladatává tűzte, hogy kiváló gyárt-
mányú zongorát u. m. Ehrbar, Knabe, Chikering,
Stingl, Lauberger és Gloss stb. a legkedvezményesebb
módon, kényelmes csekély havi fizetésért nagyobb
előleg, váltó, kezes és bankszöveket nélkül juttat
a közönségnek. Bővebb felvilágosítást nyújt
„MUSICA” részvénytársaság
(igazgató: Sternberg Dezső)
zongora-telepe. Eufon tölesérnélkül grammofofon és
művészlemezek főelárúsítása.
Budapest, VI., Teréz-körut 1. sz. alatt
Telefon 4-81. Telefon 4-81.

Az En Újságom
előfizetési ára:
egyedévre 2.50, félévre 5.-, egész éve 10.- kor.
Singer és Wolfner, Andrássy-ut 10. szám.

68520. II. A. szám.

Hirdetmény.

A nagykőrösi, verseci, békéscsabai, bajai és kiskundorosmai m.
kir. menteleposztály részére 1909. november 1-től 1910. október 31-ig
szükségelendő kenyér, zab, széna és alomszalma, ágyszalma és kemény
tízifa szállításának biztosítása végett 1909. augusztus 25-én délelőtt
9 órakor a nagykőrösi mentelepparancsnokság számvevő irodájában
írásbeli zárt ajánlati árlejtés fog tartatni. A közelebbi feltételek a nyil-
vános helyeken kifüggesztett hirdetményekből kivehetők, vagy pedig a
nagykőrösi mentelep parancsnokságánál, valamint a fentnevezett mén-
telep osztályoknál megtekinthetők, ahonnan a feltételeket tartalmazó hir-
detmény kívánatra meg is küldetik.

Az osztályonként szállítandó cikkek körülbelüli összértéke a követ-
kező: Nagykőrös 45.000 kor., Versec 53.000 kor., Békéscsaba 50.000
Baja 48.000 kor. és Kiskundorosma 38.000 korona.
Budapest, 1909. július hóban.

M. kir. földmívelésügyi miniszter

Bouvet-Ladubay
legjobb és legolcsóbb
francia porcelán.
Vezétképviseletőség:
PRÁGA,
Senkoviccka 30.

Berson
Teljes
gummi
sarok.

Berson gummi sarok
nélkül
a legdrágább cipő is tökéletes. A szőjegyre
Uyelnai teszték:
BERSON
legjobb gummi-sarok a világon. Kapható minden
bőr-, cipő-, gummi-áru- és drogeria üzletben.
Nyugyan széthúzható
SIEGMUND BEER & SÖHNE,
WIEN, VII.

Berson
Kerek gummi
sarok.

KÉRJÜK mindenütt, divatkereskedésben és szabónál, helyben és vidék... KOCH-félc szabadken a... mozgást megengedő minden államban szabadalmazott tollkőnyű, vízmentes kőrgallért.

Ahol nem kapható, kérjük direkt KOCH TESTVÉREK Budapest, IV., Károly-körút 26. sz. alatti szabócézéghez fordulni. Mintát és árjegyzéket bérmentve küldünk. Árak: 25 koronától 48 koronáig.

ELŐPATAKIE FORRÁS KIVÁLÓ VASAS SAVANYUVIZÉ GYOMORBAJÓK ÉS SÁRGASÁG ELLEN... MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI RT. BATHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

Alkalmi Butoráruház

Legolcsóbb bevásárlási forrás butorok, garnitúrák és szőnyegekben! BALASSA és RÓNA butoráruháza Budapest, VI., Eötvös-utca 17. sz. (Andrássy-ut sarok.)

A MAGYAR BÜNTETŐ TÖRVÉNYKÖNYV

a büntettekről és vétségekről. (1878: V. és 1879: XL. t.-cz.) Kiegészítve az 1908. évi XXXVI. törvényekkel, (a büntető törvények és a bünvádi perrendtartás kiegészítéséről és módosításáról, valamint a fiatalok törhetők bűnügyeinek elállása tárgyában 1908. évben kiadott miniszteri rendelettel) és a vonatkozó törvényekkel és betűrendes tárgymutatóval.

Ara 1 kor. 60 fillér.

FÜGGELÉK

a magyar büntető törvénykönyvekhez, amely az 1908: XXXVI. t.-cikklet és a m. kir. igazságügy-miniszter 20.003/1908. számú rendeletét tartalmazza.

Megjelent az Atheneum Irodalmi és nyomdai r.-t. könyvkiadóhivatalában (VII., Rákóczi-út 54.) és kapható úgy ott, mint minden könyvkereskedésben.

Nálam

BUTOR

Iskolásként a következő fizetési feltételekkel szeresheti be: 100 koronáig havi részlet 6 korona, 200 koronáig 10 korona, 300 koronáig 15 kor., 500 koronáig 20 kor., 600 koronáig 25 korona, 800 koronáig 30 korona, 1000 koronáig 40 kor. stb. Előlegül 20 százalék fizetendő.

SÁNDOR IGNÁCZ

butorkereskedő, V., Bank-utca 7. (volt Sétány-utca), Bazilikatemplom közelében, Váci-körút mellett. — Butoralbumot 1 korona, bélyeg ellenében küldök. Telefon 104-84.

RÉPÁTI VIZ

AZ ÉGVÉNYES ÁSVÁNYVIZEK GYÖNGYÉ HURUTOS BANTALMAK ELLEN. TIZ PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK. FÖLÉRÁKAT: MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI RT. BATHORY-U. 5. TELEFON: 162-84

THE GRESHAM

Életbiztosító Társaság Londonban. ALAPITTATOTT 1848.

Magyarországi Igazgatóság Budapest

V., Ferencos löszel-tér 5-6. (széki palotában)

Elfogad életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint, előnyös díjak és feltételek mellett. A Gresham ötvényfeltételei kiválóan liberálisak.

Magyarországi igazgatótanács

- Gróf Andrássy Géza v. b. t. t. országgy. képvis., elnök; Balffyány Tivadar gróf országgyűlési képviselő; Benyovszky Sándor gróf országgyűlési képviselő; Dr. Gerebény György kincstári joggyi főtanácsos; Karátsonyi Jenő gróf v. b. t. t. országgy. képviselő; Boglári Simon Jakob a budapesti tőzsde alelnöke.

igazgatók: Beckelt A. Reginald Schuk István

Vagyondíjazás 1907. december 31-én 235,857,564.35 K. Érvényben levő biztosítások — 600,000,000.— Biztosított feleknek befizetett — 564,523,685.95 Magyar értékek, elhelyeztet díjtartalék 27,436,055.10

GRAND HOTEL SAVOY MÜNCHEN. Elsőrangú szálloda, kávéház és étterem. Szobák naponta 2 márkától, központi gőzfűtés, villamos világítás, lift és minden modern kényelem, omnibusz a vonathoz. Nagy Cafe Restaurant német zenekarral és Bar cigány zenével. Tulajdonos KÖNIG KONRAD.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE! JEGYÜRÜK, HÁZAJÁNDÉK-TÁRGYAK A LEGELŐNYÖSEBBEN POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERESZ-és MŰVÉSZ-üzletében szerezhetik be. BUDAPEST, Erzsébet-körút 29. VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOTT FORDÍTOK. ÁRJEGYZÉK 20 00 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Ki életét szereti, csak a „ROPS” biztonsági gyorsfőzőt használja. Tűzveszély kizárva. Ha főlborul elalszik. Szesz ki nem folyhat. Szesz fogyasztásban igen takarékos. Tartós, szolid kivitelben, önozott vasból ára Budapesten 4 korona. Kapható minden jobb szakmába vágó üzletben, Budapesten és vidéken. Ha valahol nem kapható, sziveskedjék hozzánk fordulni. Képes prospektus ingyen és bérmentve. ROPS Fémáru Részvénytársaság Budapest, V., Váci-ut 74-Eg. Telefon 106-58.

B hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

B hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható...

Akar nőülni? több mint 600 gazdag Tölgylegységben. Urak, vagyon nélkül is jelentkezzetek azonnal!

Egy 7 szobás csinos uri ház, 10 hold park és földdel, közvetlen a vasút mellett eladó...

Liszttharmat szülő betegség elleni Kuty-féle 13363/909. számú szabadalmi szer...

URAK főleg a gummi VIRGO az ideális ÖVSZER három dobozzal...

Mária Immaculata internatus és szanatórium Ft. u.

Művelt családok leánykái részére, nagy olvanknak, akik fél az egészségi szempont is fontos.

Zálogczédulát briliáns-követ, aranyat, ezüstöt, ékszert veszek.

Parlamentari gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépirás és magyarnémet levelezés-oktatás.

Pénzszekrények és amerikai íróasztalok, használtak és újak...

Hurutos Bántalmak hatáscs és Kellemes gyógyszere a Réthy féle cukorka...

Káposztának száza hatól 8 forintig, görögdiunye hatól 10 forintig, ezukordinye tiztől 15 forintig...

Pólvizsgálatra javítóra, póterettségire, bármilyen vizsgálatra előkészít: «Sülnidei Tanfolyam»...

Magántanulókat a gymnasium alsó 4. osztályából havi 60 korona fizetéssel teljes ellátásra...

Brilliantot, aranyat, ezüstöt, ékszert és régiséget veszek és eladok.

Kwizda-féle Fluid Még bevált aromatikus beáztatás az inak és izmok erősítésére...

Réz és vasbutor gyári áron, réz hálósza-ba berendezések a leghiresőbb amerikai módszer szerint készítve...

Ingyenes gépirás-tanítás. Kedvezményes magyar, német gyorsíró-oktatás. A «Stenografia» Országos Gabelberger magyar, német gyorsíró- és gépiróiskolában...

zongorát, pianót, czimbalmot, hegedőt. Késszámú bent áron a legújabb rendszert bankhitel...

Ajtók, Ablakok, vasredőnyök, használtak és újak, bármilyen méretben és alakban, igazoláson kaphatók.

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐ-UT 123. Telefon 62-80. +Soványág+ Az egyedül eredményes kísérlet háziismer a dr. William Harley tanár...

Pénzt rögtön butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra...

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferencciek tere 3 főemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek...

Ingóságokat értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából.

Titkos betegségek húgycsőfolyás, húgycsőszűkület, hólyagbántalmak, altesti sebek, hórbetegségek, bujakór (syphilla) az önfertőzés utókövetkezményel, olgyongált férfiférfő, női bajok, fehérfolyás, stb. stb.

Dr. Garai — szakorvos — rendelő intézetét Budapest, VI., Andrassy-ut 24. FELTÜNÉS NÉLKÜL eredményes gyógyítás levélhog is.

BUTOROK áló-, ebédlo-, szalonberendezések, továbbá nriszoba, iroda-berendezések, réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök...

Kárpitos nyergesek részére mindennemű kellekek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszomángyár Részv. társ.

Jó és olcsó nyaraló és üdülőhely: Lőcse szab. kir. városa, Szepesvármegye székhelye; 673 méter magasan a tenger színe fölött...

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása báló-, ebédlo-, szalon, uri szoba és irodai teljes berendezések.

Zálogczédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer női varrógépet 27 forintért kárka-hajósi 40 forintért, centrálb-hint 45 forintért, iparogépekkel igen olcsón 5 évi jótállással szállított...

Zálogczédulákat veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.

Kocsi árusarnok VII. Rákóczi-ut 72. sz. Magyarország legnagyobb kocsi raktára. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Rekedtség Híatos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle cukorka, 60 fillért mindenütt kapható.

Ajtók és ablakok régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás rácszatok, kőkerítések, keramillapok, kehlheimi lapok olcsón kaphatók.

Neu Samu és Fia szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyintézet VÁCZ. Gyárt: mindennemű fa-és vasalásokat, kő-és kőzököt, szerszámokat, emelőgépeket, kettős áttétellel, fűzfűrészeszátókat kerti és locomobilcsokendőket stb. stb.

Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23. Telefon: 161-27.

Jakab Ödön könyvei. Költői művel: Nydr. Költemények. Diskótésben 4.- Hangok az ifjúságból. Költemények. Diskótésben 5.60 Szilágyi és Hajmást. Költői beszély 4 énekben. Neogrady Antal művészi rajzaival. Diskótésben 3.00 Argirus. Tündérmese 4 énekben. Nyolcz fénynyomatú képpel és számos szövegképpel. Diskótésben 10.- Pasztortűzek. Versgyűjtemény. Pompás diskótésben 4.- Róza. Költemények. Neogrady Antal képeivel. Diskótésben 6.-

Próza munkái: Élet. 14 elbeszélés egy kötetben 9.- A két Impostor. Elbeszélés gyermekeknek. Neogrady Antal rajzaival. Színes diskótésben 4.- Fulu. Elbeszélések Kinnach László rajzaival. Színes diskótésben 5.60 Komédiák. Elbeszélések gyujteménye. Tull Odónművész rajzaival. Pompás diskótésben 5.60 Pihenő. Elbeszélések. Neogrady Antal rajzaival. Színes diskótésben 5.60 A jövendő. Dráma 3 felvonásban. Köve 6.- Megrendelhetők: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.